

ЧЕТВРТА МЕЂУНАРОДНА
НАУЧНОСТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА
THE FOURTH INTERNATIONAL
SCIENTIFIC CONFERENCE

МЕТОДИЧКИ ДАНИ 2015.
METHODOLOGICAL DAYS 2015

**КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА
ЗА ДРУШТВО ЗНАЊА**

Књига резимеа

**COMPETENCES OF PRESCHOOL
TEACHERS FOR THE
KNOWLEDGE SOCIETY**

The Book of Abstracts

Висока школа струковних студија
за образовање васпитача у Кикинди
Preschool Teachers' Training College in Kikinda

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија | Факултет за менаџмент у Сремским Карловцима, Универзитет „Унион – Никола Тесла“ у Београду, Република Србија | Педагошки институт „Антон Чехов“ у Таганрогу, Русија | Филолошки, историјски и теолошки факултет, Катедра за модерне језике и књижевности, Западни универзитет у Темишвару, Румунија | Факултет за социологију и психологију, Катедра за педагогију, Западни универзитет у Темишвару, Румунија | Филозофски факултет, Катедра за музикологију, „Етвош Лоранд“ Универзитет (ЕЛТЕ) у Будимпешти, Мађарска | Факултет за педагогију и практичну психологију, Катедра за психологију образовања, Јужни Универзитет у Ростову, Русија | Педагошки факултет, Катедра за психологију и социјални рад, Универзитет у Скадру „Луи Гираки“, Албанија | Факултет друштвених наука, Катедра за албански језик, Универзитет у Скадру „Луи Гираки“, Албанија

ЧЕТВРТА МЕЂУНАРОДНА
НАУЧНОСТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

МЕТОДИЧКИ ДАНИ 2015.

**КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА
ЗА ДРУШТВО ЗНАЊА**

КЊИГА РЕЗИМЕА

Кикинда, 2015.

Висока школа струковних студија за образовање васпитача
у Кикинди

**Четврта међународна
научностручна конференција**

**КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА ЗА
ДРУШТВО ЗНАЊА**

Књига резимеа

Мај, 2015.
Кикинда

Тема Четврте међународне научностручне конференције **Компетенције васпитача за друштво знања**

Тематска конкретизација:

Емергенција нових праваца професионалног усавршавања педагошких радника,

Компетенције васпитача за неговање еколошких и културних вредности као перспективе развоја педагошке струке,

Подизање нивоа компетенција педагошких радника са аспекта комуникативности, лидерства и менаџмента,

Усаглашавање система васпитања и образовања у складу са медијским и технолошким променама савременог друштва,

Инклузивне и компетенције за рад са даровитом децом у савременом друштву.

Организатори конференције:

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија

Факултет за менаџмент у Сремским Карловцима, Универзитет „Унион – Никола Тесла“ у Београду, Република Србија

Педагошки институт „Антон Чехов“ у Таганрогу, Русија

Филолошки, историјски и теолошки факултет, Катедра за модерне језике и књижевности, Западни универзитет у Темишвару, Румунија

Факултет за социологију и психологију, Катедра за педагогију, Западни универзитет у Темишвару, Румунија

Филозофски факултет, Катедра за музикологију, Универзитет „Етвош Лоранд“ (ЕЛТЕ) у Будимпешти, Мађарска

Факултет за педагогију и практичну психологију, Катедра за психологију образовања, Јужни Универзитет у Ростову, Русија

Педагошки факултет, Катедра за психологију и социјални рад, Универзитет у Скадру „Луи Гирази“, Албанија

Факултет друштвених наука, Катедра за албански језик, Универзитет у Скадру „Луи Гирази“, Албанија

Програмски одбор

Председник: др Зоран Мијић, в.д. директора и професор струковних студија (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија)

Чланови:

Академик Иван Алексејевич Чарота, шеф Катедре за словенске књижевности (Белоруски државни универзитет у Минску, Белорусија), академик Марина Чухрова Генадевна (Академија поларне медицине и екстремне хумане екологије, Новосибирск, Русија), академик Јулијан Тамаш (Војвођанска академија наука и уметности, Нови Сад, Република Србија), академик Мирјана Миланков (Национални центар за превенцију повреда и промоцију безбедности, Развојни центар за безбедне заједнице при Колаборативном центру Светске здравствене организације за промоцију безбедних заједница, Безбедна деца Србије, Нови Сад, Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Александар Федоров, редовни професор, проректор (Педагошки институт „Антон Чехов“, Таганрог, Русија), Михај Радан, редовни професор (Филолошки, историјски и теолошки факултет, Западни универзитет у Темишвару, Румунија), Зоран Трпутец, редовни професор, декан Факултета за менаџмент ресурса ЦКМ (Свеучилиште „Херцеговина“, Мостар, Босна и Херцеговина), Јон Думитру, редовни професор, шеф Катедре за педагогију (Факултет за социологију и психологију, Западни универзитет у Темишвару, Румунија), Ала Белусова, редовни професор, шеф Катедре за психологију образовања (Факултет за педагогију и практичну психологију, Јужни државни универзитет, Ростов, Русија), Анета Баракоска, редовни професор (Филозофски факултет у Скопљу, Универзитет „Св. Кирил и Методије“, Македонија), Гезим Дибра, декан Педагошког факултета (Универзитет у Скадру „Луи Гираки“, Албанија), Мимоза Прику, ванредни професор, декан Факултета друштвених наука (Универзитет у Скадру „Луи Гираки“, Албанија), Милица Андевски, редовни професор (Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, Република Србија), Дубравка Валић-Недељковић, редовни професор (Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, Србија), Оливера Васић, редовни професор (Факултет музичких уметности, Универзитет у Београду, Република Србија), Јовица Тркуља, редовни професор (Правни факултет, Универзитет у Београду, Република Србија), Миомир Милинковић, редовни професор (Учитељски фа-

култет у Ужицу, Универзитет у Крагујевцу, Република Србија), Љиљана Пешикан-Љуштановић, редовни професор (Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, Република Србија), Алин Гаврелиуц, декан Факултета за социологију и психологију (Западни универзитет у Темишвару, Румунија), Габријела Гросек, ванредни професор (Факултет за социологију и психологију, Западни универзитет у Темишвару, Румунија), Магдалена Думитрана, ванредни професор (Педагошки факултет, Катедра за педагошку психологију, Универзитет у Питестиу, Румунија), Бирут Струкцински, ванредни професор (Факултет здравствених наука, Универзитет Клаипеда, Клаипеда, Литванија), Габор Боднар, ванредни професор, шеф Катедре за музикологију Филозофског факултета (Универзитет „Етвош Лоранд“, (ЕЛТЕ), Будимпешта, Мађарска), Драгана Павловић Бренеселовић, ванредни професор (Филозофски факултет, Универзитет у Београду, Одељење за педагогију – Катедра за предшколску педагогију, Република Србија), Живка Крњаја, ванредни професор (Филозофски факултет, Универзитет у Београду, Одељење за педагогију – Катедра за предшколску педагогију, Република Србија), Оља Арсенијевић, ванредни професор (Факултет за пословне студије и право, Универзитет „Унион – Никола Тесла“ у Београду, Република Србија), Горан Булатовић, ванредни професор (Факултет за менаџмент у Сремским Карловцима, Универзитет „Унион – Никола Тесла“ у Београду, Република Србија), Оксана Барсукова, ванредни професор (Факултет за педагогију и практичну психологију, Катедра за образовну психологију, Јужни државни универзитет, Ростов, Русија), Елена Кришченко, ванредни професор (Факултет за педагогију и практичну психологију, Катедра за образовну психологију, Јужни државни универзитет, Ростов, Русија), Наталија Мозговаја, ванредни професор (Факултет за педагогију и практичну психологију, Катедра за образовну психологију, Јужни државни универзитет, Ростов, Русија), Јованка Денкова, ванредни професор (Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Република Македонија), Питер Спицер, др фил. (Безбедна деца Аустрије, Медицински универзитет Грац, Грац, Аустрија), Светлана Калезић-Радоњић, доцент (Филозофски факултет у Никшићу, Универзитет Црне Горе, Црна Гора), Лидија Мишкељин, доцент (Филозофски факултет, Универзитет у Београду, Одељење за педагогију – Катедра за предшколску педагогију, Република Србија), Иван Тасић, доцент (Технички факултет „Михајло Пупин“ у Зрењанину, Универзитет у Новом Саду, Република Србија), Предраг Јашовић, доцент (Департман за Филолошке науке, Државни универзитет у Новом Пазару, Република Србија),

Маријана Крашован, професор (Факултет за социологију и психологију, Западни универзитет у Темишвару, Румунија), др Јожеф Кабок, помоћник покрајинског секретара за материјално-финансијске послове (Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој, Република Србија), Брор Салмелин, мастер, Саветник за иновационе системе (Генерални директорат Европске комисије за комуникационе мреже, садржаје и технологије, Белгија), Милутин Ђуричковић, професор струковних студија (Висока школа за васпитаче струковних студија у Алексинцу, Република Србија), Јован Љуштановић, професор струковних студија (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Новом Саду, Република Србија), Весна Срдић, професор струковних студија (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Миланка Маљковић, професор струковних студија (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Јасмина Арсенијевић, професор струковних студија (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија).

Организациони одбор

Председник: др Јасмина Арсенијевић (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија)

Чланови:

Др Јозеф Бушати (Педагошки факултет, Универзитет „Луи Гирачи“, Скадар, Албанија), др Слађана Миленковић (Висока школа струковних студија за васпитаче и пословне информатичаре – Сирмијум, Сремска Митровица, Република Србија), др Мирјана Марковић (Висока школа струковних студија за образовање васпитача, Шабац, Република Србија), др Весна Срдић (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), др Тамара Грујић (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), др Лидија Мишкељин (Филозофски факултет, Универзитет у Београду, Одељење за педагогију – Катедра за предшколску педагогију, Република Србија), Слободанка Радосављевић, председник Савеза удружења васпитача Србије и председник Балканског савеза удружења васпитача, Јадранка Спасић, председник Савеза удружења медицинских сестара предшколских установа Србије, мр Ангела Месарош Живков

(Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), мр Стеван Илић (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), мр Србислава Павлов (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Милош Латиновић, мастер (директор Битеф театра, Београд, Република Србија), мр Марко Мијатовић (Факултет друштвених знаности др Миленка Бркића, Бијакловићи, Међугорје, Универзитет „Херцеговина“, Босна и Херцеговина), Гордана Рогановић, професор (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Мирјана Балаћ, професор (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Слободан Балаћ, спец. (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Тања Бркљач, мастер (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Ана Ковачевић, професор (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија).

Одржавање Четврте међународне научностручне конференције Методички дани 2015. финансијски подржао Секретаријат за науку и технолошки развој Аутономне покрајине Војводине.

Preschool Teacher Training College in Kikinda, The Republic of Serbia |
The Faculty of Management in Sremski Karlovci, University “Union – Nikola
Tesla” in Belgrade, The Republic of Serbia | “Anton Chekhov” Taganrog
State Pedagogical Institute, Russia | Faculty of Letters, History and Theol-
ogy, Department of Applied Modern Languages and Literatures, the West Uni-
versity of Timișoara Romania | Faculty of Sociology and Psychology,
Department of Educational Sciences, West University of Timișoara, Romania
| Faculty of Philosophy, Music Department, “Eötvös Loránd” University
(ELTE) Budapest, Hungary | Faculty of Pedagogics and Practical Psychol-
ogy, Southern Federal University, Russia | Faculty of Education, University
of Shkodra “Luigj Gurakuqi”, Albania | Faculty of Social Sciences, Univer-
sity of Shkodra “Luigj Gurakuqi”, Albania

THE FOURTH INTERNATIONAL
INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC
CONFERENCE
METHODICAL DAYS 2015

**COMPETENCES OF PRESCHOOL
TEACHERS IN KNOWLEDGE
SOCIETY**

THE BOOK OF ABSTRACTS

Kikinda, 2015

Conference topic

Competences of Preschool Teachers in Knowledge Society

Thematic fields of the conference:

Emergence of new forms of professional development of teachers,
Competences of preschool teachers for preservation and nurturing of ecological and cultural values as a perspective in the development of pedagogy,
Raising the level of competences of teachers from the aspect of communicativeness, leadership and management,
Unification of the systems of education and adaptation to technological advances and changes in mass media in modern-day society,
Inclusive competences and competences for working with gifted children in modern-day society.

The organizers of the conference:

Preschool Teacher Training College in Kikinda, The Republic of Serbia
The Faculty of Management in Sremski Karlovci, University “Union – Nikola Tesla” in Belgrade, The Republic of Serbia
“Anton Chekhov” Taganrog State Pedagogical Institute, Russia
Faculty of Letters, History and Theology, Department of Applied Modern Languages and Literatures, the West University of Timișoara Romania
Faculty of Sociology and Psychology, Department of Educational Sciences, West University of Timișoara, Romania
Faculty of Philosophy, Music Department, “Eötvös Loránd” University (ELTE) Budapest, Hungary
Faculty of Pedagogics and Practical Psychology, Southern Federal University, Russia
Faculty of Education, University of Shkodra “Luigj Gurakuqi”, Albania
Faculty of Social Sciences, University of Shkodra “Luigj Gurakuqi”, Albania

Program board

President: Zoran Mijic, Ph.D. Principal (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia)

Members:

Academician Cherota Ivan Alexeyevich, Head of Department for Slavic Literatures (Belarusian State University in Minsk, Belarus), Academician Marina Cuhrova Genadevna (Academy of Polar Medicine and Extremal Human Ecology, Novosibirsk, Russia), Academician Julijan Tamas (Academy of Sciences and Arts of Vojvodina, Novi Sad, The Republic of Serbia), Academician Mirjana Milankov (National center for injury prevention and safety promotion, Affiliate safe community support center of World Health Organization Collaborative center for Community Safety Promotion, Safe kids Serbia, Novi Sad, Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Alexander Fedorov, full professor, pro-rector ("Anton Chekhov" Taganrog State Pedagogical Institute, Russia), Mihai Radan, full professor (Faculty of Letters, History and Theology, West University of Timisoara, Romania), Zoran Trputec, full professor, Dean of the Faculty of Resource Management CKM (University "Hercegovina", Mostar, Bosnia and Herzegovina), Ion Dumitru, full professor, Head of Department of Educational Sciences (Faculty of Sociology and Psychology, West University of Timisoara, Romania), Alla Belousova, full professor, Head of Department of Educational Psychology (Faculty of Pedagogics and Practical Psychology, Southern Federal University, Russia), Aneta Barakoska, full professor (Faculty of Philosophy, "St. Cyril and Methodius" University of Skopje, The Republic of Macedonia), Gezim Dibra, associate professor, Dean of Faculty of Education (University of Shkodra "Luigj Gurakuqi", Albania), Mimoza Priku, associate professor, Dean of Faculty of Social Sciences (University of Shkodra "Luigj Gurakuqi", Albania), Milica Andevski, full professor (Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, The Republic of Serbia), Dubravka Valic-Nedeljkovic, full professor (Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, The Republic of Serbia), Olivera Vasic, full professor (Faculty of Music, University of Belgrade, The Republic of Serbia), Jovica Trkulja, full professor (Faculty of Law, University of Belgrade, The Republic of Serbia), Miomir Milinkovic, full professor (Faculty of education in Uzice, University of Kragujevac, The Republic of Serbia), Ljiljana Pesikan-Ljustanovic, full professor (Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, The Republic of Serbia), Alin Gavreliuc, associate professor, Dean of Faculty of Sociology and Psychology (West University of

Timisoara, Romania), Gabriela Grosseck, associate professor (Faculty of Sociology and Psychology, West University of Timisoara, Romania), Magdalena Dumitrana, associate professor (Faculty of Educational Sciences, Department of Psycho-Pedagogy, University of Pitesti, Romania), Birute Strukcinskiene, associate professor (Faculty of Health Sciences, Klaipeda University, Klaipeda, Lithuania), Gábor Bodnár, DLA associate professor, Head of the Music Department of “Eötvös Loránd“ University (Faculty of Philosophy, Budapest, Hungary), Dragana Pavlović Breneselovic, associate professor (Faculty of Philosophy, Department of Pedagogy – the Chair for Preschool Pedagogy, University of Belgrade, The Republic of Serbia), Zivka Krnjaja, associate professor (Faculty of Philosophy, Department of Pedagogy – the Chair for Preschool Pedagogy, University of Belgrade, The Republic of Serbia), Olja Arsenijevic, associate professor (The Faculty of Business Studies and Law, University “Union – Nikola Tesla” in Belgrade, The Republic of Serbia), Goran Bulatovic, associate professor (Faculty of Management in Sremski Karlovci, University “Union – Nikola Tesla” in Belgrade, The Republic of Serbia), Oksana Barsukova, associate professor (Educational Psychology Department, Southern Federal University, Rostov-on-Don, Russia), Elena Krishchenko, associate professor (Southern Federal University, Rostov-on-Don, Russia), Natalya Mozgovaya, associate professor (Southern Federal University, Rostov-on-Don, Russia), Jovanka Denkova, associate professor (Faculty of Philology, “Goce Delchev” University of Stip, The Republic of Macedonia), Peter Spitzer, Ph.D. (Safe Kids Austria, Medical University of Graz, Graz, Austria), Svetlana Kalezic-Radonjic, docent (Faculty of Philosophy in Niksic, University of Montenegro), Lidija Miskeljic, docent (Faculty of Philosophy, Department of Pedagogy – the Chair for Preschool Pedagogy, University of Belgrade, The Republic of Serbia), Ivan Tasic, docent (Technical Faculty “Mihajlo Pupun” in Zrenjanin, University of Novi Sad, The Republic of Serbia), Predrag Jasovic, docent (Department of Philology at the State University in Novi Pazar, The Republic of Serbia), Mariana Crasovan (Faculty of Sociology and Psychology, Department of Educational Sciences, West University of Timisoara, Romania), Jozef Kabok, Ph.D. assistant to the Provincial Secretary for Material and Financial Affairs (Provincial Secretariat for Science and Technological Development of Autonomous Province of Vojvodina, Novi Sad, The Republic of Serbia), Bror Salmelin, M.A., Adviser for Innovation Systems (Directorate-General Communications Networks, Contents and Technology, European Commission, Belgium), Milutin Djurickovic, college professor (Preschool Teachers’ Training College in Aleksinac, The Republic of Serbia), Jovan Ljustanovic, college professor

(Preschool Teachers' Training College in Novi Sad, The Republic of Serbia), Vesna Srdic, college professor (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Milanka Maljkovic, college professor (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Jasmina Arsenijevic, college professor (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia).

Organization board

President: Jasmina Arsenijevic, Ph.D. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia)

Members:

Jozef Busati, Ph.D (Faculty of Education, University of Shkodra "Luigj Gurakuqi", Albania), Sladjana Milenkovic, Ph.D. (Preschool Teachers Training and Business Informatics College – Sirmium in Sremska Mitrovica, The Republic of Serbia), Mirjana Markovic, Ph.D. (Preschool Teachers' Training College in Sabac, The Republic of Serbia), Vesna Srdic, Ph.D. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Tamara Grujic, Ph.D. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Lidija Miskeljic, Ph.D. (Faculty of Philosophy, Department of Pedagogy – Department for Preschool Pedagogy, Belgrade, The Republic of Serbia), Slobodanka Radosavljevic (the president of the Union of preschool teachers' associations of Serbia and the president of the Balkan association of preschool teachers, The Republic of Serbia), Jadranka Spasic (the president of the Association of nurses in preschool institutions in Serbia, The Republic of Serbia), Angela Mesaros Zivkov, M.Sc. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Stevan Ilic, M.Sc. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Srbislava Pavlov, M.Sc. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Milos Latinovic, M.A., Director of Bitez Theatre, Belgrade, The Republic of Serbia, Marko Mijatovic, M.Sc. (Faculty of Social Sciences dr Milenko Brkic, Bijakovici, Medjugorje, University "Herzegovina", Bosnia and Herzegovina), Gordana Roganović, ethnomusicologist (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Mirjana Balac, B.A. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Slobodan Balac, Specialist (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Tanja Brkljac, M.Sc. (Preschool Teachers'

Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Ana Kovacevic, B.A.
(Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia).

The Fourth International Interdisciplinary Scientific Conference Methodical Days 2015 is financially supported by the Secretariat for Science and Technological Development of the Autonomous Province of Vojvodina.

САДРЖАЈ

<i>Др Лидија Мишкељин</i> ОД АУТОНОМИЈЕ ПРОФЕСИЈЕ КА КОЛАБОРАТИВНОМ ПРОФЕСИОНАЛИЗМУ.....	37
<i>Др Лепосава Грубић-Нешић</i> ЛИДЕРСКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА.....	39
<i>Др Јованка Денкова, др Махмут Челик</i> АДОЛЕСЦЕНЦИЈА У ДЕЛИМА ОЛИВЕРЕ НИКОЛОВЕ.....	40
<i>Др Зоран Мијић, Милан Марковић, студент, Зоран Перић, проф.</i> ПРИКАЗ ГИМНАСТИЧКИХ ВЕЖБИ НА ТЛУ ЗА ДЕЦУ ОД 6 ДО 10 ГОДИНА.....	40
<i>Др Јасмина Арсенијевић</i> МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА ИНТЕРАКТИВНЕ НАСТАВЕ.....	42
<i>Др Душан Коструб, Др Ева Северини</i> ПРЕДШКОЛСКИ ВАСПИТАЧИ У ПРОЦЕСУ ОБРАЗОВАЊА ДЕЦЕ У 21. ВЕКУ.....	44
<i>Др Оља Арсенијевић, др Љиљана Љ. Булатовић, др Горан Булатовић</i> СТАВОВИ ПРОФЕСОРА ПРЕМА ПРОМЕНАМА.....	45
<i>Др Ана Виневскаја, Валентина Охирова</i> АНАЛИЗА СПОСОБНОСТИ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА НА ОСНОВУ СИСТЕМСКО-ВЕКТОРСКЕ ПСИХОЛОГИЈЕ ЈУРИЈА БУРЛАНА.....	46
<i>Др Мира Видаковић, Дарио Видаковић, мастер</i> ПОТЕНЦИЈАЛ ДРУШТВЕНИХ МЕДИЈА У ОБРАЗОВАЊУ НЕТ ГЕНЕРАЦИЈЕ.....	47
<i>Др Милутин Ђуричковић</i> КЊИЖЕВНОСТ ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ (Поетика и тумачења).....	49
<i>Др Музафер Сарачевић, мр Един Корићанин</i> СЕГМЕНТНА, ХОЛИСТИЧКА И КОГНИТИВНО-ЗАСНОВАНА ПЕРСОНАЛИЗАЦИЈА Е-УЧЕЊА И НЕКИ ПРЕДЛОЗИ ПРИМЕНЕ У ИНКЛУЗИВНОМ ОБРАЗОВАЊУ.....	50
<i>Др Махмут Челик, др Јованка Денкова</i> ВЛИЈАНИЕТО НА РОДИТЕЛИТЕ ВРЗ ОБРАЗОВАНИЕТО КАЈ ДЕЦАТА (УТИЦАЈ РОДИТЕЉА НА ОБРАЗОВАЊЕ ДЕЦЕ).....	52
<i>Др Драган Вукајловић, др Борка Вукајловић</i> СТИМУЛИСАЊЕ ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ ЗА ДЈЕЦУ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА.....	53
<i>Др Зоран Мијић, Зоран Перић, проф., Милан Марковић, студент</i> ПОЧЕТНИ КОРАЦИ МИНИ ОДБОЈКЕ ЗА ДЕЦУ ОД 6 ДО 10 ГОДИНА.....	54

<i>Др Миланка Маљковић, Маријана Пуља, Татјана Мршић, студенти</i>	
ПОЗОРИШТЕ СЕНКИ У ФУНКЦИЈИ ПОДСТИЦАЊА РАЗВОЈА ДЕЧЈЕГ ГОВОРА.....	56
<i>Др Љиљана Љ. Булатовић, др Горан Булатовић, др Оља Арсенијевић</i>	
МОДЕЛОВАЊЕ КУРИКУЛУМА ПРЕДМЕТА МУЛТИМЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ ЗА СРЕДЊЕ ШКОЛЕ.....	58
<i>Др Владимир Талевски, др Маријан Малцев</i>	
КОМПЕТЕНЦИЈЕ НАСТАВНИКА У РЕАЛИЗАЦИЈИ МУЗИЧКИХ И ФИЗИЧКИХ ШКОЛСКИХ АКТИВНОСТИ.....	60
<i>Др Александра Перић-Николић, др Емилија Ђикић-Јовановић, мр Наташа Благојевић</i>	
ДЕЦА И СТАРИ ЗАНАТИ – БОГАТСТВО НАШЕ ТРАДИЦИЈЕ И КУЛТУРНЕ БАШТИНЕ.....	61
<i>Др Маријан Малцев</i>	
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ОБРАЗОВАЊЕ – ДЕМОКРАТСКА НАСТАВА.....	62
<i>Др Миланка Маљковић, др Мирјана Марковић</i>	
ЈЕЗИЧКЕ ИГРЕ У ФУНКЦИЈИ ПОДСТИЦАЊА ГОВОРНОГ РАЗВОЈА ДЕТЕТА.....	63
<i>Др Марта Дедај, др Тања Панић</i>	
ДАРОВИТА ДЕЦА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ – ПОДРШКА И РАЗВОЈ.....	65
<i>Др Јохана Мифтиу, др Марта Топчиу</i>	
УЛОГА СОЦИЈАЛНЕ ИНТЕРАКЦИЈЕ У КОГНИТИВНОМ РАЗВОЈУ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА.....	66
<i>Др Драган Перишић, др Воја Милосављевић</i>	
СПОРТСКИ ПРОГРАМ ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ „ЛАНЕ“ У ОСЕЧИНИ.....	67
<i>Др Тамара Грујић, Јован Јовановић, мастер</i>	
ФРАЗЕМИ ЈЕЗИЧКОГ ИЗРАЗА НАСИЉА И НЕТОЛЕРАНЦИЈЕ У ДОМАЋОЈ ПУБЛИЦИСТИЦИ.....	69
<i>Др Воја Милосављевић, др Драган Перишић</i>	
МЕТОДИЧКА УПУТСТВА ЗА ФУДБАЛСКИ ТРЕНИНГ ДЕЦЕ УЗРАСТА ОД 6 ДО 10 ГОДИНА.....	71
<i>Др Кристијан Ристић, др Жарко Ристић</i>	
УПРАВЉАЊЕ ЗНАЊЕМ У ПЕДАГОШКО-ВАСПИТАЧКОМ МЕНАЏМЕНТУ: ОДРЖИВОСТ КОМПЕТЕНЦИЈА.....	72
<i>Др Снежана Мирасчиева, др Снежана Ставрева Веселиновска, др Емилија Петрова Ђорђева</i>	
ПРИМЕНА НОВИХ ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА У ПРЕДШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ ПРЕДШКОЛСКИХ ВАСПИТАЧА.....	74
<i>Др Љиљана Станков, мр Мира Јовановић</i>	
ПОВЕЗИВАЊЕ ТЕОРИЈЕ И ПРАКСЕ – ТЕМЕЉ БУДУЋЕГ ОБРАЗОВАЊА СТРУКОВНИХ ВАСПИТАЧА.....	75

Др Тибор Ј. Халаши, мр Снежана С. Каламковић Мартин Ж. Каламковић, мастер	
АНГАЖОВАЊЕ МУЛТИМЕДИЈЕ НА СВИМ НИВОИМА НАСТАВЕ УЦИЉУ ПОБОЉШАЊА ТЕХНИЧКЕ КУЛТУРЕ ЕДУКАТОРА И ЕДУКОВАНИХ.....	77
Др Елена Азарова, др Наталија Мозговаја	
СПЕЦИФИЧНОСТИ ДЕФИНИСАЊА ДОБРОГ НАСТАВНИКА ОД СТРАНЕ УЧЕНИКА С РАЗЛИЧИТИМ НИВОИМА АКАДЕМСКЕ МОТИВАЦИЈЕ.....	79
Др Милорад Степанов, Зора Радомировић, студент	
ПРИМЕР ИНКЛУЗИВНОГ УКЉУЧИВАЊА ДЕЦЕ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ У ПРОЦЕСЕ СЦЕНСКО-ЛУТКАРСКОГ ОБЛИКОВАЊА.....	80
Др Гезим Дибра	
КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА И ЊИХОВА ХАРМОНИЗАЦИЈА У ШКОЛСКОМ КУРИКУЛУМУ.....	81
Др Весна Марјановић	
УЛОГА МУЗЕЈА У ВИСОКОМ И ВИШЕМ ОБРАЗОВАЊУ: КУЛТУРНИ ОБРАЗАЦ И ПЛАТФОРМА ЗА РАЗУМЕВАЊЕ „ДРУГОСТИ“.....	82
Др Јозеф Бушати, др Виолета Видачек Хаини, Ардиана Сула	
ПОСТИГНУЋА И ИЗАЗОВИ ОВЛАДАВАЊА ДИГИТАЛНИМ КОМПЕТЕНЦИЈАМА.....	84
Др Ана Кикилиар, мр Анастасиа Коленова	
УТИЦАЈ РАЗЛИЧИТИХ СТИЛОВА РОДИТЕЉСТВА НА СПРЕМНОСТ ДЕЦЕ ЗА ПОЛАЗАК У ШКОЛУ.....	85
Др Тамара Грујић, Ана Ковачевић, бечелор	
ПРОМЕНА КОНЦЕПТА ЧАСОПИСА ЗА ДЕЦУ У СКЛАДУ СА МЕДИЈСКИМ ПОТРЕБАМА САВРЕМЕНОГ ДРУШТВА.....	86
Др Снежана Ладичорбић, мр Србислава Павлов	
ПРИМЕНА ОГЛЕДА У ДЕЧЈЕМ ВРТИЋУ У ОБЛАСТИ УПОЗНАВАЊА ОКОЛИНЕ.....	87
Др Анђелка Булатовић, др Власта Сучевић	
МЕТОДИЧКЕ СМЕРНИЦЕ ВАСПИТАЧА У ЕКОЛОШКОМ ОБРАЗОВАЊУ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТ.....	89
Др Мимоза Прику, др Јозеф Бушати, др Ледиа Кашаху (Ђелил)	
КОМУНИЦИРАЊЕ НА МАТЕРЊЕМ ЈЕЗИКУ КАО ЈЕДНА ОД КЉУЧНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА У ОБРАЗОВАЊУ. АЛБАНСКА СТУДИЈА СЛУЧАЈА.....	90
Др Небојша М. Денић	
МЕТОДОШКИ АСПЕКТИ УТИЦАЈА ИНФОРМАТИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ РОДИТЕЉА НА ПОНАШАЊЕ ДЕЦЕ НА ИНТЕРНЕТУ.....	91

<i>Др Елена Кришченко</i>	ОСОБЕНОСТИ РАЗЛИЧИТИХ ДОЖИВЉАЈА УНИВЕРЗИТЕТСКОГ ПРОФЕСОРА МЕЂУ СТУДЕНТИМА ПРВЕ ГОДИНЕ.....	92
<i>Др Милена Ивануш Грмек, др Бранка Цагран</i>	ВАСПИТАЧЕВО ПОИМАЊЕ УЧЕЊА.....	93
<i>Др Тибор Ј. Халаши, Јелена Н. Мандић, мастер, Марк Р. Микош</i>	ЕКОЛОГИЈА, ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ У ВАСПИТНИМ И ОБРАЗОВНИМ ЦИЉЕВИМА НАСТАВЕ НА СВИМ НИВОИМА УКЉУЧУЈУЋИ И ДОЖИВОТНО УЧЕЊЕ.....	94
<i>Др Лидиа Шнајдер, мр Полина Козинцева</i>	СПЕЦИФИЧНОСТ И ПСИХОСОЦИЈАЛНИ КОНТЕКСТ КОГНИТИВНОГ РАЗВОЈА ДЕЦЕ МЛАЂЕГ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА.....	96
<i>Др Мирјана Јапуница-Милисављевић, др Александра Ђурић-Здравковић, Сања Газић</i>	КРЕАТИВНОСТ СТУДЕНАТА ФАКУЛТЕТА ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ.....	97
<i>Др Оксана Барсукова</i>	ПЕДАГОШКА АМБИЦИЈА КАО ПРОФЕСИОНАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЧА.....	99
<i>Др Власта Сучевић, др Гордана Будимир-Нинковић, др Александар Јанковић</i>	ПРОФЕСИОНАЛНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ УЧИТЕЉА И ВАСПИТАЧА ЗА ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАЊЕ.....	100
<i>Др Еранда Билали, др Фатмир Вадахи, др Мехди Крони</i>	САВРЕМЕНИ КОНЦЕПТИ УЛОГЕ ВАСПИТАЧА У НАСТАВИ ЗАСНОВАНОЈ НА КОМПЕТЕНЦИЈАМА.....	102
<i>Др Људмила Косикова</i>	УЛОГА НАСТАВНИКА У РАЗВОЈУ ЕМОТИВНЕ СФЕРЕ ДЕТЕТА.....	103
<i>Др Душко Симић, др Веселин Бунчић, др Ида Кабок</i>	УТИЦАЈ ТРЕНИНГА МИНИ-БАСКЕТА НА СПОСОБНОСТИ И РЕЗУЛТАТЕ КООРДИНАЦИЈЕ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА.....	104
<i>Др Војислава Грбић, др Петрија Јовичић</i>	ИНОВАТИВНИ ОБЛИЦИ ИНДИВИДУАЛНЕ И ТИМСКЕ НАСТАВЕ.....	105
<i>Др Јасмина Тоцкић-Ђелеи, Драгана Шенда, Селма Ђехић</i>	МУЛТИМЕДИЈАЛНА УЧИОНИЦА, МУЛТИМЕДИЈАЛНА НАСТАВА И ПОУЧАВАЊЕ НА ДАЉИНУ КАО ЕЛЕМЕНТИ САВРЕМЕНОГ ОБРАЗОВАЊА И УСАВРШАВАЊУ НАСТАВНИКА.....	107
<i>Др Милица Глигоровић, мр Наташа Буха</i>	ИНХИБИТОРНА КОНТРОЛА КАО ЧИНИЛАЦ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА У ОБЛАСТИ МАТЕМАТИКЕ.....	109
<i>Др Невенка Нићин, др Анка Булатовић, мр Добрила Регоје</i>	УТИЦАЈ ОБРАЗОВАЊА НА ПОСЛОВНУ СПОСОБНОСТ.....	111
<i>Др Милица Митровић, др Кристинка Овесни</i>	МУЛТИМОДАЛНОСТ И ВИШЕСТРУКЕ ПИСМЕНОСТИ – НОВИ КОНТЕКСТ ЗА УЧЕЊЕ.....	113

<i>Др Драгица Панић-Кашански, Ивана Росић, мастер</i>	
САВРЕМЕНИ ОБЛИЦИ ДЈЕЧИЈЕГ СТВАРАЛАШТВА – ЕТНОМУЗИКОЛОШКА И ЕТНОКОРЕОЛОШКА ВАЛОРИЗАЦИЈА.....	114
<i>Др Небојша М. Денић</i>	
МЕСТО И УЛОГА НАСТАВНИКА У ЗАШТИТИ ДЕЦЕ ПРИ УПОТРЕБИ ИНТЕРНЕТА.....	116
<i>Др Ана Винеvsкаја, Ана Сурина</i>	
УТИЦАЈ ПОРОДИЦЕ НА СОЦИЈАЛИЗАЦИЈУ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА.....	117
<i>Др Раде Биочанин, др Соња Стефанов, др Митар Лутовац</i>	
ИНОВАЦИЈЕ И ОБУКА КАДРОВА ЗА ПОТРЕБЕ У ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА.....	118
<i>Др Ирина Дишљик</i>	
ПРОБЛЕМИ ПРУЖАЊА ПСИХО-ПЕДАГОШКЕ ПОДРШКЕ ДАРОВИТОЈ ДЕЦИ У СФЕРИ ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА.....	120
<i>Др Ала Белоусова</i>	
РАЗВОЈ СТАВОВА О СЕБИ КОД УЧЕСНИКА ГРУПНОГ ОБРАЗОВАЊА....	121
<i>Др Ингрид Луани</i>	
КАКО ОСАМНАЕСТОГОДИШЊАЦИ БИРАЈУ СВОЈЕ НАЈБЛИЖЕ ПРИЈАТЕЉЕ?.....	121
<i>Др Марија Вишквиркина</i>	
СОЦИЈАЛНЕ И КОМУНИКАТИВНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ УЧЕНИКА РАЗЛИЧИТИХ СТИЛОВА РАЗМИШЉАЊА.....	122
<i>Др Мирела Бонча, Рамона Малица-Танк</i>	
КЊИЖЕВНОСТ ЗА ДЕЦУ КАО РЕФЕРЕНТНА ТАЧКА У ПОДУЧАВАЊУ У ИТАЛИЈАНСКОМ ЈЕЗИКУ И КУЛТУРИ.....	123
<i>Др Габриела Гросек, др Лаура Малита</i>	
ПОМОЋ НАСТАВНИЦИМА У КРЕИРАЊУ НАСТАВНИХ САДРЖАЈА У УРБАНИМ СРЕДИНАМА. СТУДИЈА СЛУЧАЈА – ПРОЈЕКАТ TASCLE2.....	124
<i>Др Елена Данчу, др Кристина Јовита</i>	
РОДИТЕЉИ КАО ПАРТНЕРИ У НАСТАВНИМ АКТИВНОСТИМА С ДЕЦОМ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА.....	125
<i>Др Фатмир Вадахи, мр Еранда Билали, мр Едит Лежа</i>	
УЛОГА ШКОЛЕ, ПОРОДИЦЕ И ЗАЈЕДНИЦЕ У ОБРАЗОВАЊУ ДАРОВИТЕ ДЕЦЕ.....	126
<i>Др Мирјана Николић, др Маја Цвијетић, др Гордана Мијаиловић</i>	
РАЗВИЈАЊЕ КОМПЕТЕНЦИЈА ВАСПИТАЧА ЗА РАД СА ДАРОВИТОМ ДЕЦОМ.....	127
<i>Др Гезим Дибра, мр Едит Лежа, мр Еранда Халуни</i>	
ДВОСТРУКА УЛОГА ОБРАЗОВНОГ РУКОВОДСТВА У УНАПРЕЂЕЊУ КОМПЕТЕНЦИЈА НАСТАВНИКА.....	129

Сања Газић, Др Мирјана Јапунџа-Милисављевић, др Александра Ђурић-Здравковић	
ИМПЛИЦИТНЕ ТЕОРИЈЕ ПРОСВЕТНИХ РАДНИКА О КРЕАТИВНОСТИ.....	129
Мр Ангела Месарош Живков	
РАЗВОЈ МОТОРИЧКИХ СПОСОБНОСТИ КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА КРОЗ МУЗИЧКЕ ПОКРЕТНЕ ИГРЕ.....	131
Мр Мирослава Којић, Сузана Станковић, мастер, Марина Аризановић, бечелор	
ТИМСКИ РАД ЛОГОПЕДА, ЛИКОВНОГ ПЕДАГОГА И ВАСПИТАЧА У ПОДСТИЦАЊУ КОМУНИКАЦИОНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА.....	133
Мр Алма Тртовац Дедеић	
КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА ЗА НЕГОВАЊЕ ФОЛКЛОРА У ПРЕДШКОЛСКОМ УЗРАСТУ ДЕЦЕ.....	135
Мр Марко Мијатовић, мр Марина Зубац	
ОДНОС МОТИВАЦИЈЕ И ПОСТИГНУТОГ УСПЕХА У МАТЕМАТИЦИ... 137	
Мр Вероника Катрина-Митровић, Жељко Николић, мастер	
СПРЕМНОСТ НА ПРОМЕНЕ КАО ФАКТОР ЗАДОВОЉСТВА ПОСЛОМ УЧИТЕЉА И НАСТАВНИКА.....	139
Мр Весна Миленковић, Ивана Јовановић мастер, Вера Симић, мастер	
РАД СА ДАРОВИТИМ УЧЕНИЦИМА У ПОЧЕТНОЈ НАСТАВИ МАТЕМАТИКЕ.....	141
Мр Арлинда Халунови Имери	
УЛОГА РАЗЛИЧИТИХ СТИЛОВА ЛИДЕРСТВА У МОТИВАЦИЈИ НАСТАВНИКА.....	143
Мр Мирослава Којић, Споменка Ђуровић	
КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА И ЛИКОВНОГ ПЕДАГОГА У ПОДСТИЦАЊУ ЛИКОВНОГ ИЗРАЗА И ВЕРБАЛНОГ ИСКАЗА КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА.....	143
Мр Алма Тртовац Дедеић, др Адмира Коничанин	
БРОЈАЛИЦЕ ЗА РАЗВОЈ РИТМА КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА.....	145
Мр Славица Димитријевић, мр Љубица Аничич	
БОЛЕСТИ И МОРБИДИТЕТ СТАНОВНИШТВА КАО ПОСЛЕДИЦА НЕЗНАЊА И ЗАГАЂЕНОСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	147
Мр Наташа Буха, др Милица Глигоровић	
ВЕРБАЛНА РАДНА МЕМОРИЈА КАО ЧИНИЛАЦ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА У ОБЛАСТИ МАТЕМА.....	149
Мр Валерија Вечеи-Фунда, др Миладин Калинић, др Радован Владисављевић	
УСВАЈАЊЕ ВЕШТИНА КОМУНИКАТИВНОСТИ И ТИМСКОГ РАДА СПРОВОЂЕЊЕМ МЕЂУНАРОДНОГ ПРОГРАМА ЕКО-ШКОЛЕ.....	150
Гордана Рогановић, мастер	
УЧЕЊЕ И ПРИМЕНА ТРАДИЦИОНАЛНИХ НАРОДНИХ ИГАРА.....	152

Mr Јонида Лежа, Ардита Коплику, Дијана Кастрати УТИЦАЈ КОМУНИКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА И ИЗРАЖАВАЊА НА ИСХОДЕ УЧЕЊА У ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ.....	154
Магдалена Ивковић, мастер СТАВОВИ УЧЕНИКА ЧЕТВРТОГ РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ ПРЕМА ЧИТАЊУ.....	155
Mr Десара Агај ОДНОС ЗАВИСНОСТИ ОД ИНТЕРНЕТА И УСАМЉЕНОСТИ КОД АДОЛЕСЦЕНАТА У СЛУЧАЈУ АЛБАНИЈЕ.....	156
Радмила Хоманов, мастер ЕКОЛОШКА ЕДУКАЦИЈА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ – МОДЕЛ ДВОСТРУКОГ ПРИСТУПА.....	157
Mr Едит Лежа УЛОГА ФАКТОРА ОРГАНИЗАЦИОНЕ КЛИМЕ У СТРУЧНОМ УСАВРШАВАЊУ НАСТАВНИКА.....	158
Драгица Станковић, мастер ВАСПИТАЧ И РОДИТЕЉИ НАДАРЕНОГ ДЕТЕТА.....	159
Маргарета Баширагин, мастер ИНТЕРКУЛТУРАЛНОСТ ОСНОВНОШКОЛСКЕ ОБРАЗОВНЕ ПРАКСЕ – ПРИМЕР ШКОЛСКИХ ПРИРЕДБИ.....	160
Силвиа Гладих, мастер, Милош Васиљевић, мастер ВАСПИТАЧИ И ПРОСТОРНО-ПЛАСТИЧНО ОБЛИКОВАЊЕ.....	162
Марија Цвијетић, мастер ПРОФЕСИОНАЛНЕ УЛОГЕ И САРАДЊА ВАСПИТАЧА И ДЕФЕКТОЛОГА У ИНКЛУЗИВНОМ СИСТЕМУ ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА.....	163
Mr Лидија Лацај КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА КОМУНИКАЦИЈУ НА СТРАНИМ ЈЕЗИЦИМА.....	165
Валентина Ђекић, мастер, Тијана Пешић, мастер ПРЕДСТАВЕ О МАЈЦИ У ДЕЧЈИМ ПЕСМИЦАМА С ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА 8. МАРТ.....	166
Миран Мухич, мастер ОЧЕКИВАЊЕ, ЖЕЉЕНЕ И СТВАРНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ СТУДЕНАТА ПРОГРАМА ПРЕДШКОЛСКО ОБРАЗОВАЊЕ У ОБЛАСТИ ПРЕДШКОЛСКОГ СПОРТА.....	168
Слађана Марић, мастер НОВИ ПРАВЦИ УПОТРЕБЕ ИКТ У КОНТИНУИРАНОМ ПРОФЕСИОНАЛНОМ РАЗВОЈУ НАСТАВНИКА (КПР).....	169
Mr Јулија Тушинова КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРЕДСТАВЉАЊА КАТЕГОРИЈЕ “ОБРАЗОВАЊА” У СИСТЕМУ ВРЕДНОСТИ СВРШЕНИХ СТУДЕНАТА СТУДИЈА ПСИХОЛОГИЈЕ И ПЕДАГОГИЈЕ.....	170
Mr Сенада Дули ПРОФЕСИОНАЛНО САГОРЕВАЊЕ И ПРОАКТИВНО ДЕЛОВАЊЕ СТРУЧЊАКА ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ.....	171

Станислава Марић Јуришин, мастер	
УСТАНОВЕ ЗА ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ ДЕЦЕ КАО ПРЕДУСЛОВ ЗА РАЗВОЈ ОДРЖИВОГ ДРУШТВА.....	172
Миран Мухич, мастер, Уршка Сович	
ТРАДИЦИОНАЛНА ИГРА КАО СРЕДСТВО ЗА РАЗВИЈАЊЕ КООРДИНАЦИЈА И РАВНОТЕЖЕ КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА.....	174
Мр Бујана Топали	
ШКОЛА, ДРУШТВЕНИ МЕДИЈИ И КОРИСТ ЗА УЧЕНИКЕ.....	174
Драгана Стојадиновић Рудњанин, мастер, Александар Ракић, мастер, Габријела Чмерић, мастер	
КОМПЕТЕНЦИЈА ВАСПИТАЧА ЗА РАД СА ДАРОВИТОМ ДЕЦОМ У САРАДЊИ СА РОДИТЕЉИМА.....	175
Јасмина Стојковић, спец., Снежана Милојковић, мастер	
Јасмина Мишић, бечелор	
НАСТАВНИК – ЛИДЕР.....	178
Кристина Крстић, мастер, Марија Лукић, мастер	
УМРЕЖАВАЊЕ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИХ ИНСТИТУЦИЈА КАО ПРЕДУСЛОВ У ОСТВАРИВАЊУ ЦЕЛОВИТОГ РАЗВОЈА ДЕЦЕ.....	179
Татјана Станковић, мастер	
КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА ЗА ПОДРШКУ РАЗВОЈУ ПОТЕНЦИЈАЛНО ДАРОВИТЕ ДЕЦЕ.....	180
Љубица Павловић, мастер	
КОМПЕТЕНЦИЈЕ НАСТАВНИКА ЗА САВРЕМЕНУ НАСТАВУ.....	181
Тијана Пешић, мастер, Валентина Ђекић, мастер	
ЦРТАНИ ФИЛМОВИ КАО РЕФЛЕКСИЈА ПАТРИЈАРХАЛНОГ ДРУШТВЕНОГ ОБРАСЦА.....	183
Татјана Михајлов, мастер	
СПОЉАШЊЕ ВРЕДНОВАЊЕ УНУТАР НОВЕ ОБРАЗОВНЕ ПАРАДИГМЕ.....	185
Драган Киурски, бечелор, Катарина Драгин	
МУЗЕЈСКА ПЕДАГОГИЈА.....	187
Јелена Ананић, бечелор, Тамара Ал-Саади, бечелор, Александра Малиновић, бечелор	
КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИНКЛУЗИВНОГ ВАСПИТАЧА У ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ ДЕЦЕ СА ТЕШКОЋАМА У РАЗВОЈУ.....	189
Светлана Дробњак, бечелор	
ДРАМА У ИНТЕРПРЕТАЦИЈИ КЊИЖЕВНИХ И ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ВАСПИТНИХ САДРЖАЈА.....	190
Емилија Мерли, бечелор	
ЗНАЧАЈ ОЧИГЛЕДНОСТИ У УСВАЈАЊУ САДРЖАЈА СВЕТА КОЈИ НАС ОКРУЖУЈЕ.....	192
Весна Мазивићанин, бечелор	
ДОПРИНОС МАРИЈЕ МОНТЕСОРИ У РАЗВОЈУ МЕТОДИКЕ УПОЗНАВАЊА ОКОЛИНЕ.....	193

Весна Мајсторовић, дипломирани струковни васпитач	
ПРИПЕМА ДЕЦЕ СА ТЕШКОЋАМА У РАЗВОЈУ ЗА ПОЛАЗАК У ШКОЛУ У ОКВИРУ РЕДОВНОГ ВРТИЋА.....	194
Тереза Ландека	
ПРИМЕНА ИГРЕ У МЕТОДИЦИ УПОЗНАВАЊА ОКОЛИНЕ.....	196
Јелена Шијачки, студент	
СОЦИЈАЛНО-ЕМОЦИОНАЛНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ДЕЦЕ СА ДАУНОВИМ СИНДРОМОМ У ОДНОСУ НА ВРСТУ ПОДРШКЕ КОЈОМ СУ ОБУХВАЋЕНИ.....	198
Марија Минић, студент	
УЛОГА ЛИЧНОГ ПРАТИОЦА ДЕЦЕ У ОРГАНИЗАЦИЈИ ИНКЛУЗИВНОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ.....	199
Тијана Бајкучин, студент	
СОЦИЈАЛНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА ЗА РАД СА ДЕЦОМ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ.....	201
Лидија Јанић, студент, Марија Мијуц, студент	
СОЦИЈАЛНЕ И ОБРАЗОВНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА ЗА РАД СА ПРЕДШКОЛСКОМ ДЕЦОМ У УСТАНОВАМА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ЗА ДЕЦУ БЕЗ РОДИТЕЉСКОГ СТАРАЊА.....	202
Драгана Будимир, студент, Јосипа Јездимировић, студент	
ОБРАЗОВНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА У ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА.....	204
Тамара Тодоров, студент, Ања Гверо, студент	
КОМПЕТЕНЦИЈЕ ПЕДАГОШКОГ АСИСТЕНТА У РАДУ СА ДЕЦОМ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА.....	205
Милица Ђујић, студент	
СТАВОВИ ВАСПИТАЧА О ИНОВАЦИЈАМА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ.....	207
Далиборка Сретеновић, струковни васпитач – специјалиста	
Весна Јовановић, струковни васпитач	
МЕДИЈСКО ОПИСМЕЊАВАЊЕ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА КРОЗ ДЕЧЈЕ ЕМИСИЈЕ.....	208
Данијела Миличић Требатицки, васпитач	
ДЕЦА У ИНТЕРАКЦИЈИ СА ПРИРОДОМ.....	209

CONTENTS

<i>Lidija Miskeljic, Ph.D.</i> FROM THE AUTONOMY OF A PROFESSION TO COLLABORATIVE PROFESSIONALISM.....	38
<i>Leposava Grubic-Nesic, Ph.D.</i> LEADERSHIP COMPETENCES OF PRESCHOOL TEACHERS.....	39
<i>Jovanka Denkova, Ph.D.</i> ADOLESCENCE IN THE WORKS OF OLIVERA NIKOLOVA.....	40
<i>Zoran Mijic, Ph.D., Milan Markovic, Zoran Peric</i> A REVIEW OF GYMNASTICS FLOOR EXERCISES FOR CHILDREN AGED 6 TO 10.....	41
<i>Jasmina Arsenijevic, Ph.D.</i> METHODOLOGICAL FRAMEWORK OF RESEARCH OF INTERACTIVE TEACHING.....	43
<i>Dusan Kostrub, Ph.D., Eva Severini, Ph.D.</i> PRE-PRIMARY TEACHER IN THE PROCESS OF TEACHING CHILDREN OF THE 21ST CENTURY.....	44
<i>Olja Arsenijevic, Ph.D., Ljiljana Lj. Bulatovic, Ph.D., Goran Bulatovic, Ph.D.</i> PROFESSORS' ATTITUDES TOWARDS CHANGES.....	46
<i>Anna Vinevska, Ph.D., Valentina Ochirova</i> PRESCHOOL CHILD'S APTITUDES STUDY ON THE BASIS OF YURI BURLAN'S SYSTEM VECTOR PSYCHOLOGY.....	46
<i>Mira Vidakovic, Ph.D., Dario Vidakovic, M.A.</i> THE POTENTIAL OF SOCIAL MEDIA IN THE EDUCATION OF THE NET GENERATION.....	48
<i>Milutin Djurickovic, Ph.D.</i> LITERATURE FOR CHILDREN AND YOUTH (Poetics and interpretation).....	50
<i>Muzaffer Saracevic, Ph.D., Edin Koricanin, M.Sc.</i> SEGMENTARY, HOLISTIC AND COGNITIVE-BASED PERSONALIZATION OF E-LEARNING AND SUGGESTIONS FOR ITS APPLICATION IN INCLUSIVE EDUCATION.....	51
<i>Mahmut Celik, Ph.D., Jovanka Denkova, Ph.D.</i> THE INFLUENCE OF PARENTS ON THEIR CHILDREN'S EDUCATION.....	52
<i>Dragan Vukajlovic, Ph.D., Borka Vukajlovic, Ph.D.</i> ENCOURAGING PHYSICAL ACTIVITY IN PRESCHOOL CHILDREN.....	53
<i>Zoran Mijic, Ph.D., Zoran Peric, B.A., Milan Markovic, student</i> INTRODUCING MINI-VOLLEYBALL TO CHILDREN AGED 6 TO 10.....	55
<i>Milanka Maljkovic, Ph.D., Marijana Pulja, Tatjana Mrcic, students</i> USING THE THEATRE OF SHADOWS TO SUPPORT CHILDREN'S SPEECH DEVELOPMENT.....	57

Ljiljana Lj. Bulatovic, Ph.D., Goran Bulatovic, Ph.D., Olja Arsenijevic, Ph.D.	
MODELING THE CURRICULUM FOR THE HIGH SCHOOL SUBJECT “MULTIMEDIA LITERACY”	59
Vladimir Talevski, Ph.D., Marjan Malcev, Ph.D.	
THE COMPETENCES OF CLASS TEACHERS IN THE REALIZATION OF MUSIC AND PHYSICAL ACTIVITIES.....	60
Aleksandra Peric-Nikolic, Ph.D., Emilija Djikic-Jovanovic, Ph.D.	
Natasa Blagojevic, M.Sc.	
CHILDREN AND OLD CRAFTS – RICHNESS OF OUR TRADITION AND OUR CULTURAL HERITAGE.....	61
Marjan Malcev, Ph.D.	
PHYSICAL AND HEALTH EDUCATION – DEMOCRATIC TEACHING.....	62
Milanka Maljkovic, Ph.D., Mirjana Markovic, Ph.D.	
LINGUISTIC GAMES USED TO ENCOURAGE SPEECH AND LANGUAGE DEVELOPMENT.....	64
Marta Dedaj, Ph.D., Tanja Panic, Ph.D.	
GIFTED CHILDREN IN THE PRESCHOOL INSTITUTION – SUPPORT AND DEVELOPE.....	65
Johana Myftiu, Ph.D., Marta Topçiu, Ph.D.	
THE ROLE OF SOCIAL INTERACTION IN THE COGNITIVE DEVELOPMENT OF PRE-SCHOOL CHILDREN.....	66
Dragan Perisic, Ph.D., Voja Milosavljevic, Ph.D.	
SPORTS PROGRAM OF THE PRESCHOOL INSTITUTION “LANE” FROM OSECINA.....	68
Tamara Grujic, Ph.D., Jovan Jovanovic, M.A.	
PHRASEMES OF LINGUISTIC VIOLENCE AND INTOLERANCE IN SERBIAN PUBLICATIONS.....	70
Voja Milosavljevic, Ph.D., Dragan Perisic, Ph.D.	
METHODOLOGICAL GUIDELINES FOR FOOTBALLCOACHING FOR CHILDREN AGED 6 TO 10.....	71
Kristijan Ristic, Ph.D., Zarko Ristic, Ph.D.	
KNOWLEDGE MANAGEMENT IN PEDAGOGICAL MANAGEMENT: COMPETENCES SUSTAINABILITY.....	73
Snezana Mirascieva, Ph.D., Snezana Stavreva Veselinovska, Ph.D.	
Emilija Petrova Gjorgjeva, Ph.D.	
APPLYING NEW TECHNIQUES AND TECHNOLOGIES IN KINDERGARTENS FROM THE PERSPECTIVE OF PRESCHOOL TEACHERS.....	74
Ljiljana Stankov, Ph.D., Mira Jovanovic, M.Sc.	
CONNECTING THEORY AND PRACTICE – THE FOUNDATION OF FUTURE EDUCATION OF PRESCHOOL TEACHERS.....	76
Tibor J. Halasi, Ph.D., Martin Z.Kalankovic, M.A.	
USING MULTIMEDIA AT ALL LEVELS OF EDUCATION IN ORDER TO IMPROVE TECHNICAL CULTURE OF EDUCATORS AND EDUCATED.....	78

<i>Elena Azarova, Ph.D., Natalia Mozgovaja, Ph.D.</i>	
PECOLIARITIES OF IDEAS OF A GOOD TEACHER OF SCHOOLCHILDREN WITH DIFFERENT LEVELS OF ACADEMIC MOTIVATION.....	79
<i>Milorad Stepanov, Ph.D., Zora Radomirovic</i>	
AN EXAMPLE OF INCLUSION OF MENTALLY CHALLENGED CHILDREN INTO THE PROCESSES OF STAGE PUPPETEERING.....	80
<i>Gezim Dibra, Ph.D.</i>	
TEACHER COMPETENCES AND THEIR HARMONIZATION IN THE SCHOOL CURRICULUM.....	81
<i>Vesna Marjanovic, Ph.D.</i>	
THE ROLE OF MUSEUM IN TERTIARY EDUCATION - CULTURAL PATTERN AND A PLATFORM FOR UNDERSTANDING THE "OTHERNESS".....	83
<i>Jozef Bushati, Ph.D., Violeta Vidacek Hains</i>	
ACHIEVEMENTS AND CHALLENGES IN MEETING THE DIGITAL COMPETENCES.....	84
<i>Anna Kykyljar, Ph.D., Anastasia Kolenova, M.Sc.</i>	
READINESS FOR SCHOOL OF CHILDREN OF PRIMARY SCHOOL AGE DEPENDING ON THE STYLE OF PARENTIN.....	85
<i>Tamara Grujic, Ph.D., Ana Kovacevic, B.A.</i>	
THE CHANGING CONCEPT OF CHILDREN'S MAGAZINES FOLLOWING THE MEDIA NEEDS OF THE MODERN SOCIETY.....	86
<i>Snezana Ladicorbic, Ph.D., Srbislava Pavlov, M.Sc.</i>	
USING EXPERIMENTS IN KINDERGARTEN WITHIN THE ENVIRONMENTAL STUDIES METHODOLOGY.....	88
<i>Andjelka Bulatovic, Ph.D., Vlasta Sucevic, Ph.D.</i>	
METHODOICAL GUIDELINES FOR TEACHERS IN ENVIRONMENTAL EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN.....	89
<i>Mimoza Priku, Ph.D., Jozef Bushati, Ph.D., Ledia Kashahu (Xhelilaj), Ph.D.</i>	
COMMUNICATING IN THE MOTHER TONGUE AS ONE OF THE CORE COMPETENCES OF EDUCATION. ALBANIAN CASE STUDY.....	90
<i>Nebojsa M. Denic, Ph.D.</i>	
METHODOLOGICAL ASPECTS OF THE IMPACT OF PARENTS' INFORMATION LITERACY ON THE CHILDREN'S CONDUCT ON THE INTERNET.....	92
<i>Elena Krishchenko, Ph.D.</i>	
THE FEATURES OF IMAGES OF A UNIVERSITY PROFESSOR AMONG FIRST-YEAR STUDENTS.....	93
<i>Milena Ivanus Grmek, Ph.D., Branka Cagran, Ph.D.</i>	
PRESCHOOL TEACHERS' NOTION OF LEARNING.....	93

Tibor J. Halasi, Ph.D., Jelena N. Mandic, M.A., Mark R. Mikos, student ECOLOGY, ENVIRONMENTAL PROTECTION AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE EDUCATIONAL GOAL OF TEACHING AT ALL LEVELS, INCLUDING LIFELONG LEARNING.....	95
Lidia Shnejder, Ph.D. THE SPECIFICITY AND PSYCHOSOCIAL CONTEXT OF THE COGNITIVE DEVELOPMENT OF YOUNG PRESCHOOLERS.....	96
Mirjana Japundza-Milisavljevic, Ph.D., Aleksandra Djuric-Zdravkovic, Ph.D. Sanja Gagic, defectologist CREATIVITY OF STUDENTS OF FACULTY OF SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION.....	98
Oksana Barsukova, Ph.D. PEDAGOGICAL AMBITION AS A PROFESSIONAL COMPETENCE OF A PRESCHOOL TEACHER.....	99
Vlasta Sucevic, Ph.D., Gordana Budimir-Ninkovic, Ph.D., Aleksandar Jankovic, Ph.D. TEACHERS' PROFESSIONAL COMPETENCIS FOR INCLUSIVE EDUCATION.....	101
Eranda Bilali, Ph.D., Fatmir Vadahi, Ph.D., Mehdi Kroni, Ph.D. MODERN CONCEPTIONS OF THE ROLE OF TEACHERS IN COMPETENCY-BASED TEACHING.....	102
Lyudmila Kosikova, Ph.D. THE ROLE OF THE TEACHER IN THE DEVELOPMENT OF EMOTIONALLY-VALUABLE SPHERE OF THE CHILD.....	103
Dusko Simic, Ph.D., Veselin Buncic, Ph.D., Ida Kabok, Ph.D. THE INFLUENCE OF MINI-BASKETBALL ON THE ABILITIES AND RESULTS OF PRESCHOOL CHILDREN'S COORDINATION	104
Vojislava Grbic, Ph.D., Petrija Jovicic, Ph.D. INNOVATIVE FORMS OF INDIVIDUAL AND TEAM LEARNING.....	106
Jasmina Tockic-Celes, Ph.D., Dragana Senda, Selma Cehic MULTIMEDIA CLASSROOM, MULTIMEDIA TEACHING AND DISTANCE LEARNING AS ELEMENTS OF MODERN EDUCATION AND TRAINING OF TEACHERS.....	108
Milica Gligorovic, Ph.D., Natasa Buha, M.Sc. INHIBITORY CONTROL AS A FACTOR OF MATHEMATICS ACHIEVEMENT.....	110
Nevenka Nicin, Ph.D., Anka Bulatovic, Ph.D., Dobrila Regoje, M.Sc. THE EFFECT OF EDUCATION ON WORKING CAPACITY.....	112
Milica Mitrovic, Ph.D., Kristinka Ovesni, Ph.D. MULTIMODALITY AND MULTILITERACIES – A NEW CONTEXT FOR LEARNING.....	113
Dragica Panic Kasanski, Ph.D., Ivana Rosic, M.A. MODERN FORMS OF CHILDREN'S CREATIVITY – ETHNOMUSICOLOGICAL AND ETHNOCHOREOLOGICAL VALORIZATION.....	115

<i>Nebojsa M. Denic, Ph.D.</i>	
THE PLACE AND THE ROLE OF TEACHERS IN PROTECTING CHILDREN WHEN USING THE INTERNET.....	116
<i>Anna V. Vinevskaya, Ph.D., Surina A., student</i>	
FAMILY INFLUENCE ON THE SOCIALIZATION OF PRESCHOOL CHILDREN.....	117
<i>Rade Biocanin, Ph.D., Sonja Stefanov, Ph.D.</i>	
INNOVATIVE APPROACHES TO TRAINING PERSONNEL FOR EMERGENCY SITUATIONS.....	119
<i>Irina Dyshlyuk, Ph.D.</i>	
PROBLEMS OF ORGANIZING PSYCHO-PEDAGOGICAL SUPPORT FOR GIFTED CHILDREN IN THE SPHERE OF HUMANITARIAN KNOWLEDGE.....	120
<i>Alla Belousova, Ph.D.</i>	
DEVELOPMENT OF THINKING ABOUT THEMSELVES BY PARTICIPANTS OF GROUP EDUCATION.....	121
<i>Ingrit Luani, Ph.D.</i>	
HOW 18-YEARS-OLD TEENAGERS SELECT THEIR CLOSE FRIENDS?....	121
<i>Maria Vyshkvyrkina, Ph.D.</i>	
SOCIAL AND COMMUNICATIVE COMPETENCES OF PUPILS WITH DIFFERENT THINKING STYLES.....	122
<i>Mirela Boncea, Ph.D., Ramona Mali□a-Tanc</i>	
LITERATURE FOR CHILDREN: A TEACHING POINT , OF REFERENCE IN THE ITALIAN LANGUAGE AND CIVILIZATI.....	123
<i>Gabriela Grosseck, Ph.D., Laura Malita, Ph.D.</i>	
TEACHERS' AIDS ON CREATING CONTENT FOR LEARNING USING URBAN ENVIRONMENTS. STUDY CASE - THE TACCLE2 PROJECT.....	124
<i>Danciu Elena, Ph.D., Iovita Cristina, Ph.D.</i>	
PARENTS AS PARTNERS IN THE EDUCATIONAL ACTIVITIES WITH PRESCHOOL CHILDREN.....	125
<i>Fatmir Vadahi, Ph.D., Eranda Bilali, M.Sc., Edit Lezha, M.Sc.</i>	
THE ROLE OF SCHOOL, FAMILY AND COMMUNITY IN THE EDUCATION OF GIFTED CHILDREN.....	126
<i>Mirjana Nikolic, Ph.D., Maja Cvijetic, Ph.D., Gordana Mijailovic, Ph.D.</i>	
DEVELOPING COMPETENCES OF PRESCHOOL TEACHERS FOR WORKING WITH GIFTED CHILDREN.....	128
<i>Gezim Dibra, Ph.D., Edit Lezha, M.Sc., Eranda Halluni, M.Sc.</i>	
THE DUAL ROLES OF EDUCATIONAL LEADERSHIP IN RAISING TEACHERS' COMPETENCES.....	129
<i>Sanja Gagic, defectologist, Mirjana Japundza-Milisavljevic, Ph.D.</i>	
<i>Aleksandra Djuric-Zdravkovic, Ph.D.</i>	
TEACHERS' IMPLICIT THEORIES ON CREATIVITY.....	130
<i>Angela Mesaros Zivkov, M.Sc.</i>	
THE DEVELOPMENT OF PRESCHOOLERS' MOTOR ABILITIES THROUGH MUSICAL GAMES.....	132

<i>Miroslava Kojic, M.Sc., Suzana Stankovic, M.A., Marina Arizanovic</i> TEAM WORK OF THE SPEECH THERAPIST, THE ART PEDAGOGUE AND THE KINDERGARTEN TEACHER IN ENCOURAGING THE COMMUNICATIVE COMPETENCES OF PRESCHOOL CHILDREN.....	134
<i>Alma Trtovac Dedeic, M.Sc.</i> PRESCHOOL TEACHER'S COMPETENCES FOR NURTURING FOLKLORE IN PRESCHOOL EDUCATION.....	136
<i>Marko Mijatovic, M.Sc., Marina Zubac, M. Sc.</i> RELATION BETWEEN MOTIVATION AND ACADEMIC SUCCESS ACHIEVED IN MATHEMATICS.....	138
<i>Veronika Katrina-Mitrovic, M.Sc., Zeljko Nikolic, M.A.</i> READINESS FOR CHANGE AS A FACTOR OF TEACHERS' JOB SATISFACTION.....	140
<i>Vesna Milenkovic, M.Sc., Ivana Jovanovic, M.A., Vera Simic, M.A.</i> WORKING WITH TALENTED STUDENTS IN THE EARLY TEACHING OF MATHEMATICS.....	142
<i>Arlinda Hallunovi Ymeri, M.Sc.</i> THE ROLE OF LEADERSHIP STYLES IN THEACHERS MOTIVATION.....	143
<i>Miroslava Kojic, M.Sc., Spomenka Djurovic</i> COMPETENCES OF A PRESCHOOL TEACHER AND ART PEDAGOGUE IN SUPPORTING ARTISTIC EXPRESSION AND VERBAL UTTERANCES IN PRESCHOOL CHILDREN.....	144
<i>Alma Trtovac Dedeic, M.Sc., Admira Konicanin, Ph.D.</i> COUNTING RYHMES FOR RHYTHM DEVELOPMENT IN PRESCHOOL CHILDREN.....	146
<i>Slavica Dimitrijevic, M.Sc., Ljubica Anicic, M.A.</i> DISEASES AND MORBIDITY OF A NATION AS A CONSEQUENCE OF IGNORANCE AND ENVIRONMENTAL POLLUTION.....	148
<i>Natasa Buha, M.Sc., Milica Gligorovic, Ph.D.</i> VERBAL WORKING MEMORY AS A FACTOR OF MATHEMATICS ACHIEVEMENT.....	149
<i>Valerija Vecei-Funda, M.Sc., Miladin Kalinic, Ph.D., Radovan Vladislavljevic, Ph.D.</i> ADOPTION OF COMMUNICATION AND TEAMWORK SKILLS BY IMPLEMENTATION OF THE INTERNATIONAL ECO-SCHOOLS PROGRAM.....	151
<i>Gordana Roganovic, M.A.</i> LEARNING AND APPLICATION OF TRADITIONAL FOLK DANCES.....	153
<i>Jonida Lesha, M.Sc., Ardita Kopliku, Diana Kastrati</i> THE IMPACT OF COMMUNICATION COMPETENCES AND EXPRESSION IN LEARNING OUTCOMES IN HIGHER EDUCATION.....	154
<i>Magdalena Ivkovic, M.A.</i> ATTITUDES OF FOURTH GRADERS TOWARDS READING.....	155

<i>Desara Agaj, M.Sc.</i>	THE RELATIONSHIP BETWEEN INTERNET ADDICTION AND LONELINESS IN ADOLESCENTS, CASE OF ALBANIA.....	156
<i>Radmila Homanov, M.A.</i>	ENVIRONMENTAL EDUCATION IN PRESCHOOL INSTITUTION – DUAL APPROACH MODE.....	158
<i>Edit Lezha, M.Sc.</i>	THE ROLE OF ORGANIZATIONAL CLIMATE FACTORS IN TEACHERS’ PROFESSIONAL DEVELOPMENT.....	158
<i>Dragica Stankovic, M.A.</i>	PRESCHOOL TEACHER AND PARENTS OF A GIFTED CHILD.....	159
<i>Margareta Basaragin, M.A.</i>	INTERCULTURALITY IN PRIMARY SCHOOL – THE EXAMPLE OF SCHOOL CELEBRATIONS.....	161
<i>Silvia Gladic, M.A., Milos Vasiljevic, M.A.</i>	PRESCHOOL TEACHERS AND SPATIAL-PLASTIC MODELLING.....	163
<i>Marija Cvijetic, M.A.</i>	PROFESSIONAL ROLES AND COOPERATION OF TEACHERS AND SPECIAL EDUCATION TEACHERS IN AN INCLUSIVE SYSTEM OF PRESCHOOL EDUCATION.....	164
<i>Lidia Lacaj, M.Sc.</i>	COMPETENCES OF COMMUNICATING IN FOREIGN LANGUAGES.....	165
<i>Valentina Djekic, M.A., Tijana Pesic, M.A.</i>	DIFFERENT REPRESENTATIONS OF MOTHER IN CHILDREN’S SONGS WITH SPECIAL REFERENCE TO MARCH 8TH.....	167
<i>Miran Muhic, M.A.</i>	EXPECTED, DESIRED AND ACTUAL COMPETENCES OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION OF STUDENTS IN THE FIELD OF PRESCHOOL SPORTS.....	168
<i>Sladjana Maric, M.A.</i>	NEW DIRECTIONS OF THE USE OF ICT IN TEACHERS’ CONTINUING PROFESSIONAL DEVELOPMENT (CPD).....	169
<i>Julia, Tushnova, M.Sc.</i>	CHARACTERISTICS OF REPRESENTATION OF “EDUCATION” CATEGORY IN THE SYSTEM OF MEANINGS OF BACHELORS OF PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL EDUCATION.....	170
<i>Senada Duli, M.Sc.</i>	PROFFESIONAL BURNOUT AND PROACTIVE COPING OF SPECIAL EDUCATION PROFFESIONALS.....	171
<i>Stanisalava Maric Jurisin, M.A.</i>	PRESCHOOL INSTITUTIONS AS A PREREQUISITE FOR THE DEVELOPMENT OF A SUSTAINABLE SOCIETY.....	173

Miran Muhic, M.A.	
FOLK DANCES AS A MEANS TO DEVELOP COORDINATION AND BALANCE IN THE PRESCHOOL PERIOD.....	174
Bujanë Topalli, M.Sc.	
SCHOOL, SOCIAL MEDIA AND PUPILS' BENEFITS.....	174
Dragana Stojadinovic Rudnjanin, M.A., Aleksandar Rakic, M.A., Garbijela Cmeric, M.A.	
COMPETENCE OF EDUCATORS FOR WORKING WITH GIFTED CHILDREN IN COLLABORATION WITH PARENTS.....	176
Jasmina Stojkovic, Specialist, Snezana Milojkovic, M.A., Jasmina Mistic	
TEACHER – LEADER.....	178
Kristina Krstic, M.A., Marija Lukic, M.A.	
NETWORKING EDUCATIONAL INSTITUTIONS AS A PREREQUISITE FOR ACHIEVING THE COMPREHENSIVE DEVELOPMENT OF CHILDREN.....	180
Tatjana Stankovic, M.A.	
COMPETENCES OF TEACHERS FOR SUPPORTING THE DEVELOPMENT OF POTENTIALLY GIFTED CHILDREN.....	181
Ljubica Pavlovic, M.A.	
COMPETENCES OF TEACHERS FOR MODERN-DAY EDUCATION.....	182
Tijana Pesic, M.A., Valentina Djekic, M.A.	
CARTOONS AS A REFLECTION OF PATRIARCHAL SOCIAL FORMS.....	184
Tatjana Mihajlov, M.A.	
EXTERNAL EVALUATION WITHIN THE NEW EDUCATION PARADIGM.....	186
Dragan Kiurski, B.A., Katarina Dragin	
MUSEUM PEDAGOGY.....	188
Jelena Ananic, B.A., Tamara Al-Saadi, B.A., Aleksandra Malinovic, B.A.	
TEACHERS' COMPETENCES FOR INCLUSIVE EDUCATION.....	189
Svetlana Drobnjak	
DRAMA IN THE INTERPRETATION OF LITERARY TEXTS AND THE IMPLEMENTATION OF TEACHING CONTENTS.....	191
Emilija Merli, B.A.	
THE IMPORTANCE OF OBVIOUSNESS IN ACQUIRING KNOWLEDGE ABOUT THE ENVIRONMENT.....	192
Vesna Mazinjanin, B.A.	
MARIA MONTESSORI'S CONTRIBUTION TO THE DEVELOPMENT OF THE ENVIRONMENTAL STUDIES METHODOLOGY.....	194
Vesna Majstorovic	
PREPARING CHILDREN WITH DEVELOPMENTAL DIFFICULTIES FOR SCHOOL.....	195
Tereza Landeka	
USING GAMES IN THE ENVIRONMENTAL STUDIES METHODOLOGY.....	197

<i>Jelena Sijacki, student</i>	
SOCIAL-EMOTIONAL COMPETENCES OF CHILDREN WITH DOWN SYNDROME IN RELATION TO THE TYPE OF SUPPORT THEY ARE INCLUDED IN.....	199
<i>Marija Minic</i>	
THE ROLE OF PERSONAL ASSISTANT IN THE ORGANIZATION OF INCLUSIVE PRESCHOOL EDUCATION.....	200
<i>Tijana Bajkucin</i>	
SOCIAL COMPETENCES OF EDUCATORS FOR WORKING WITH CHILDREN WITH DISABILITIES.....	201
<i>Lidija Janic, student, Marija Mijuc, student</i>	
SOCIAL AND EDUCATIONAL COMPETENCES OF TEACHERS WORKING WITH PRESCHOOL CHILDREN IN SOCIAL INSTITUTIONS FOR CHILDREN DEPRIVED OF PARENTAL CARE.....	203
<i>Dragana Budimir, student, Josipa Jezdimirovic, student</i>	
EDUCATIONAL COMPETENCE OF TEACHERS IN HEALTHCARE INSTITUTIONS.....	204
<i>Tamara Todorov, student, Anja Gvero, student</i>	
COMPETENCES OF A PEDAGOGICAL ASSISTANT FOR WORKING WITH PRESCHOOL CHILDREN.....	206
<i>Milica Cujic</i>	
TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS INNOVATION IN PRESCHOOL INSTITUTION.....	207
<i>Daliborka Sretenovic, Specialist, Vesna Jovanovic</i>	
SPREADING MEDIA LITERACY IN KINDERGARTEN THROUGH CHILDREN'S TV SHOWS.....	209
<i>Danijela Milicic Trebaticki</i>	
CHILDREN'S INTERACTION WITH NATURE.....	210

Др Лидија Мишкељин

Филозофски факултет, Универзитет у Београду, Република Србија
lidija.miskeljic@f.bg.ac.rs

ОД АУТОНОМИЈЕ ПРОФЕСИЈЕ КА КОЛАБОРАТИВНОМ ПРОФЕСИОНАЛИЗМУ

Сажетак: У последње две деценије све више пажње се посвећује ширењу квалитетног васпитања и образовања у раном детињству. Приступ унапређивању квалитета васпитања и образовања у раном детињству, између осталог, заснива се и на процесном квалитету који се односи на праксу предшколског васпитања и образовања са посебном пажњом на континуираном професионалном развоју запослених који је заснован на индивидуалним снагама сваког појединца и менторисању које подстиче независно доношење одлука и покретање промена. Многи аутори, на основу спроведених истраживања, истичу да је професионалност у области васпитања и образовања у раном детињству уско повезана са способношћу критичког промишљања педагошке праксе и способношћу да се пракса промени. У складу са савременим сазнањима о професионалном развоју, који указују на чињеницу да тренинзи/обуке нису довољни уколико желимо да креирамо одрживу промену, посебна пажња треба да се посвети менторском раду и подршци. У раду се разматра нови концепт менторства који се посматра као активна интеграција и синергија захтева праксе и теорије, односно као колаборативни професионализам – радити са, учити од и подучавати. Нови концепт менторства заснива се на еволуционом моделу професионалног развоја и теорији промене и указује на процес трансформације система из једне парадигме у другу, применом системске теорије, системског мишљења и постојање компетентног система. Постојање „компетентног система“ од круцијалне је важности за развијање рефлексивних практичара и новог концепта менторства.

Кључне речи: професионални развој, професионализам, менторство, компетентност.

Lidija Miskeljin, Ph.D.

Faculty of Philosophy in Belgrade, University of Belgrade, The Republic of Serbia

**FROM THE AUTONOMY OF A PROFESSION TO
COLLABORATIVE PROFESSIONALISM**

Abstract: In the last two decades, more and more attention is given to the spread of quality education in early childhood. The access to improving the quality of education in early childhood is, among other things, based on the process quality that relates to the practice of preschool education with special attention to the continuing professional development of employees which is based on the individual strengths of each individual and mentoring that encourages independent decision and initiating change.

Many authors, surveys show, point out that professionalism in the field of early childhood education is closely linked to the ability of critical reflection on teaching practices and the ability to change said practices. In accordance with modern knowledge about professional development, which points to the fact that training is not sufficient if we want to create sustainable change, special attention should be paid to mentoring and support. The paper discusses a new concept of mentoring as an active integration and synergy of practice and theory, or as a collaborative professionalism – to work with, to learn from and to teach. The new concept of mentoring is based on an evolutionary model of professional development and theory of change and suggests the process of transforming the system from one paradigm to another, by applying systems theory, system thinking and existence of a competent system. The existence of a “competent system” is of crucial importance for the development of reflective practitioners and the new concept of mentoring.

Key words: Professional development, professionalism, mentoring, competence.

Др Лепосава Грубић-Нешић

Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду, Република Србија
nesle@uns.ac.rs

ЛИДЕРСКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА

Сажетак: Лидерске компетенције представљају основу развоја професионализма и новог односа према послу којим је могуће стварати нову вредност. У основи лидерских компетенција, поред знања, налази се и однос према променама, комуникација са другим људима и мотивација за развој и учење. Развој професионалних компетенција подразумева, пре свега, разумевање онога шта радиш, затим, зашто радиш и трагање за најбољим могућим начинима како радити. Професионално умеће које представља суштину лидерства, једини је предуслов напретка и развоја, посебно када су у питању занимања која имају тако велик утицај на друштвени развој, као што је занимање васпитача. У раду се разматрају предуслови развоја лидерских компетенција као основ успостављања друштва знања.

Кључне речи: лидерство, компетенције, мотивација, развој.

Leposava Grubic-Nesic, Ph.D.

Faculty of Technical Sciences, University of Novi Sad, The Republic of Serbia

LEADERSHIP COMPETENCES OF PRESCHOOL TEACHERS

Abstract: Leadership competences are based on the development of professionalism and a new attitude towards work which enables the creation of new values. Basically, in leadership competences, in addition to knowledge, there exists a relationship towards change, communication with others and motivation for learning and development. The development of professional competence is, above all, an understanding of what you're doing, then why you are doing it and searching for the best way to perform. Professional skill, which is the essence of leadership, is the only prerequisite of progress and development, especially when it comes to professions that have such a profound influence on social development, such as a preschool teacher. This paper discusses the prerequisites of the development of leadership competences as a basis for the establishment of a knowledge society.

Key words: leadership, competences, motivation, development.

Jovanka Denkova, Ph.D.

Mahmut Celik, Ph.D.

Faculty of Philology “Goce Delcev” University of Stip, The Republic of Macedonia

jovanka.denkova@ugd.edu.mk

ADOLESCENCE IN THE WORKS OF OLIVERA NIKOLOVA

Abstract: This paper explores adolescence as one of the most turbulent periods in human life. First, we will look at the terminologically different definitions of “literature for the young”, and then we will turn to the scholarly conclusion to describe literature for the young as a hybrid genre of children’s and adult literature, whereas these features need to be distinguished and the difference between them, if there is any, to be established, as well as their boundaries and such. All this will be analyzed in the works of the famous young Macedonian author Olivera Nikolova.

Key words: novels for children and young, Macedonian literature for young, Olivera Nikolova.

Др Зоран Мијић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија

drzmijic@gmail.com

Милан Марковић, студент

Факултет спорта и физичког васпитања у Београду, Република Србија

Зоран Перић, проф.

Основна школа „Браћа Недић“, Осечина, Република Србија

ПРИКАЗ ГИМНАСТИЧКИХ ВЕЖБИ НА ТЛУ ЗА ДЕЦУ ОД 6 ДО 10 ГОДИНА

Сажетак: Вежбе на тлу, блиске су деци и веома интересантне. Познато је да деца поседују велику количину физичке енергије, те им превртања, котрљања, преметања и све друге вежбе у партеру представљу природну потребу. Циљ овог рада јесте приказ гимнастичких вежби у партеру: колут напред, колут назад, колут напред преко партнера, колут напред разножно, колут назад разножно, претмет странце упором – „звезда“, став на лопатицама, став на шакама.

Вежбе у партеру поспешују код деце развој опште моторике, јачање целокупне мускулатуре, повећање гипкости, координације, правилан постурални развој, као и усвајање сложенијих кретних структура. Развијају храброст, одлучност, истрајност. Деца се упознају са разноврсним кретањима појединих делова тела и овладавају њиховим основним компонентама, а истовремено се уче да тачно управљају својим кретањима и координирају кретање у простору и времену. Приказане вежбе у потпуности могу да се реализују са децом како предшколске, тако и млађе школске доби (6–10 година), уз професионални и поступан прилаз васпитача и учитеља који их реализују у оквиру наставе физичког васпитања. Вежбе на тлу представљају полазну основу или базу опште моторике за усвајање сложених вежби на осталим справама, али такође често представља увод за друге спортове.

Кључне речи: деца, општа моторика, гимнастика, вежбе на тлу, 6 до 10 година.

Zoran Mijic, Ph.D.

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

Milan Markovic, student

Elementary School "Braća Nedić", Osecina, The Republic of Serbia

Zoran Peric, B.A.

Faculty of Sports and Physical Education, Belgrade, The Republic of Serbia

A REVIEW OF GYMNASTICS FLOOR EXERCISES FOR CHILDREN AGED 6 TO 10

Abstract: Floor exercises are appealing to children and they are very interesting to them. It is well known that children have a lot of physical energy and because of that, rolling over, rolling inversions and all other floor exercises represent a natural urge for children. The aim of this paper is to offer an overview of gymnastic exercises in parterre: forward roll, backward roll, forward roll over a partner, forward roll with spread feet, backward roll with spread feet, cartwheel, armstand, and handstand. Exercises done on the floor stimulate overall development of children's general motor skills, strengthen the entire musculature of the body, increase flexibility, improve coordination and proper postural development and allow children to adopt more complex movement structures. Children

also develop courage, determination and perseverance. They learn a variety of movements of individual body parts and master their basic components and at the same time learn how to accurately manage their movements and coordinate their movement in space and time. All the exercises described can be realized both with preschoolers and with young school-age children (6 to 10 years old), given a professional and progressive approach from educators and teachers who implement them in teaching physical education. Floor exercises serve to build a general motor skills base for the adoption of more complex exercises on other exercise devices, but it also often happens that these exercises serve children as a gateway to other sports.

Key words: children, general motor skills, gymnastics, exercises on the floor, 6 to 10-year-olds.

Др Јасмина Арсенијевић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија

minarane@open.telekom.rs

МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА ИНТЕРАКТИВНЕ НАСТАВЕ

Сажетак: Једна од основних обележја конструктивистичког преокрета који доноси нова образовна парадигма јесте оснаживање онога који учи, његових искустава, знања и склоности; поучавање које полази од развоја иницијативе, независности, истраживачког духа, сарадљивости и критичког мишљења. Један од основних инструмената за реализацију ових циљева је примена стратегије кооперативног, интерактивног поучавања које ученика / студента поставља у центар образовног процеса и подстиче активни трансфер и примену знања и идеја у практичне сврхе.

Са порастом интересовања и практиковања ове стратегије, расте и број истраживања о његовој ефективности; ипак шароликост студија и различитост у приступима не доносе чврст консензус у вези са резултатима. Овај рад приказује предлог методологије истраживања заступљености и ефективности интерактивне наставе са становишта перцепција студената и наставника, као могућ допринос развоју методологије истраживања овог феномена.

Инструмент приказан у овом раду је сачињен од четири целине, које поред социодемографских карактеристика испитаника, истражују следеће варијабле: мотиве учења, примену интерактивних метода у настави, перцепцију студената и наставника о овом моделу рада и њиховој ефективности. Након кратког приказа досадашњих студија о овом феномену, у раду је дат приказ питања која формирају ове целине и дат је предлог анализе резултата на основу упоређивања одређених варијабли.

Кључне речи: интерактивна настава, истраживање, методологија, ефективност, образовање.

Jasmina Arsenijevic, Ph.D.

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

METHODOLOGICAL FRAMEWORK OF RESEARCH OF INTERACTIVE TEACHING

Abstract: One of the basic characteristics of the constructivist shift brought by the new educational paradigm is to empower a learner, his experience, knowledge and inclinations; to teach through developing initiative, independence, exploratory spirit, cooperation and critical thinking. One of the main instruments for realization of these goals is the implementation of a strategy of cooperative, interactive teaching that places the learner at the center of the learning process and encourages an active transfer and application of knowledge and ideas into practice.

With the growing interest for this strategy as well as with its growing implementation, grows the number of studies of its effectiveness. However, the diversity of these studies and their approaches does not provide a strong consensus about the results. This paper presents a proposal of research methodology of the presence and effectiveness of interactive teaching from students' and teachers' perception, as a possible contribution to the development of research methodology of this phenomenon.

The instrument shown in this paper is composed of four parts, which in addition to sociodemographic features of respondents explore the following variables: learning motives, application of interactive teaching methods, students' and teachers' perceptions about this work model and its effectiveness. After a brief overview of the previous studies of this

phenomenon, in this paper the author presents the issues that form these parts of the instrument, and gives a proposal of an analysis of results, based on the comparison of certain variables.

Key words: interactive teaching, research, methodology, effectiveness, education.

Dusan Kostrub, Ph.D.

Comenius University of Bratislava, Slovakia, Faculty of Education,
Department of Pre-primary and Primary Education

kostrub@fedu.uniba.sk

Eva Severini, Ph.D.

Comenius University of Bratislava, Slovakia, Faculty of Education,
Department of Pre-primary and Primary Education

**PRE-PRIMARY TEACHER IN THE PROCESS OF TEACHING
CHILDREN OF THE 21ST CENTURY**

Abstract: This scientific study focuses on the professional identity of pre-primary teacher who respects the developmental characteristics of children and opportunities for their development in the postmodern era. Children of the 21st century have various cognitive tools and prostheses and the teacher must respect these specifications. Based on this respect, the teacher designs the process of teaching in order to adapt the curriculum contents to the children's specifics. Current socio-cultural environment (and its context) sets before the pre-primary teacher different requirements for teaching his children.

Key words: teacher, competences, children, pre-primary education.

Др Оља Арсенијевић

Факултет за пословне и правне студије, Универзитет „Унион – Никола Тесла“, Београд, Република Србија
arsenijevicolja@gmail.com

Др Љиљана Љ. Булатовић

Факултет за медије и комуникације, Универзитет „Сингидунум“, Београд, Република Србија

Др Горан Булатовић

Факултет за менаџмент, Сремски Карловци, Универзитет „Унион – Никола Тесла“, Београд, Република Србија

СТАВОВИ ПРОФЕСОРА ПРЕМА ПРОМЕНАМА

Сажетак: Истраживање је спроведено у циљу сагледавања става универзитетских предавача према променама, као и ралација између карактеристика испитаника и њихових ставова према променама. Узорак испитаника чини 287 универзитетских предавача са Универзитета у Новом Саду и Универзитета у Источном Сарајеву. Узорак има карактеристике и пригодног и случајног, те се може рећи да је репрезентативан, а подаци релевантни. Као независне варијабле посматрани су звање и радно искуство у универзитетској настави. У овом раду примењен је Сурвеу метод као уобичајена теренска студија. Латентна структура инструмента за утврђивање става према променама се састоји од три фактора: Прихватање промена, Страх од промена и Корист од промена.

Кључне речи: анализа варијансе, став према променама, универзитетски предавачи.

Olja Arsenijevic, Ph.D.

The Faculty of Business Studies and Law in Sremski Karlovci, University “Union – Nikola Tesla” in Belgrade, The Republic of Serbia

Ljiljana Lj. Bulatovic, Ph.D.

The Faculty of Media and Communications, University “Singidunum”, Belgrade, The Republic of Serbia

Goran Bulatovic, Ph.D.

The Faculty of Management in Sremski Karlovci, University “Union – Nikola Tesla” in Belgrade, The Republic of Serbia

PROFESSORS’ ATTITUDES TOWARDS CHANGES

Abstract: The authors’ conducted this research in order to study the attitude of university lecturers towards changes and the relations between the respondents’ characteristics and their attitudes to changes. The research sample consisted of 287 university lecturers from the University of Novi Sad and the University of Eastern Sarajevo. The sample shows characteristics of both appropriate and random, so we can call it representative and the data relevant. As independent variables, we analyzed the respondents’ academic titles and their work experience in university teaching. In this paper, we have applied the survey method as the usual field study. The latent structure of the instrument for determining the attitude towards changes consists of three factors: Acceptance of changes, Fear of changes and Benefits from changes.

Key words: variance analysis, attitude towards changes, university lecturers.

Anna Vinevskaya, Ph.D.

Taganrog Institute of A.P. Chekhov (branch) “RSEU (RINH)”, Russia
annvinevskaya@hotmail.com

Valentina Ochirova

St. Petersburg State University, Russia

PRESCHOOL CHILD’S APTITUDES STUDY ON THE BASIS OF YURI BURLAN’S SYSTEM VECTOR PSYCHOLOGY

Abstract: Every child comes into the world with a purpose and every child is potentially intent on becoming useful and valued by other

people. Unfortunately, those intents are often left without the support needed. Teachers frequently can't distinguish child's aptitudes. In such circumstances, a child would not be able to develop his/her talents and creative abilities would be wasted.

Gifted children studies are of big interest nowadays. To provide an environment that meets the developmental needs of gifted children is a challenge for adults in today's society.

Recent gifted children studies have proved wrong the idea that talented child can always toil their way and reach their full potential alone. Methodological competence is required in teaching and supervision to nurture each child's talents.

Yuri Burlan's System Vector Psychology allows revealing the nature of talents and ensuring the development of the child's personal aptitudes. Due to this new paradigm in humanities, teachers are provided with means for harmonious and positive interaction with children.

Key words: Gifted children, preschool age, revealing talent, Yuri Burlan's System Vector Psychology.

Др Мира Видаковић

Факултет за менаџмент у Сремским Карловцима, Универзитет „Унион–Никола Тесла“, Београд, Република Србија
mira.vidakovic@yahoo.com

Дарио Видаковић, мастер

Економски факултет у Суботици, Универзитет у Новом Саду, Република Србија

ПОТЕНЦИЈАЛ ДРУШТВЕНИХ МЕДИЈА У ОБРАЗОВАЊУ НЕГ ГЕНЕРАЦИЈЕ

Сажетак: Претходне две деценије друштвеног напретка obeлежила је пре свега својеврсна револуција информационо-комуникационе технологије – ИКТ. Та револуција је као резултат имала значајне промене у многим аспектима друштвеног живота, а пре свега када је у питању друштвена интеракција и комуникација. Наиме, алати Web 2.0 окружења омогућавају појединцу да бира са киме ће комуницирати, пре свега, према својим интересовањима и потребама, а просторна и временска димензија људске интеракције постају занемарљиве. Резултат тога је стварање великих интерак-

тивних друштвених мрежа (група), које не знају за традиционалне медијске границе.

Овај нови вид интеракције највећи је утицај имао на генерацију која је у оваквом окружењу одрастала, односно чији су аспекти живота обликовани у том новом окружењу. Због утицаја ИКТ-а на њих, Генерација Y се често назива еГенерација, а у педагошким наукама њихове специфичне потребе се наглашавају кроз термин Нет генерација.

Овај рад истражује на који је начин ИКТ револуција утицала на образовне потребе Нет генерације. Биће сагледани улога и значај друштвених медија, као предоминантног алата Web 2.0 технологија, у свакодневном животу савременог човека, које су специфичне карактеристике Нет генерације у образовању, те на који начин је могуће искористити платформе друштвених медија како би се образовање што боље прилагодило овом, до сада најспецифичнијем типу ученика.

Кључне речи: друштвени медији, ИКТ, Web 2.0, Нет генерација, образовање.

Mira Vidakovic, Ph.D.

The Faculty of Management in Sremski Karlovci, University “Union – Nikola Tesla” in Belgrade, The Republic of Serbia

Dario Vidakovic, M.A.

Faculty of Economy in Subotica, University of Novi Sad, The Republic of Serbia

THE POTENTIAL OF SOCIAL MEDIA IN THE EDUCATION OF THE NET GENERATION

Abstract: The last two decades of social development were characterized, first and foremost, by a revolution in the development of information-communication technology – ICT. This revolution resulted in significant transformation of different aspects of social life, namely in relation to social interaction and communication. Web 2.0 tools enabled individuals to choose who they want to communicate with according to their communicational needs and interests, and spatial and temporal dimensions of human interaction are becoming more and more insignificant. All this led to the emergence of huge interactive social networks, which are

not confined by traditional media limitations.

The most affected by these new aspects of social interactions are the members of generations that grew up and those that are growing up in this environment. Because of the influence of ICT on the Generation Y, they are also commonly referred to as the eGeneration. Education science uses the term Net Generation in order to emphasize the specific educational needs of these students.

This paper examines how the ICT revolution has influenced the specific educational needs of the Net generation. The significance of the role of social media, as a predominant Web 2.0 tool, in the everyday life of a contemporary individual will also be discussed, as well as the specific characteristics of Net generation members in education; and finally in which ways different social media platforms can be implemented in education, for it to be most efficiently and successfully adapted for this, the most unique generation of students of all.

Key words: social media, ICT, Web 2.0, Net generation, education.

Др Милутин Ђуричковић

Висока школа за васпитаче струковних студија, Алексинац, Република Србија

mdjurickovic@yahoo.com

КЊИЖЕВНОСТ ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ (Поетика и тумачења)

Сажетак: У раду се указује на књигу „Књижевност за децу и младе – поетика и тумачења“ (2013) Виолете Јовановић (1963) и Илијане Чутуре (1972). Реч је, заправо, о заједничком истраживачком остварењу двеју професорки са Факултета педагошких наука у Јагодини, које је настало у оквиру пројеката „Динамика структура савременог српског језика“ и „Друштвене кризе и савремена српска књижевност и култура: национални, регионални, европски и глобални оквир“. Књигу сачињавају три идејно-тематске и проблемске целине, у којима доминирају теоријске, методичке и лингвистичке интерпретације. Вишеструко корисна, зналачки утемељена и врло прегледна, ова књига ће добро доћи свим проучаваоцима и наставницима српске књижевности за децу и младе.

Кључне речи: поетика, стил, језик, значење, тумачење.

Milutin Djurickovic, Ph.D.

Preschool Teachers' Training College in Aleksinac, The Republic of Serbia

LITERATURE FOR CHILDREN AND YOUTH (Poetics and interpretation)

Abstract: The paper deals with the book entitled "Literature for Children and Youth – Poetics and Interpretations" (2013) written by Violeta Jovanovic (1963) and Ilijana Cutura (1972). It is the result of a joint research of the two authors, professors at the Faculty of Pedagogy in Jagodina, done within a project called "Social Crisis and Contemporary Serbian Literature and Culture: National, Regional, European and Global Context". The book has three chapters, consisting of theoretical, methodological and linguistic interpretations. Largely beneficial, academically founded and concise, this book is useful both for scholars and teachers of Serbian literature for children and youth.

Key words: Poetics, style, language, meaning, interpretation.

Др Музафер Сарачевић

Мр Един Корићанин

Департман за рачунарске науке, Универзитет у Новом Пазару, Република Србија

muzafers@uninp.edu.rs

СЕГМЕНТНА, ХОЛИСТИЧКА И КОГНИТИВНО-ЗАСНОВАНА ПЕРСОНАЛИЗАЦИЈА Е-УЧЕЊА И НЕКИ ПРЕДЛОЗИ ПРИМЕНЕ У ИНКЛУЗИВНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Сажетак: У овом раду су описана три типа персонализације е-учења и наведени су конкретни предлози њихове примене за потребе реализације инклузивног образовања у пракси. Поред опште познате персонализације засноване на самоуправљању процесом акценат је стављен на сегментну, холистичку и когнитивно-засновану персонализацију окружења за е-учење.

Циљ инклузије је школа по мери детета, односно образовање које је усмерено на дете и његове специфичне потребе. Задатак свих који учествују у наставном процесу је подстицање социјалне инте-

ракције између деце стварањем подстицајне средине. Како је рачунарска технологија све више заступљена у наставном процесу, ученици са посебним потребама се суочавају са све већим изазовима у приступу електронским наставним материјалима. Веома је важно да креатори наставног садржаја укључе ученике са посебним потребама у своје циљне кориснике и да прилагоде своје наставне материјале њиховим потребама.

Да би инклузија била успешно реализована неопходна је додатна обука и подршка свима који су укључени у наставни процес, промене метода, стила и начина учења, са акцентом на индивидуализацију наставе и персонализацију окружења за учење.

Кључне речи: е-учење, образовне технологије, инклузивно образовање, персонализација е-учења, индивидуализација наставе.

Muzafer Saracevic, Ph.D.

Edin Koricanin, M.Sc.

Department of Computer Sciences, State University of Novi Pazar, The Republic of Serbia

SEGMENTARY, HOLISTIC AND COGNITIVE-BASED PERSONALIZATION OF E-LEARNING AND SUGGESTIONS FOR ITS APPLICATION IN INCLUSIVE EDUCATION

Abstract: This paper describes three different types of personalization of e-learning and offers suggestions for their practical application within the process of implementing inclusive education. In addition to the well-known personalization based on process self-management, the emphasis is on the segmentary, holistic and cognitive-based personalization of the e-learning environment.

The goal of inclusion is a school fit for children, i.e. education that focuses on the child and its specific needs. The task of all those who participate in the teaching process is to encourage social interaction between children by creating a conducive environment. As computer technology is increasingly present in the teaching process, students with special needs are facing increasing challenges when it comes to accessing electronic learning materials. It is very important that the creators of the teaching content include students with special needs as their target beneficiaries

and adapt their teaching materials to their needs.

A successfully implemented inclusion requires all those involved in the teaching process to be provided with additional training and support. It also asks for changes in methods, styles and ways of learning, with an emphasis on the individualization of teaching and the personalization of the learning environment.

Key words: electronic learning, education technology, inclusive education, personalization of e-learning, individualization of teaching.

Др Махмут Челик

Др Јованка Денкова

Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Република Македонија

mahmut.celik@ugd.edu.mk

ВЛИЈАНИЕТО НА РОДИТЕЛИТЕ ВРЗ ОБРАЗОВАНИЕТО КАЈ ДЕЦАТА

Сажетак: Семејството е основна клетка на општествениот живот создадено во текот на историскиот развој на општеството. Семејството е институција која од општеството добива задача да учествува во воспитувањето на младите. Заради тоа во интерес на младите, а со тоа и на општеството, е тие задачи тоа успешно да ги извршува. Историските типови на семејства создадени во текот на развојот на човештвото колку и да се различни заедничко им е тоа што сите имале една важна општествена улога: подигање и воспитување на децата.

Кључне речи: семејство, образование, воспитание, деца.

Др Драган Вукајловић

ЈУ Центар за социјални рад Бања Лука, Република Српска

Др Борка Вукајловић

НУБЛ – Независни универзитет Бања Лука, Република Српска

borvuk@blic.net

СТИМУЛИСАЊЕ ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ ЗА ДЈЕЦУ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Сажетак: Значајем физичке активности дјече, када је период најбржег неуропсихичког развоја, управо у раном периоду, а истовремено и развој функција, детерминисан је и циљ нашег истраживања. Упитником, посебно конструисаним за ово истраживање, анализиран је квантитет и дијелом квалитет физичке активности која се систематски изводи у предшколским установама, као и укљученост родитеља у стимулисању физичког развоја њихове дјеце.

Узорком је обухваћено 106 родитеља чија дјеца похађају предшколске установе, у три различите узрасне групе, у граду Бања Лука. Добијени подаци указују на недовољну, систематски вођену, физичку активност, како у предшколским установама, тако и од стране родитеља.

Кључне ријечи: физичка активност, квалитет физичке активности.

Dragan Vukajlovic, Ph.D.

Borka Vukajlovic, Ph.D.

Public Center for Social Welfare in Banja Luka, Independent University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

ENCOURAGING PHYSICAL ACTIVITY IN PRESCHOOL CHILDREN

Abstract: The significance of physical activity in childhood, as the period of fastest neuropsychological and functional development, determines the goal of our research. A questionnaire designed especially for this research was used to analyze the quantity and partly the quality of physical activities systematically performed in preschool institutions as well as parental involvement in encouraging their children to be

physically active.

The sample consisted of 106 parents whose children are in pre-school institutions, in 3 different age groups, in the City of Banja Luka. Information gathered indicates that neither the preschool institutions nor the parents provide sufficient systematically led physical activities for children.

Key words: physical activity, quality of physical activity.

Др Зоран Мијић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија
drzmijic@gmail.com

Зоран Перић, проф.

Основна школа „Браћа Недић“, Осечина, Република Србија

Милан Марковић, студент

Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Република Србија

ПОЧЕТНИ КОРАЦИ МИНИ ОДБОЈКЕ ЗА ДЕЦУ ОД 6 ДО 10 ГОДИНА

Сажетак: Током развоја одбојке устаљено научно мишљење било је да се деца усмеравају у учење елемената одбојкашке технике са 10–12 година старости. Током експанзије одбојке и значајног продора науке у спорт уопште, да би се постигао успех, одбојкашки тренери почели су са ранијом селекцијом деце. Опште је познато да је сензитивни период развоја детета у периоду од 6 до 10 година, и да се у том периоду уз правилан рад, моторичке способности детета подижу на виши ниво. Светска одбојкашка федерација препознала је овај проблем и као одговор је настала мини одбојка. Дефинисана су правила, обједињен је рад на пољу учења елемената технике одбојкашке игре и рад на развоју базичних моторичких способности. Циљ овог рада је приказ основних елемената мини одбојке: основни став и кретање у ставу, падови, одбијање лопте прстима, одбијање лопте подлактицама, смеч и сервис. То се постиже применом разноврсних вежби прилагођених њиховом узрасту и интересовању, кроз игру и забаву, поштујући основне дидактичке принципе: од једноставног према сложеном, од лакшег према тежем, од познатог према непознатом. Кроз тренажни процес и такмичење деце врши се ути-

цај на њихове когнитивне и конативне особине личности. На васпитачима, учитељима, професорима, тренерима као креаторима појединачних тренинга, јесте да уз разноврсне комбинације вежби направе спој учења и усвајања елемената технике и развоја моторичких способности, те тај процес представе као игру. Не сме се занемарити позитивни утицај специфичних вежби мини одбојке на постурални статус тела, те превентивни и корективни утицај на развој тела и духа.

Кључне речи: деца, мини одбојка, основни елементи.

Zoran Mijic, Ph.D.

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

Zoran Peric, B.A.

Faculty of Sports and Physical Education, Belgrade, The Republic of Serbia

Milan Markovic, student

Elementary School "Braca Nedic", Osecina, The Republic of Serbia

INTRODUCING MINI-VOLLEYBALL TO CHILDREN AGED 6 TO 10

Abstract: The development of volleyball brought with it the scientific opinion that children should start learning the volleyball technique when they are 10–12 years old. When science entered volleyball and sport in general, in order to be more successful, volleyball coaches started with an earlier selection of children. It is well known that the sensitive period of children's development is from 6 to 10 years, and during this period, with proper practice, motor skills of a child will be raised to a higher level. World Volleyball Federation has recognized this and their response to this fact was the creation of mini-volleyball. They defined the rules and unified the practical work in the field of teaching elements of technique and the work on the development of basic motor skills. The aim of this paper is to present the basic elements of mini-volleyball: basic stance and moving instance, falls, overhand pass, underarm pass, spike and service. This is achieved by using different exercises tailored to children's needs and interests, performed through fun and games, and according to basic didactic principles – progressing from the simple to complex, from easier to more difficult, from the known to the unknown. Through the training process and competition, the impact on children's cognitive and conative

personality traits is achieved. It is the educators', teachers', professors', coaches' job, as creators of individual trainings, to create a blend of learning and adopting technique elements and development of motor skills and present them as a game with various combinations of exercises. Furthermore, we should not ignore the positive influence of specific exercises of mini-volleyball on the child's postural status, as well as their preventive and corrective influence on the development of body and mind.

Key words: children, mini-volleyball, basic elements.

Др Миланка Маљковић
Маријана Пуља, студент
Татјана Мршић, студент

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија

maljkovic_m@hotmail.com

ПОЗОРИШТЕ СЕНКИ У ФУНКЦИЈИ ПОДСТИЦАЊА РАЗВОЈА ДЕЧЈЕГ ГОВОРА

Сажетак: Позориште сенки се јавља у децјем вртићу као посебан облик позоришне уметности. Оно је веома привлачно и интересантно деци, а при томе, лако га је организовати због једноставности техничких решења. Ефекат који оно има на децу јесте вишеструк, зато што представља спој визуелних, аудитивних и моторних доживљаја у синкретичком изразу децјих говорних могућности.

Рад који представљамо је резултат сазнања о практичној примени позоришта сенки од стране васпитача током активности на развоју децјег говора, као изузетно важног сегмента његове професионалне делатности. Истраживањем смо настојали да дођемо до података да ли васпитачи током реализације језичких активности са децом користе позориште сенки, у којој мери и са којим циљем. У испитивању су примењене дескриптивна метода и техника анкетирања. Анализирано је 250 васпитача на територији Републике Србије. Иако је у одговорима васпитача установљена разлика у погледу организације активности применом позоришта сенки, исказана је и заједничка спремност да овакве активности деца воле и да их оне додатно мотивишу за самосталан стваралачки рад. Статистички

значајна разлика уочена је у броју васпитача који редовно користе позориште сенки у свом раду, али и погледу места и улоге детета током самог процеса рада.

Кључне речи: васпитач, дете, пракса, говорни развој, позориште сенки.

Milanka Maljkovic, Ph.D.

Marijana Pulja, student

Tatjana Mrsic, student

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

USING THE THEATRE OF SHADOWS TO SUPPORT CHILDREN'S SPEECH DEVELOPMENT

Abstract: The theatre of shadows exists in kindergartens as a specific form of theatre art. It is very interesting and appealing to children. Moreover, it is very easy to organize since it uses simple technical solutions. The effect it has on children is manifold since it represents a combination of visual, auditory and motor experiences in the syncretic expression of children's speaking skills.

The article we present is a result of findings about the practical application of the theatre of shadows by kindergarten teachers during activities aimed at developing children's speech which is an exceptionally important aspect of their professional engagement. Our research was conducted in order to find out whether teachers use the theatre of shadows during the linguistic activities with children, to what extent and with what purpose. Descriptive method and the technique of questionnaire were used in the research, and 250 teachers from the Republic of Serbia participated in the research. Even though the teachers' responses differed when it came to the organization of activities with the theatre of shadows, they also showed their shared conclusion that children like these kinds of activities and that they further motivate them for individual creative effort. A statistically significant difference was noted in the number of kindergarten teachers who regularly use the theatre of shadows, as well as in the position and the role the child is given in these activities.

Key words: kindergarten teacher, child, practical activities, speech development, theatre of shadows.

Др Љиљана Љ. Булатовић

Факултет за медије и комуникације, Универзитет „Сингидунум“, Београд,
Република Србија
bulatovic@famns.edu.rs

Др Горан Булатовић

Факултет за менаџмент, Сремски Карловци, Универзитет „Унион – Никола
Тесла“, Београд, Република Србија

Др Оља Арсенијевић

Факултет за пословне и правне студије, Универзитет „Унион – Никола
Тесла“, Београд, Република Србија

**МОДЕЛОВАЊЕ КУРИКУЛУМА ПРЕДМЕТА
МУЛТИМЕДИЈСКА
ПИСМЕНОСТ ЗА СРЕДЊЕ ШКОЛЕ**

Сажетак: Мултимедијска писменост доприноси разумевању улоге медија у друштву и стицању суштинских вештина разумевања које су неопходне грађанима демократских друштава, који настоје да учествују и доприносе јавној дебати и да је суштински разумеју. Кроз наставу мултимедијске писмености ученици стичу вештину анализирања и критичког „читања“ (мулти)медијске поруке и развијају свест о томе како речи и наративи, слика и звук могу да се користе у промоцији демократских идеја и циљева. На основу стечених знања ученик је у стању да врши одабир чињеница, закључује и критички вреднује медијски текст, да ствара нови медијски текст, да га пласира у медијима, да на тај начин буде активан у друштвеним процесима, али и да буде брана медијској манипулацији карактеристичној за медијски посредовано друштво.

Кључне речи: медијска писменост, мултимедијска писменост, курикулум, критичко мишљење.

Ljiljana Lj. Bulatovic, Ph.D.

The Faculty of Media and Communications, University “Singidunum”, Belgrade, The Republic of Serbia

Goran Bulatovic, Ph.D.

The Faculty of Management in Sremski Karlovci, University “Union – Nikola Tesla” in Belgrade, The Republic of Serbia

Olja Arsenijevic, Ph.D.

The Faculty of Business Studies and Law in Sremski Karlovci, University “Union – Nikola Tesla” in Belgrade, The Republic of Serbia

**MODELING THE CURRICULUM FOR THE HIGH SCHOOL
SUBJECT “MULTIMEDIA LITERACY”**

Abstract: Multimedia literacy contributes to understanding the role of media in a society and to acquiring essential understanding skills that are necessary for the citizens of democratic societies who seek to participate and contribute to public debate and truly understand it. A course on media literacy offers students an opportunity to acquire skills necessary for analyzing and critical “reading“ of (multi) media messages and to develop an awareness of how words and narratives, images and sounds can be used in the promotion of democratic ideas and goals. With this knowledge the student is able to select facts, to make conclusions and critically evaluate a media text, to create a new media text, to place it the media, and thus be active in social processes, but also to stop media manipulation, typical for societies inundated by the media.

Key words: media literacy, multimedia literacy, curriculum, critical thinking.

Vladimir Talevski, Ph.D.

“Saint Cyril and Methodius” University of Skopje, The Republic of Macedonia
talevskiv@yahoo.com

Marjan Malcev, Ph.D.

Faculty of Education, University “St. Kliment Ohridski”, Bitola, The Republic of Macedonia

THE COMPETENCES OF CLASS TEACHERS IN THE REALIZATION OF MUSIC AND PHYSICAL ACTIVITIES

Abstract: The school subjects of music and physical health education hold an important place in the process of primary education. Only primitive people and children have maintained their ability to spontaneously express their mood by moving to a rhythm. The child comes into contact with music from the earliest days of his life, which allows a number of other activities and, as such, serves different didactic methodological procedures.

Because of their importance for the psycho-physical development of the child, their creative potential and socialization, both subjects are studied throughout primary school. Their main features are planned, organized processes which follow the norms of the program documents, the Law on Primary Education, and the didactic-methodological requirements which determine the theoretical foundation of their practical realization. When it comes to achieving the high-set goals of these two subjects, and elementary education in general, the largest part of responsibility falls onto the teachers and their competences. Through the process of teaching, the teacher needs to achieve all the goals and objectives set by the curriculum.

These school subjects have their specific contents, but their practical concepts in some parts allow for an integrated action in the realization of the set objectives and tasks. Teaching programs for the school subjects of musical education and physical education on the Pedagogical Faculty in Skopje fully comply with the official programs of the Ministry of Education and Science. The implementation of the planned activities according to the programs and plans of musical and physical education enables proper cognitive, sensory, motor, intellectual, psychomotor, emotional, and social development of the young child’s personality.

Key words: education, music, physical, rhythm, tempo, dynamics, creativity, theory, practice.

Др Александра Перић-Николић
Др Емилија Ђикић-Јовановић
Мр Наташа Благојевић

Висока струковна школа за текстил, Лесковац, Република Србија
apericnikolic@gmail.com

ДЕЦА И СТАРИ ЗАНАТИ – БОГАТСТВО НАШЕ ТРАДИЦИЈЕ И КУЛТУРНЕ БАШТИНЕ

Сажетак: Стварањем нових друштвених односа, јачањем националног идентитета и враћањем према прошлим вредностима у првој половини 19-ог века започела је брига о „старицама“, које данас називамо културном баштином. Малобројни живи носиоци наше традиције и културе, јесу стари занати од којих неки и данас постоје. Овај рад темељи се на идеји да се код деце млађег школског узраста подстакне и развије креативност, осећај за лепо и уникатно, али и пробуди жеља за истраживањем и учењем старих заната, као што је ткање традиционални и уметнички занат, који има нераскидиву везу са поднебљем из кога потичемо, а део је и светске културне баштине.

Кључне речи: деца, стари занати, културна баштина, ткање.

Aleksandra Peric-Nikolic, Ph.D.

Emilija Djikic-Jovanovic, Ph.D.

Natasa Blagojevic, M.Sc.

The College of Textile, Leskovac, The Republic of Serbia

CHILDREN AND OLD CRAFTS – RICHNESS OF OUR TRADITION AND OUR CULTURAL HERITAGE

Abstract: With the creation of new social relations, the strengthening of our national identity and returning to past values which had started in the first half of the 19th century came also an increased concern for the antiquities that we now refer to as cultural heritage. A very few in number, old crafts, some of which still live today, are live carriers of our tradition and culture. This paper is based on the attempt to encourage the development of children's creativity, their sense of aesthetics and uniqueness, but also to awaken their instinctive need for research and exploring, and study old crafts. One of these crafts is weaving which is strongly tied

to our place of origin and is also a part of the global cultural heritage.

Key words: children, old crafts, cultural heritage, weaving.

Marjan Malcev, Ph.D.

Faculty of Pedagogy “St. Kliment Ohridski”, University “Ss Cyril & Methodius”,
Skopje, The Republic of Macedonia

mmalcev@yahoo.com

**PHYSICAL AND HEALTH EDUCATION – DEMOCRATIC
TEACHING**

Abstract: The paper describes several aspects of the role and the character of the teacher in the modern technology of teaching physical and health education. The author also offers an overview of different views of the role of the teacher in the educational process, and the cooperation between the teacher and their students. Forms of behavior of both democratic and authoritarian teacher are described.

With the multiplication of the educative tasks and the importance of physical and health education, grows the importance of the teacher. Whether the tasks will be fulfilled in the classes of physical education depends on the teacher but also on the working conditions. The teacher’s success in PE classes will generate success in other classes as well, especially in younger elementary school pupils, because a healthy pupil, their adequate growth and development guarantee success in all the fields of education. In the final part of the paper, the author presents the questionnaire used for self-evaluation of teachers.

Key words: teaching, technology, cooperation, democratic, self-evaluation.

Др Миланка Маљковић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија
maljkovic_m@hotmail.com

Др Мирјана Марковић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Шапцу,
Република Србија

**ЈЕЗИЧКЕ ИГРЕ У ФУНКЦИЈИ ПОДСТИЦАЊА
ГОВОРНОГ РАЗВОЈА ДЕТЕТА**

Сажетак: Говорни развој и усвајање језичких садржаја детету је блиско и занимљиво, јер му је омогућено да кроз игру експериментише гласовима, речима и реченицама, да открива нова и износи своја решења. С обзиром на значај игре у детињству, говорни развој постаје природнији, привлачнији и добија смисао за дете у оној мери у којој му се отварају могућности за игру. Говорне игре представљају облик рада који омогућава да дете развија свој говор стварајући језичке творевине, измишљајући нове речи или прекрајајући постојеће, а да се, при томе, забавља и развеселава. Циљ истраживања у овом раду је био да се испита да ли и у којој мери васпитачи као подстицај деџег говорног развоја користе језичке игре. Покушали смо и да истражимо које језичке игре васпитачи најчешће организују током активности, а затим, и на шта у погледу развоја говора стављају посебан акценат. У испитивању су примењене дескриптивна метода и техника анкетаирања. Анализирано је 211 васпитача на територији Републике Србије. Иако је у одговорима васпитача установљена разлика у погледу организације и избора језичких игара, исказана је и заједничка спремност да се овај вид игре организује свакодневно у раду са децом. Статистички значајна разлика уочена је у начину организовања самог тока активности, као и у погледу места и улоге детета током процеса рада. Резултати охрабрују и указују на високу заступљеност језичких игара, не само на јасленом и старијем предшколском узрасту, него и у раду васпитача са децом у припремном предшколском програму приликом усвајања писане речи.

Кључне речи: дете, говорни развој, васпитач, језичке игре.

Milanka Maljkovic, Ph.D.

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

Mirjana Markovic, Ph.D.

Preschool Teachers' Training College in Sabac, The Republic of Serbia

LINGUISTIC GAMES USED TO ENCOURAGE SPEECH AND LANGUAGE DEVELOPMENT

Abstract: Speech development and linguistic knowledge acquisition become appealing and interesting for children when they are given the opportunity to experiment with phonemes, words and sentences through play, to discover new solutions and suggest their own. Since play is the most important activity in childhood, the more opportunities to play a child is given, the more natural, more appealing and more meaningful speech development becomes. Linguistic games are playtime activities which enable children to develop their speech by creating linguistic formations, making up new words or modifying the existing ones, and have fun and enjoy themselves at the same time. The goal of our research was to examine whether preschool teachers use linguistic games to encourage speech and language development and to what extent. We have tried to find out which linguistic games teachers organize most often, and what aspects of speech development are accentuated in these activities. In our research, which involved 211 preschool teachers from the Republic of Serbia, we used the descriptive method and the survey technique. Even though the teachers' answers showed differences in the choice of linguistic games and their organization, they also suggested a shared readiness to organize this form of activity with children on a daily basis. A statistically relevant difference was noted in the way of organizing the very activities, as well as in the role and position the child is given in these activities. Research findings are encouraging and show that linguistic games are very much present not only in nurseries and older kindergarten groups but also in prep-school, when children start acquiring written language.

Key words: child, speech development, preschool teacher, linguistic games.

Др Марта Дедај

Др Тања Панић

Висока школа струковних студија за васпитаче и пословне информатичаре
– Сирмијум, Сремска Митровица, Република Србија
vs.marta.dedaj@gmail.com

ДАРОВИТА ДЕЦА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ – ПОДРШКА И РАЗВОЈ

Сажетак: Циљ овог рада је да се утврди улога стручног тима за инклузивно образовање у раној идентификацији даровитости. Истраживање је спроведено на узорку од седам стручних тимова за инклузивно образовање из предшколских установа у Новом Саду и Београду. Полазећи од специфичности проблематике у складу са предметом, циљем и задацима истраживања, као и у складу с постављеним хипотезама, у раду је примењена техника скалирања и скала Ликертовог типа. Резултати истраживања указују на следеће: стручни тимови за инклузивно образовање важни су ресурси и пружају саветодавну и практичну помоћ васпитачима, родитељима и деци. Можемо закључити да комплексност рада у карактеристичном подручју инклузивног образовања намеће потребу за проширивањем знања о структури даровитости и идентификовању даровите деце.

Кључне речи: даровитост, идентификација даровите деце, стручни тим за инклузивно образовање, предшколска установа.

Marta Dedaj, Ph.D.

Tanja Panic, Ph.D.

Preschool Teachers' Training and Business Informatics College – Sirmium,
Sremska Mitrovica, The Republic of Serbia

GIFTED CHILDREN IN THE PRESCHOOL INSTITUTION – SUPPORT AND DEVELOPMENT

Abstract: This paper aims to determine the role of the expert inclusive education team in the early detection of giftedness. The research was done on the sample of seven expert teams for inclusive education from different preschool institutions in Novi Sad and Belgrade. Starting from the uniqueness of this issue, in accordance with the subject and the

goals of the research and in accordance with the hypotheses set, the authors applied the technique of scaling and the Likert scale. The results of the research show the following: expert teams for inclusive education are an important resource and they provide consultative and practical help to the teachers, parents and children. We can conclude that the complexity of working in the specific field of inclusive education brings up the need for expanding the knowledge on the very structure of giftedness and identifying gifted children.

Key words: giftedness, identifying gifted children, expert team for inclusive education, preschool institution.

Johana Myftiu, Ph.D.

Faculty of Education Sciences, Psychology Department, “Aleksandër Xhuvani” University, Rruga “Rinia”, Elbasan, Albania
johanamyftiu@hotmail.com

Marta Topçiu, Ph.D.

Faculty of Education Sciences, Psychology Department, “Aleksandër Xhuvani” University, Rruga “Rinia”, Elbasan, Albania

THE ROLE OF SOCIAL INTERACTION IN THE COGNITIVE DEVELOPMENT OF PRE-SCHOOL CHILDREN

Abstract: The continuous process of human recognition has been explained by different schools of psychology. Among them, social constructivism emphasizes the importance of social environment, culture and social interaction with others, in this process. This study aims to highlight the role of using effective techniques and strategies that allow the possibility to learn with the help and interaction with others in the pre-school age. The knowledge and application of the scaffolding technique within the Zone of Proximal Development helps accelerate the cognitive development of the child, making the learning process more dynamic and the child more active. The idea of dialog is very important and every child should feel as an integral part of social interaction. The efficient use of these techniques shows an optimization of the child’s achievement. The process of transforming spontaneous concepts into scientific ones and their understanding is facilitated and accelerated. It is important for the help to be offered in an individual way, when and where needed. Also, it is required that the educators and teachers be trained for the successful use of these psychological mechanisms.

Key words: social interaction, scaffolding, the Zone of Proximal Development, acceleration.

Др Драган Перишић

Др Воја Милосављевић

Академија фудбала, Београд, Република Србија

dragan.perisic58@gmail.com

СПОРТСКИ ПРОГРАМ ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ „ЛАНЕ“ У ОСЕЧИНИ

Сажетак: Потреба за кретањем и игром, једна је од најважнијих, ако не и најважнија потреба деце. Нажалост, кретање и игре у свакодневном животу деце све је мање. Родитељи децу аутомобилима довозе и одвозе у вртић или на слободне активности, ограничен им је простор за игру и кретање у дневној соби, а много времена проводе гледајући телевизију и играјући игрице. Из тих разлога физичко вежбање у предшколском и школском узрасту важан је чинилац правилног раста и развоја деце.

Организованим физичким активностима подстиче се не само моторички, већ и психолошки и социјални развој деце.

Један од начина промовисања здравог и активног живота и спорта јесте организовање спортског програма у вртићима, којима је циљ подстицати комплетан и интегрисан раст и развој деце, задовољити потребу за игром и кретањем, усвојити навику вежбања, створити позитиван став о спорту и поставити темеље за даљи развој антрополошких карактеристика.

У овом раду представљен је спортски програм предшколске установе „Лане“ у Осечини.

Кључне речи: спортски програм, вртић, физичко вежбање, моторички развој.

Dragan Perisic, Ph.D.

Voja Milosavljevic, Ph.D.

College for Football Coaching and Sport Management, Football Academy,
Belgrade, The Republic of Serbia

vojajovam@yahoo.com

SPORTS PROGRAM OF THE PRESCHOOL INSTITUTION “LANE” FROM OSECINA

Abstract: The need to move and play is one of the most important ones, and maybe the most important children’s need. Unfortunately, in modern-day life, children move and play less and less. Parents take their children to and from kindergarten in their cars, children’s space for playing and moving is limited to their living rooms, and they spend more and more time watching TV and playing computer games. This is why physical exercises at preschool and school age are an important factor of proper growth and development of children.

Organized physical activities sustain not only motor but also the psychological and social development of children.

One of the ways to promote sport and an active, healthy life is to organize a sports program in kindergartens aimed at supporting complete and integrated growth and development of children, satisfying their need to play and move, enabling the acquisition of the habit of exercising, creating a positive attitude towards sports and building a foundation for further development of children’s anthropological characteristics.

In this article, the authors present the sports program of the preschool institution “Lane” from Osecina.

Key words: sports program, kindergarten, physical exercise, motor development.

Др Тамара Грујић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија

tamaragrujic77@gmail.com

Јован Јовановић, мастер

Техничка школа, Кикинда, Република Србија

ФРАЗЕМИ ЈЕЗИЧКОГ ИЗРАЗА НАСИЉА И НЕТОЛЕРАНЦИЈЕ У ДОМАЋОЈ ПУБЛИЦИСТИЦИ

Сажетак: У раду се сагледавају типични и одомаћени језички конструкти који, својом природом и експресивношћу, илуструју језик нетрпељивости, насиља и нетолеранције у електронским и штампаним издањима дневних и недељних листова и магазина. Обраћа се пажња на употребу одређених врста речи и колокација, рашчлањују се и даје се објективан приказ због чега постоји тенденција пораста оваквих израза у домаћем новинарству. Ова појава итекако утиче на развој српског књижевног језика, јер се потребом за сензационалношћу и порастом тиража, језик заправо претвара у инструмент оваког модела понашања.

Указује се на чињеницу да млади као конзументи такве штампе, у свој језички израз спонтано усвајају овакве недопустиве конструкције и тиме се степен ризика од насилног понашања умногост повећава. Будући да је публицистика доминантна компонента у креирању јавног мњења, сегментном анализом и употребном вредности са морфолошког, лексичког, синтаксичког и семантичког аспекта одређених израза, настоји се приказати утицај такве лексике на говор млађе популације.

Кључне речи: српски језик, фразеологија, публицистика, говор мржње, млади.

Tamara Grujic, Ph.D.

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

Jovan Jovanovic, M.A.

Secondary Technical School, Kikinda, The Republic of Serbia

PHRASEMES OF LINGUISTIC VIOLENCE AND INTOLERANCE IN SERBIAN PUBLICATIONS

Abstract: In this paper, the authors analyze the typical and widely accepted linguistic constructs which, in their nature and expressivity, illustrate the language of narrow-mindedness, violence and intolerance in electronic and printed issues of daily and weekly newspapers and magazines. The focus is on the usage of certain types of words and collocations, and the authors analyze and offer an objective representation of the reasons why there exists a growing tendency of using such expressions in Serbian journalism. This tendency is extensively affecting the development of Serbian literary language, because the need for sensationalism and increased circulation transforms the language into an instrument of this model of behavior.

The authors point to the fact that young consumers of such publications spontaneously infiltrate such inadmissible constructions in their own linguistic expression and thus the level of risk of violent behavior is largely increased. Since printed media are a dominant component of the creating of public opinion, the authors use the segment analysis of certain expressions from the morphological, lexical, syntactic and semantic aspect and their service value to describe the influence such lexis has on the speech of younger population.

Key words: Serbian language, phraseology, printed media, hate speech, the young.

Др Воја Милосављевић

Др Драган Перишић

Академија фудбала, Београд, Република Србија

vojavojam@yahoo.com

МЕТОДИЧКА УПУТСТВА ЗА ФУДБАЛСКИ ТРЕНИНГ ДЕЦЕ УЗРАСТА ОД 6 ДО 10 ГОДИНА

Сажетак: Фудбал је нестао са улица, паркова, школских дво-ришта и пољана. Фудбалски савез Србије, у сарадњи са основним школама, организује бројне акције како би поново фудбал приближио најмлађима. Први утисци током организованог вежбања и играња фудбала у школи, одлучујући су у опредељењу детета да са одушевљењем настави да се бави спортом на дуже стазе. Из тих разлога тренинг од првог момента треба да буде забаван.

Фудбал је сложена игра, па задатак учитеља најмлађих играча, није једноставан: треба да их научи основама фудбалске игре, а при томе не може да искористи раније стечена фудбалска знања својих ученика. Главна улога учитеља јесте да ученика стави у ситуације које одговарају основним темама игре. Његов напор се огледа у трагању за одговарајућом методиком како би ученик, мало по мало, усвојио игру. У том циљу се приступа серији мини-игара фудбала у којима се основне ситуације фудбалске игре појављују у упрошћеној форми. Такмичење са другима треба да наглашава уживање у игри лоптом која се котрља и скаче, у успостављању контроле над лоптом, у забави, у дружењу са групом вршњака. Овако организована, систематска обука представља фактор припреме за каснији тренинг.

Кључне речи: методика, фудбал, тренинг, деца.

Voja Milosavljevic, Ph.D.

Dragan Perisic, Ph.D.

College for Football Coaching and Sport Management, Football Academy, Belgrade, The Republic of Serbia

METHODOLOGICAL GUIDELINES FOR FOOTBALL COACHING FOR CHILDREN AGED 6 TO 10

Abstract: In recent years, football has disappeared from our streets,

parks, school yards and fields. Football Association of Serbia, in cooperation with elementary school, organizes numerous actions aimed at bringing football closer to the youngest. A child's decision to enthusiastically continue pursuing sports very much depends on the child's first impressions during an organized practice and playing football in school. This is the reason why training needs to be amusing from the very first moment.

Football is a complex game, and the task before a coach of youngest players is not simple: he needs to teach them the basics of the game without being able to rely on the previously acquired knowledge of his students in the process. Football coach's central mission is to put a child in situations which are similar to the basic themes of the game. His effort reflects itself in searching for a suitable methodology which would help a student gradually acquire the game itself. In striving to achieve this goal, the coach uses a series of mini-games of football in which the basic situations of a football game appear in a simplified form. Competing with other children needs to accentuate the enjoyment in playing with a ball which rolls and bounces, in bringing the ball under control, in the fun and socializing with a group of peers which accompany this process. Organized in this way, a systematic teaching is actually a form of preparation for later training.

Key words: methodology, football, training, children.

Др Кристијан Ристић

Факултет за пословно индустријски менаџмент, Београд, Република Србија
kristijanristic.fpim@yahoo.com

Др Жарко Ристић

Универзитет за пословне студије, Бања Лука, Република Српска

УПРАВЉАЊЕ ЗНАЊЕМ У ПЕДАГОШКО-ВАСПИТАЧКОМ МЕНАЏМЕНТУ: ОДРЖИВОСТ КОМПЕТЕНЦИЈА

Сажетак: Разумевање програма менаџмента знања полази од поделе знања, са становишта епистемологије на експлицитно и прећутно (тацит) – имплицитно знање, а са становишта онтологије на индивидуално и колективно знање. „Знамо више него што можемо да кажемо“; оно што човек може да изрази само је врх целокупног знања које човек поседује. Експлицитно знање јесте оно знање које објективно постоји; може да се кодификује и да се формално изрази;

документовано је и једноставно за трансфер; дели се и преноси се. Тацит (прећутно) знање јесте оно знање које човек носи у себи, њему је веома тешко прићи; тешко га је формализовати и делити с другима. Иновације и креативни процеси заснивају се ипак на тацит знању. Стога, менаџмент знања усмерава тежњу на претварање прећутног и имплицитног у експлицитно знање, које васпитачка структура у педагошком менаџменту најбоље персонализује у методици друштва знања.

Кључне речи: експлицитна знања, тацит знања, менаџмент знања, трансфер знања, дистрибуција знања, алокација знања, педагошки менаџмент, васпитачке структуре.

Kristijan Ristic, Ph.D.

Faculty of Management in Business and Industry, Belgrade, The Republic of Serbia

Zarko Ristic, Ph.D.

Faculty of Business, Banja Luka, The Republic of Srpska

KNOWLEDGE MANAGEMENT IN PEDAGOGICAL MANAGEMENT: COMPETENCES SUSTAINABILITY

Abstract: Understanding the program of Knowledge Management is based on dividing knowledge, epistemologically, to explicit and silent (tacit) – implicit knowledge, and ontologically to individual and collective knowledge. “We know more than we can say”; what a man can express is only the top of the overall knowledge they possess. Explicit knowledge is the knowledge that objectively exists; it can be coded and formally expressed; it is documented and easy to transfer; it is shared and transferred. Unvoiced (tacit) knowledge is the knowledge that a man carries inside and it is very difficult to approach; it is difficult to formalize and share with others. Still, innovation and creative processes are based on tacit knowledge. Therefore, knowledge management focuses on the tendency to convert tacit and implicit to explicit knowledge. Kindergarten teachers’ structure best personalizes that in pedagogical management through methodology of knowledge society.

Key words: explicit knowledge, tacit knowledge, knowledge management, knowledge transfer, knowledge distribution, the allocation of knowledge, pedagogical management, educator structures.

Snezana Mirascieva, Ph.D.

Snezana Stavreva Veselinovska, Ph.D.

Emilija Petrova Gjorgjeva, Ph.D.

Faculty of Educational Sciences, University "Goce Delcev" Stip, The Republic of Macedonia

snezana.mirascieva@ugd.edu.mk

APPLYING NEW TECHNIQUES AND TECHNOLOGIES IN KINDERGARTENS FROM THE PERSPECTIVE OF PRESCHOOL TEACHERS

Abstract: This paper discussed two issues: the use of new techniques and technologies in the kindergarten and the ability of the preschool teacher to apply the modern ICT. Namely, we are living in a world where changes are happening very fast and in which various communication technologies are taking an increasingly significant place in our everyday lives.

How important the use of information technologies and resources placed on internet is can be seen from the fact that the United Nations in 2003 placed the development of these technologies and internet in one of the eight development goals for improving the living standards of all people on the planet.

Those having access to information and being able to use the advantages of information technology can progress and grow much faster. This applies to whole societies, parts of societies and individuals. The education system is a part of the society, and literacy of future citizens is one of its most important tasks.

The tumultuous development of the new information-communication technologies did not bypass the preschool education. However, the specific qualities of the preschool educational system define a specific way of implementing information technologies. The children of this category are in a delicate phase of their development that requires attention during the introduction of new things because, on the other hand, despite their progressivity they can have a negative influence and can be abused. Therefore, the implementation of the information-communication technologies needs to be realized through their application and integration of the educators in the educational work in terms of positive influence in all the areas of the children's development, boosting the quality of all segments of the educational work and development of the child's media cul-

ture. It still requires a preschool teacher who will be able to apply the modern ICT.

Key words: preschool education, information-communication technologies, child's development, educational work.

Др Љиљана Станков

Мр Мира Јовановић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Шапцу,
Република Србија

ljiljastankov@gmail.com

ПОВЕЗИВАЊЕ ТЕОРИЈЕ И ПРАКСЕ – ТЕМЕЉ БУДУЋЕГ ОБРАЗОВАЊА СТРУКОВНИХ ВАСПИТАЧА

Сажетак: Иницијално образовање будућих васпитача треба да обухвати стицање функционалних знања, вештина и компетенција, које ће васпитачу бити потребни за рад у васпитно-образовној пракси. У току студија будући васпитачи имају могућност да се кроз практично-искуствено учење, непосредно упознају са поступцима решавања задатака из одређених наставних предмета, могућностима примене знања из тих предмета у пракси, анализом случајева из праксе и сл. и да се што боље припреме за будући самостални професионални рад. Важно је код будућих васпитача, већ у току студија, освестити значај целоживотног образовања и усавршавања. У раду се теоријски разматра образовање будућих васпитача, однос између теорије и праксе, а посебна се пажња посвећује квалитету образовања. Аутори износе приказ образовања будућих васпитача на Високој школи струковних студија за васпитаче у Шапцу, с посебним освртом на студијске програме у којима студенти долазе у контакт с васпитно-образовном праксом. Наглашава се повезаност теорије и праксе, те важност њиховог познавања ради што квалитетнијег будућег теоријског и практичног деловања на подручју васпитања и образовања.

Кључне речи: образовање васпитача, повезивање теорије и праксе.

Ljiljana Stankov, Ph.D.

Mira Jovanovic, M.Sc.

Preschool Teachers' Training College in Sabac, The Republic of Serbia

CONNECTING THEORY AND PRACTICE – THE FOUNDATION OF FUTURE EDUCATION OF PRESCHOOL TEACHERS

Abstract: The initial training of future teachers should include the acquisition of functional knowledge, skills and competences that the educators will need in their professional practice. Practical, experiential learning in college gives the future teachers an opportunity to get directly acquainted with the procedures for solving tasks from certain school subjects, opportunities to apply knowledge from those subjects in practice, to analyze case studies, etc. and to better prepare for their future independent professional work. It is important that as early as during their studies they become aware of the importance of lifelong education and training. This paper is a theoretical discussion of future teachers' education, it analyzes the relation between theory and practice, and special attention is paid to the quality of education. The authors describe the education of future teachers at the Preschool Teachers' Training College in Sabac, with special emphasis on the curricula which offer students the opportunity to come in contact with educational practice. It emphasizes the connection between theory and practice and the importance of knowing them both in order to perform better in future theoretical and practical work in the field of education.

Key words: education of teachers, linking theory and practice.

Др Тибор Ј. Халаши

Депарتمان за хемију, биохемију и заштита животне средине, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду, Република Србија
tibor.halasi@dh.uns.ac.rs

Мр Снежана С. Каламковић

Основна школа „Прва Војвођанска бригада”, Нови Сад, Република Србија

Мартин Ж. Каламковић, мастер

СОШО са домом ученика „Милан Петровић”, Нови Сад, Република Србија

**АНГАЖОВАЊЕ МУЛТИМЕДИЈЕ НА СВИМ НИВОИМА
НАСТАВЕ У ЦИЉУ ПОБОЉШАЊА ТЕХНИЧКЕ КУЛТУРЕ
ЕДУКАТОРА И ЕДУКОВАНИХ**

Сажетак: Овај рад се бави приказом квалитетне мултимедијске комуникације између едукатора и едукованих, употребом савремене технологије. Рад се заснива на непосредном искуству наставника, као едукатора и ученика, едукованих, тј. особа које усавршавају своја знања. Пренос наставних јединица и градива, тј. информација потребних за проширење ученичког знања, подигнут је на виши ниво. Савремени медији омогућавају побољшање техничке културе. У раду су приказани резултати примене програма за пренос информација примењиви на свим нивоима образовања, од основне школе до високог образовања. Ово је нарочито битно приликом преношења наставног градива и наставних јединица оним ученицима који, из било ког разлога, болести, повреда, телесне немогућности, удаљености места становања, нису у могућности да редовно похађају наставу.

Кључне речи: презентација, портал, веб сајт, линк, асистивне технологије, мултимедија.

Tibor J. Halasi, Ph.D.

Department of Chemistry, Biochemistry and Environmental Protection, Faculty of Sciences, University of Novi Sad, The Republic of Serbia

Snežana S. Kalamkovic, M.Sc.

Elementary School "First Vojvodinian Brigade", Novi Sad, The Republic of Serbia

Martin Z. Kalamkovic, M.A.

School for Elementary and Higher Education with Dormitory "Milan Petrovic", Novi Sad, The Republic of Serbia

**USING MULTIMEDIA AT ALL LEVELS OF EDUCATION IN
ORDER TO IMPROVE TECHNICAL CULTURE OF
EDUCATORS AND EDUCATED**

Abstract: This paper aims to present quality multimedia communication between the educators and the educated established through the use of modern technology. The paper is based on direct experience of a teacher as an educator and students as the educated. The transfer of lessons and contents, i.e. information needed to expand the students' knowledge is now taken to the next level. Modern media allow the improvement of technical culture. The results of using programs for transferring information applicable on all education levels are represented in the paper. This is especially important for the process of transferring contents and teaching units to students who are not able to attend classes regularly due to an illness, injury, physical disability or remote place of residence.

Key words: presentation, portal, web site, link, assistive technology, multimedia.

Elena Azarova, Ph.D.

Academy of psychology and pedagogy, Southern Federal University, Rostov-on-Don, Russia,

Natalia Mozgovaja, Ph.D.

Academy of psychology and pedagogy, Southern Federal University, Rostov-on-Don, Russia

mozg291973@mail.ru

PECULIARITIES OF IDEAS OF A GOOD TEACHER OF SCHOOLCHILDREN WITH DIFFERENT LEVELS OF ACADEMIC MOTIVATION

Abstract: Special attention is paid to the problem of academic motivation both in Russian and foreign pedagogical psychology. Importance of this decision is defined by the fact that academic motivation represents a decisive efficiency factor of the educational process. The provisions of activity theory of psychological content, functions, mechanism of formation and functioning of motives are the methodological basis of studying this issue.

We assume that the important factor connected with motivation of schoolchildren is the personality of a teacher, and his/her professional and personal qualities. In the education system, the question of how an interest of schoolchildren in the teacher or his/her discipline is formed is always urgent. If the personality of a teacher is interesting and likable, he can also create an interest in the discipline. However, if the discipline is in itself interesting to the pupil, but the teacher causes negative emotions, the motivation of schoolchildren starts to decrease. Ideas of a good teacher of teenagers with different level of academic motivation became the scope of our research. The mini-composition “My idea of a good teacher” and the test for determining the level of academic motivation of M.I. Lukyanova “Studying methodology of academic motivation of upper-form pupils” served as our methodical tools.

Key words: Peculiarities of ideas, schoolchildren, teacher, motivation, level of academic motivation.

Др Милорад Степанов

Зора Радомировић, студент

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија

stepanovmilorad@yahoo.com

ПРИМЕР ИНКЛУЗИВНОГ УКЉУЧИВАЊА ДЕЦЕ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ У ПРОЦЕСЕ СЦЕНСКО-ЛУТКАРСКОГ ОБЛИКОВАЊА

Сажетак: Рад разматра неке од искустава васпитача-практичара приликом сценско-луткарског обликовања, као и његову методску и инклузивну примену. Аутори наглашавају значај интердисциплинарне повезаности и обједињености ових процеса кроз тзв. уметнички израз деце.

Могућности и значај сценско-ликовног, луткарско-говорног (драмског) обликовања илустровани су на примеру два играказа, које су заједно реализовали васпитач и деца. У оба случаја сценска лутка је назначена као специфичан стимулатор активности деце, од почетног процеса осмишљавања и обликовања до сценске анимације и презентације.

Посебну вредност играказа чини управо ликовно-обликовни рад на визуелизацији (поступци у изради лутака и осликавању декора) као и у инклузивном укључивању деце са сметњама у развоју у све те процесе.

Кључне речи: интердисциплинарност, обликовање, сценска лутка, осликавање, инклузивност.

Milorad Stepanov, Ph.D.

Zora Radomirovic

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

AN EXAMPLE OF INCLUSION OF MENTALLY CHALLENGED CHILDREN INTO THE PROCESSES OF STAGE PUPPETEERING

Abstract: The study deals with the inclusive application of the methods of stage puppeteering while taking into consideration some of

the experiences of educators-practitioners. The authors emphasize the importance of the interdisciplinary integration of these processes through the so called artistic expression of children.

The possibilities and the importance of stage and visual-art, puppet-talking (dramatic) processes are showed on two theatrical pieces, realized by the teacher and the children together. In both cases, the puppet represents a specific stimulator of children's activity – from the process of planning to animation.

Visual-artistic work on visualization (making the puppets and illustrating the scene), as well as including the mentally challenged children in all those processes, gives this theatrical piece a special value.

Key words: interdisciplinary, forming processes, puppet, illustrating, inclusion.

Gezim Dibra, Ph.D.

Faculty of Educational Sciences, University of Shkodra “Luigj Gurakuqi”,
Albania

gdsh53@yaho.com

TEACHER COMPETENCES AND THEIR HARMONIZATION IN THE SCHOOL CURRICULUM

Abstract: Teaching requires a complex mastery, abilities and behavior of teachers. Some claim that teaching is based on the teachers' knowing how to plan and develop learning, and on their knowledge about the content to be taught to students. Others believe that teachers should also possess some skills that are actually a part of their nature, they are in-born and cannot be obtained. There's also the opinion that only recognition and scientific competence are important in the work of teachers, which somehow diminishes the role and value of psycho-pedagogical preparation of the teacher. Others who support this idea go further and state that every new teacher imitates his own teachers and thus walks the way of professional qualification. Authors treat teachers' competence, abilities and specific coherent actions realized by teachers which promote learning and help students achieve it. We have observed these teachers' competences not only in terms of performance or results of the learning process, but also from several other aspects such as the manner of eachers' thinking and decision making; classroom management time; time and

discipline; the manner of organizing; monitoring of opportunities and progress of students. The article tries to demonstrate the necessity of the formation of these competences in higher education of teachers.

Key words: abilities, curriculum, competence, skills, teacher.

Др Весна Марјановић

Етнографски музеј у Београду, Република Србија

vesna.marjanovic@etnografskimuzej.rs

УЛОГА МУЗЕЈА У ВИСОКОМ И ВИШЕМ ОБРАЗОВАЊУ: КУЛТУРНИ ОБРАЗАЦ И ПЛАТФОРМА ЗА РАЗУМЕВАЊЕ „ДРУГОСТИ“

Сажетак: У овом раду се разматра улога савремене музејске делатности у свакодневном животу и образовању. Упркос чињеници да су још увек у Србији музеји слабо посећени и да немају неку већу улогу у образовним програмима високошколских институција, показује се потреба за врстом „допунске примењене едукације“ која се може добити у музејима, било да су теметски или комплексни по садржају. Савремена музеологија тежи ка повезивању образовања и културе у стварању што приступачнијих програма намењених, како академској публици, тако и деци предшколског и школског узраста. Последњих година се програми фокусирају у смеру ка резумевању културног диверзитета и оног дела културе што сваку заједницу чини различитом у односу на друге. Томе доприноси и конвенција о нематеријалном културном наслеђу стварајући нову мисионарску улогу музеја у образовању. Музеји на експлицитан начин омогућавају стварање слика о својој и другим културама, али уз остављање простора развоју критичке мисли код младих. Осим тога, промена простора за учење (у музеју) доприноси квалитету разумевања одређене проблематике. Све чешће студенти долазе у музеј, не као посетиоци експозиција, већ управо као конзументи понуђеног „иза завесе“ – да прегледају студијске збирке, архивски и визуелни материјал о културном наслеђу, уз консултације с костосом за одређену област (примери: Етнографски музеј у Београду, Музеј Војводине у Новом Саду).

Кључне речи: музеј, образовање, културни диверзитет, нематеријално наслеђе, студенти, студијске збирке, експозиције.

Vesna Marjanovic, Ph.D.

Ethnographic Museum, Belgrade, The Republic of Serbia

THE ROLE OF MUSEUM IN TERTIARY EDUCATION – CULTURAL PATTERN AND A PLATFORM FOR UNDERSTANDING THE "OTHERNESS"

Abstract: In this article, the author analyzes the role of the contemporary museum in everyday life and education. Despite the fact that in Serbia museums are still not found attractive by visitors and have no significant role in the higher institutions' curricula, there is a need for a kind of „additional applied education“ which students can receive in museums, both thematic and complex. Modern museology strives to connect education and culture in creating more appealing programs intended for both the academic public and preschool and school children. In the last couple of years, museum programs have been directed towards understanding the cultural diversity and the part of culture which makes its community unique. This is further assisted by the convention for the safeguarding intangible cultural heritage which gives museums a new, missionary role in education. Museums explicitly enable creation of images of a nation's own and the cultures of others, but they also allow the space for the development of critical thinking of the young. Furthermore, the change in the learning space (learning now takes place in a museum) contributes to the quality of understanding certain issues. Students come to the museum more and more often not as visitors, but as consumers of the material offered „behind the curtain“ – to observe the study collections, archives, visual material on the cultural heritage with consulting a curator about a specific field of interest (examples: Ethnographic Museum in Belgrade, The Museum of Vojvodina in Novi Sad).

Key words: museum, education, cultural diversity, intangible heritage, displays.

Jozef Bushati, Ph.D.

Faculty of Educational Sciences, University of Shkodra “Luigj Gurakuqi”,
Albania,

jozefbushati@gmail.com

Violeta Vidacek Hains

Faculty of Organization Sciences and Informatics, University of Zagreb,
Varazdin, The Republic of Croatia

Ardiana Sula Sacred

Heart University, Fairfield, Connecticut, USA

ACHIEVEMENTS AND CHALLENGES IN MEETING THE DIGITAL COMPETENCES

Abstract: One of the challenges of the today's education systems is the implementation of the new ICT standards into teaching and learning with the goal of teaching the new generations the needed digital skills. The teaching pedagogy based on competences expressed through the use of knowledge, skills, values and attitudes has started to get some attention in Albania in the last ten years. Especially, in the framework of the European integration, Albanian education system started to look for effective European teaching pedagogies and European school models. The unification of education systems can be achieved by implementing the same curricular standards. The new pre-university curricula have started to be implemented in 2014 and are based on the new standards. The new curricular framework includes the digital skills that students should learn in order to enter the new digital work place such as: communication and expression; critical thinking; lifelong learning; innovation and digital citizenship. In achieving these objectives, teachers should introduce digital competences into teaching and should be able to foster new digital skills into students' learning process. In this paper, the authors will present the achievements and some of the challenges in meeting the new digital competences based on the evaluation of the students' learning based on the implemented ICT standards.

Key words: pre-university education, competence, digital competence, curricular framework.

Anna Kykyliar, Ph.D.

Anastasia Kolenova, M.Sc.

Southern Federal University, Academy of Psychology and Pedagogy, Rostov on Don, Russia

vetkina-anaa@mail.ru

READINESS FOR SCHOOL OF CHILDREN OF PRIMARY SCHOOL AGE DEPENDING ON THE STYLE OF PARENTING

Abstract: Enrollment into a school and the first months of schooling ask from a first-grade pupil to adapt to the new conditions. Observations of physiologists, psychologists and pedagogues show that among the junior schoolboys there are children for whom due to their individual peculiarities it is difficult to adapt to the new conditions and they do not always cope with rather high-level requirements specified by the school curricula. In this regard, we believe it is of great urgency to study the influence of parental educational styles on the child's ability to perceive, understand, remember and use knowledge. Whereby, we researched the influence of child-parent relations on a child's preparation for school.

The goal of this research was to disclose interrelation of parental educational style with the level of the child's preparedness for school. The respondents were first-grade pupils of Rostov-on-Don non-state educational establishment, secondary school "Az Buki Vedi" in a quantity of 60 children (among them there were 28 girls and 32 boys) and their parents in a quantity of 60 people (among them there were 45 women and 15 men from 28 to 43 years old).

The empirical researches of the levels of the children's preparedness for school were carried out with the help of methodology for children's diagnostics at entering the school (by Doschitsina Z.V.) and of methodology for specifying school anxiety (by Temml R., Dorki M., Amen V.). Methodology by Varg A.V., Stolin V.V. was used for specification of parental educational style in the families (parent-child relations).

Key words: child's readiness for school, parent-child relationships.

Др Тамара Грујић
Ана Ковачевић, бечелор

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија
tamaragrujic77@gmail.com

ПРОМЕНА КОНЦЕПТА ЧАСОПИСА ЗА ДЕЦУ У СКЛАДУ СА МЕДИЈСКИМ ПОТРЕБАМА САВРЕМЕНОГ ДРУШТВА

Сажетак: Рад компаративно посматра часописе за децу некада и данас, у којима је графичка димензија (илустрација) битан естетски и смисаони елемент у листу. Анализирају се часописи за децу који припадају различитим књижевним епохама: „Голуб“ и „Невен“, припадају периоду романтизма, док „Политикин забавник“ припада савременом добу. Указује се на неке од начина које приређивачи ових часописа користе да направе везу између илустрације и песничког текста, те изводи закључак о неким традиционалним и савременим интермедиијалним тенденцијама у часописима за децу.

У раду се показује каква су била дечја интересовања и тематика текстова у часописима за децу некада и данас. Компарацијом грађе показале се какав је концепт одељака креираних за децу, с обзиром на то да живимо у времену технолошке револуције; анализом ће се представити положај детета у забавној литератури, утврдиће се како је и у коликој мери промена комуникације и културолошких асрката утицала на васпитање најмлађих читалаца.

Кључне речи: часописи за децу, дете, комуникација, васпитање.

Tamara Grujic, Ph.D.

Ana Kovacevic, B.A.

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

THE CHANGING CONCEPT OF CHILDREN'S MAGAZINES FOLLOWING THE MEDIA NEEDS OF THE MODERN SOCIETY

Abstract: This paper offers a comparative analysis of children's magazines in the past and today. In all these magazines, the graphic di-

mension (illustration) is an important esthetic and meaningful element of the magazine. The authors analyze children's magazines which belong to different literary epochs: "Golub" and "Neven", which belong to the Romanticism period, and "Politikin zabavnik" which belongs to the modern era. The authors single out some of the ways in which the authors of these magazines build a connection between the illustration and the poetic text, and draw the conclusion about some traditional and contemporary inter-media tendencies in children's magazines.

The authors show what were once children's interests and the themes of the children's magazines texts and what they are like today. By comparing the material, they explain what the concept of segments created for children is, given the fact that we live in the era of technical revolution. Furthermore, in their analysis, they will represent the position of the child in fun literature, and determine how much the change in communication and cultural aspects has affected the upbringing of the youngest readers.

Key words: children's magazines, child, communication, upbringing.

Др Снежана Ладичорбић
Мр Србислава Павлов

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија
snezanal62@gmail.com

ПРИМЕНА ОГЛЕДА У ДЕЧЈЕМ ВРТИЋУ У ОБЛАСТИ УПОЗНАВАЊА ОКОЛИНЕ

Сажетак: Ауторке се баве значајем примене огледа у децјем вртићу, у области упознавања околине, у циљу стицања елементарних појмова из области природних наука. Конструисање знања о природи, најуспешније је ако се као метода рада примењују једноставни огледи примерени узрасту предшколског детета. На овом узрасту дете треба да усвоји знања о ваздуху, води и земљишту. Примена огледа не сме да буде сама себи циљ. При реализацији садржаја о природи, путем огледа, задовољавамо дететову знатижељу и природну потребу за истраживањем, подстичући његове мисаоне активности. Такође, оваквим активностима, потребно је подстицати и развијати креативно изражавање у ликовном, музичком и сценском подручју,

као и еколошку свест.

Кључне речи: огледи, упознавање околине, конструкција знања, природне науке, предшколско дете.

Snezana Ladicorbic, Ph.D.

Srbislava Pavlov, M.Sc.

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

USING EXPERIMENTS IN KINDERGARTEN WITHIN THE ENVIRONMENTAL STUDIES METHODOLOGY

Abstract: The authors of the paper study the significance of using experiments in kindergarten, within the environmental studies methodology, and with the aim of acquiring basic scientific knowledge. Constructing knowledge about nature is most successful when the teaching method is the use of simple experiments suitable to the age of preschoolers. At this age, the child should acquire knowledge about air, water and soil. The use of experiments should not be an end in itself. When teaching contents on nature, experiments enable us to satisfy the child's curiosity and their natural urge to explore, by encouraging their thinking activities. Furthermore, through this kind of activities, we should encourage children to creatively express themselves through arts, music and on the scene, as well as raise their ecological awareness.

Key words: experiments, environmental studies, constructing knowledge, sciences, preschool child.

Др Анђелка Булатовић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Новом Саду,
Република Србија
dragibulatovic@yahoo.com

Др Власта Сучевић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Крушевцу,
Република Србија

**МЕТОДИЧКЕ СМЕРНИЦЕ ВАСПИТАЧА У ЕКОЛОШКОМ
ОБРАЗОВАЊУ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА**

Сажетак: Савремени трендови васпитно-образовног процеса придају далеко већи значај еколошком погледу на свет и пружају веће могућности за еколошку едукацију. Настојање да се развије еколошка култура и еколошка свест деце предшколског узраста у циљу заштите своје околине, одвија се кроз различите садржаје и могућности које пружа еколошко образовање и еколошко васпитање. Да би предшколска установа била у стању да код деце развије компетенције потребне за остваривање промена, неопходно је познавање и уважавање одређених методичких путева који ће помоћи успешном остваривању развојних циљева и задатака у подручју сазнајног развоја и познавања садржаја самих еколошких појмова. Пресудна улога васпитача је да на индиректан начин, методички исправним смером поучава децу и помогне им да стекну увид у процес сазнања што укључује и еколошко сазнање и еколошку свест.

Кључне речи: еколошка култура, еколошка свест, образовање, васпитање, еколошко сазнање.

Andjelka Bulatovic, Ph.D.

Preschool Teachers' Training College in Novi Sad, The Republic of Serbia

Vlasta Sucevic, Ph.D.

Preschool Teachers' Training College in Krusevac, The Republic of Serbia

**METHODICAL GUIDELINES FOR TEACHERS IN
ENVIRONMENTAL EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN**

Abstract: Contemporary trends in the educational process attach far more importance to the ecological worldview and provide greater op-

portunities for environmental education. The effort to develop ecological culture and environmental awareness of preschool children in order to protect the environment, takes place through a variety of amenities and features provided by environmental education. In order for a kindergarten to be able to develop competence in children necessary to achieve change, it is necessary to know and respect certain methodological pathways that will facilitate a successful achievement of development goals and objectives in the field of cognitive development and knowledge of the ecological concepts themselves. The crucial role of the teacher is to indirectly, methodically correctly teach children and help them gain insight in the process of acquiring knowledge which also includes ecological knowledge and environmental awareness.

Key words: environmental culture, environmental consciousness, education, environmental awareness.

Mimoza Prik, Ph.D.

Faculty of Social Sciences, University of Shkodra “Luigj Gurakuqi”, Albania
mprik@yahoo.com

Jozef Bushati Ph.D.

Faculty of Educational Sciences, University of Shkodra “Luigj Gurakuqi”, Albania

Ledia Kashahu (Xhelilaj), Ph.D.

Faculty of Educational Sciences, University of Durrësi “Aleksander Moisiu”, Albania

COMMUNICATING IN THE MOTHER TONGUE AS ONE OF THE CORE COMPETENCES OF EDUCATION. ALBANIAN CASE STUDY

Abstract: Competency-based teaching has become a necessity in lifelong learning. The authors emphasize competences related to communication and expression in their native language, based on their experiences as teachers in an Albanian school. Coping with this competence begins in the early stages of language obtaining and accompanies the individual throughout life. At the core curriculum (K1-5) and at all basic education (K1-K9), this competence is based on the following components: listening, speaking, reading, and writing. We have to refer to the two terms brought into linguistics by N. Chomsky: Competence and per-

formance, competence being “the speaker-hearer’s knowledge of his language” and performance “the actual use of language in concrete situations” (1965: 4). Communication competence in the mother tongue is the one inseparably linked to the performance of this knowledge language, which finds its expression in the use of language in different contexts and passing from knowledge to the formation of skills. The authors analyzed how communication competences are expressed and how they develop from one level to the next, in the Albanian language and in elementary education, where the child should be able to write using a growing number of words, as well as to understand and communicate in standard language, as well as a dialect, recognizing and respecting the linguistic diversity.

Key words: competence, communication in the mother tongue, curriculum.

Др Небојша М. Денић

Факултет информacionих технологија, Алфа универзитет, Београд, Република Србија

denicnebojsa@gmail.com

МЕТОДОШКИ АСПЕКТИ УТИЦАЈА ИНФОРМАТИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ РОДИТЕЉА НА ПОНАШАЊЕ ДЕЦЕ НА ИНТЕРНЕТУ

Сажетак: У овом истраживачком раду истражен је утицај информатичке писмености родитеља на понашање деце при раду на Интернету, и доказано да низак ниво информатичке писмености родитеља негативно утиче на количину времена и врсту активности деце на Интернету. Резултати истраживања показују да деца проводе много већи број сати уз Интернет у односу на одрасле, по свим узрастним категоријама. Одрасли који користе Интернет и који би требало да буду модел за понашање деце, ни сами нису свесни опасности које вребају на Интернету, оптерећени ситуацијом живота у небезбедном окружењу, не предузимају и уопште не примењују мере заштите деце на Интернету.

Кључне речи: информатичка писменост, Интернет, заштита деце, превенција насиља.

Nebojsa M. Denic, Ph.D.

Faculty of Information Technology, Alfa University, Belgrade, The Republic of Serbia

METHODOLOGICAL ASPECTS OF THE IMPACT OF PARENTS' INFORMATION LITERACY ON THE CHILDREN'S CONDUCT ON THE INTERNET

Abstract: In this meticulous research, we studied the effect of computer literacy of parents on the behavior of children when surfing the Internet, and found that a low level of computer literacy of parents has a negative impact on the amount of time and type of activities of the children on the Internet. The research results show that children spend many more hours on the Internet than adults, in all age categories. Adults who use the Internet and should be a model for their children's behavior are often not aware of the dangers that lurk on the Internet, burdened by the situation of living in an unsafe environment; they do not take and do not implement measures to protect their children on the Internet.

Key words: computer literacy, internet, child protection, prevention of violence.

Elena Krishchenko, Ph.D.

Southern Federal University, Russia
krichenko@bk.ru

THE FEATURES OF IMAGES OF A UNIVERSITY PROFESSOR AMONG FIRST-YEAR STUDENTS

Abstract: This article is devoted to the analysis of first-year students' image of a university professor. Various aspects of the formation of the image of a university professor among first-year students at different grade levels are looked at. The authors also describe how the image of a professor of first-year students changes with the experience of taking the first examination session.

Key words: first-year students, views, personal characteristics of the teacher.

Milena Ivanus Grmek, Ph.D.**Branka Cagran, Ph.D.**

Faculty of Pedagogy, University of Maribor, The Republic of Slovenia

milena.grmek@um.si

PRESCHOOL TEACHERS' NOTION OF LEARNING

Abstract: At the Faculty of Pedagogy of the University of Maribor, we offer a second-level study program entitled Early learning and teaching. It engages students who have completed their first-level studies at the program Preschool education and other similar programs. The candidates who graduate from this program can find employment as kindergarten teachers, kindergarten pedagogues, kindergarten principals and in other positions within the area of preschool education. Since the students of this program are the ones who can significantly contribute to the professional work of teachers, i.e. affect the children's learning process, we have conducted an empirical research to check their aspirations towards process-oriented notion of learning from the point of view of learning regulation, notion of knowledge, notion of learning, notion of ability, and tolerance to insecurity. Within the research we focused on the differences between the chosen indicators of process-oriented notion of learning, and the differences among preschool teachers stemming from their work experience. The results of processing data gathered by the chosen grading scale show the dominant above-average process-orientation of preschool teachers. It is firstly reflected in their readiness for lifelong learning, active shaping of their knowledge, their striving towards learning self-regulation, and lastly in their collaborative learning and tolerance to insecurity. Work experience does not significantly affect the issues researched.

Key words: preschool teachers, notion of learning, Slovenia.

Др Тибор Ј. Халаши

Јелена Н. Мандић, мастер

Марк Р. Микош, студент

Департман за хемију, биохемију и заштита животне средине, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду, Република Србија
tibor.halasi@dh.uns.ac.rs

ЕКОЛОГИЈА, ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ У ВАСПИТНИМ И ОБРАЗОВНИМ ЦИЉЕВИМА НАСТАВЕ НА СВИМ НИВОИМА УКЉУЧУЈУЋИ И ДОЖИВОТНО УЧЕЊЕ

Сажетак: Еколошко васпитање и образовање на елементарном нивоу, подразумева сугерисање једног специфичног начина културе живљења, у садејству са природом. Образовни процес у екологији захтева и свеобухватност и конкретизацију наставних садржаја у вези са познавањем природе и друштва. Наставни садржаји у екологији, по нашим истраживањима, ефикасни су, када се односе на најуже окружење. Природне, друштвене и техничке науке, дају мултидисциплинарност и интердисциплинарност екологији, која се у даљем курсу проширује на изучавање заштите околине и одрживи развој. Заштита околине се најпре односи на заштиту ваздуха, затим на заштиту воде и, на крају, на заштиту земљишта, респективно од узраста и предиспозиције ученика. Флексибилни наставни садржај се планира уочи и на самом часу, односно на еколошким акцијама, у сарадњи са еколошким друштвима и установама. Веза између покрета горана и реализатора наставе екологије поверена је Активу наставника природних наука. Наставни садржаји одрживог развоја изучавају се преко теме очувања природних ресурса, а у сарадњи са наставником техничког образовања, или сличног садржаја, евентуално на часу географије. Планирање еколошке наставе, са садржајима заштите животне средине комбиновано је са наставним садржајима биологије, физике, хемије и географије. Зато се курс екологија уводи са упознавањем најужег окружења, наставља се са детаљним проучавањем живота у ширем окружењу, па све до изучавања екологије региона, што је у случају АП Војводине, долина река Дунав–Тиса–Кри–Мориш. Циљ овакве еколошке едукације јесте обучавање за корисне комуникације са околином, а циљ овога рада је истицање најважнијих елемената модерног еколошког начина размишљања о

образовању и култури живота.

Кључне речи: екологија, заштита животне средине, одрживи развој, образовање, култура.

Tibor J. Halasi, Ph.D.

Jelena N. Mandic, M.A.

Mark R. Mikos, student

Department of Chemistry, Biochemistry and Environmental Protection, Faculty of Sciences, University of Novi Sad, The Republic of Serbia

ECOLOGY, ENVIRONMENTAL PROTECTION AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE EDUCATIONAL GOAL OF TEACHING AT ALL LEVELS, INCLUDING LIFELONG LEARNING

Abstract: Ecological education at the elementary level implies suggesting a specific way of living culture, in conjunction with nature. The educational process in ecology requires inclusiveness and concretization of educational content regarding nature and society. The curriculum of ecology, according to our research, is effective only when it relates to the immediate environment. Natural, social and technical sciences provide multidisciplinary and interdisciplinary approach to ecology, which further expands on the study of environmental protection and sustainable development. Protecting the environment is primarily related to the protection of air, then the protection of water and soil protection, with respect to the age and predispositions of students. Flexible course content is planned before and during the class and also in the environmental actions, in cooperation with environmental associations and institutions. The cooperation of young scouts and ecology teachers is organized by the science teachers association. Sustainable development is studied through themes of the conservation of natural resources, and in cooperation with the teacher of technical education, or through related contents, possibly during geography classes. The planning of environmental classes which comprise environmental protection education is combined with the educational contents of biology, physics, chemistry and geography. This is the reason why an ecology course begins with learning about the immediate environment, continues with a detailed study of life in the wider surroundings and then expands to the ecology of the region. In the case of Autonomous

Province of Vojvodina, this region is the valley of the river Danube-Tisa-Criş–Mureş. The aim of this environmental education course is to teach the students how to purposefully communicate with the environment, and the aim of this paper is to highlight the most important elements of modern ecological ways of thinking about education and the culture of life.

Key words: ecology, environmental protection, sustainable development, education, culture.

Lidia Shnejder, Ph.D.

Department of psychology, Moscow psychology-social University, Russia
lshnejder@yandex.ru

Polina Kozintseva, M.Sc.

Department of psychology, Moscow psychology-social University, Russia

**THE SPECIFICITY AND PSYCHOSOCIAL CONTEXT OF THE
COGNITIVE DEVELOPMENT OF YOUNG PRESCHOOLERS**

Abstract: Discussing the specificity of phenomenology of cognitive development of young preschoolers is associated with the influence of psychosocial factors (physical, sexual, environmental, educational, and linguistic). The authors found a forward role of physical and sexual factors; determined the contribution of each of them to the cognitive development of preschool children; and found out that there exists an internal contradiction and the split of cognitive development in young preschool age. *Key words:* preschool children, cognitive development, psychosocial factors.

Др Мирјана Јапунца-Милисављевић

Др Александра Ђурић-Здравковић

Сања Гагић, Дефектолог

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију у Београду, Универзитет у Београду, Република Србија

mjkikilj@gmail.com

КРЕАТИВНОСТ СТУДЕНАТА ФАКУЛТЕТА ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

Сажетак: Образовни стандарди подразумевају креативност наставика током наставног процеса, као и подстицање креативног изражавања ученика. Специјални едукатор, који је креативан, код ученика развија самопоуздање, отвореност за нове идеје, мирно решавање конфликта, смисао за хумор, решавање и разумевање задатака на више различитих начина. Креативно испољавање не подразумева примену готових знања, стога се креативност не учи, већ се подстиче и развија. Подстицај креативног потенцијала ученика најбоље се реализује током наставног процеса. Циљ истраживања јесте да се утврди креативност будућих специјалних едукатора. Узорак чине 33 студента завршне године ФАСПЕР-а, студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју. Студенти су на крају осмог семестра решавали Тест креативности. Добијени резултати показују да 48,5 % студената испољава креативност, док 51,5 % њих нема креативни потенцијал. Тестирањем односа између креативности и успеха током студирања, добијене вредности нису се показале статистички значајне ($t=0,326$, $df=31$, $p=0,747$). Практичне импликације изведеног истраживања указују на чињеницу да је неопходно да се током студирања више инсистира на студентској креативности и оригиналности будући да само креативан едукатор може да подстиче и подржи креативност код ученика.

Кључне речи: креативност, студент ФАСПЕР-а.

Mirjana Japundza-Milisavljevic, Ph.D.

Aleksandra Djuric-Zdravkovic, Ph.D.

Sanja Gagic, defectologist

Faculty of Special Education and Rehabilitation, University of Belgrade, The Republic of Serbia

CREATIVITY OF STUDENTS OF FACULTY OF SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION

Abstract: Educational standards imply creativity of teachers during the educational process as well as stimulation of creative expression of pupils. A creative special educator can help their students develop self-confidence, openness for new ideas, peaceful conflict resolution, sense of humor, and ability to resolve and understand tasks in several different ways. Creativity expression doesn't mean application of ready-made knowledge. Therefore, creativity cannot be learned but is supported and developed. Creative potential of pupils is best stimulated during the educational process. The main aim of this research is to determine the creativity of future special educators. The sample consisted of 33 students of final year of FASPER, the study program of Special education and rehabilitation of persons with difficulties in mental development. At the end of eighth semester, students were given the Test of creativity. The results that we got show that 48,5% of students express creativity, while 51,5% of them don't have the creative potential. By testing the relation between creativity and academic success, we got the results that were not statistically significant ($t=0$, $df=31$, $p=0,747$). Practical implications of this research imply that we ought to pay more attention to students' creativity and originality because only a creative educator can encourage and support creativity in their pupils.

Key words: creativity, student of FASPER.

Oksana Barsukova, Ph.D.

Southern Federal University, Academy of Psychology and Pedagogy, Rostov on Don, Russia
knesinka@mail.ru

**PEDAGOGICAL AMBITION AS A PROFESSIONAL
COMPETENCE OF A PRESCHOOL TEACHER**

Abstract: Pedagogical ambition is the desire of the preschool teacher to gain recognition as a professional and become a significant person for the children and their parents, as well as for their colleagues. Pedagogical ambition is manifested and realized in career advancement and professional goals that the preschool teacher sets and wants to achieve. Pedagogical ambition can be seen as the professional competence of preschool teachers, but rather as the motivational component of the professional competence.

Professional competence is the ability to effectively perform professional activities. Each of these activities must comply with the requirements of the position. The activities should be based on professional education and a positive attitude towards teaching. The preschool teacher should have professionally significant attitudes and personal qualities, professional knowledge, abilities and skills. The preschool teacher must be competent in the following professional areas: educational, educational-methodical; socio-pedagogical.

Ambition – the desire for professional recognition and significance – guides the preschool teacher on their professional development and professional success: communication and interaction of the preschool teacher with children, their parents, colleagues; the improvement of techniques and methods of working with children, of education and training of children; the development of self-reflection.

Key words: preschool teacher, pedagogical ambition, professional competence, motivation.

Др Власта Сучевић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Крушевцу, Република Србија

Др Гордана Будимир-Нинковић

Педагошки Факултет у Јагодини, Универзитет у Крагујевцу, Република Србија

budimirninkovic@yahoo.com

Др Александар Јанковић

Педагошки факултет у Сомбору, Универзитет у Новом Саду, Република Србија

**ПРОФЕСИОНАЛНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ УЧИТЕЉА И
ВАСПИТАЧА ЗА ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАЊЕ**

Сажетак: Професионалне компетенције учитеља и васпитача имају велики значај за друштво у коме се налазимо, а које води инклузивној политици. Основу учитељских и васпитачких компетенција чини синтеза многих компонената: психолошка, педагошка, методичка, комуникацијска, информатичка. Европски концепт просветних радника, данас се заснива на новом аспекту компетенција и високом професионализму. Савремене образовне тенденције у свету усмерене су ка инклузивном учењу, јер је основни задатак образовања за XXI век стварање новог друштва, друштва у коме су сви једнаки и имају иста права на учење. Образовање представља основу напретка, те због тога земље ЕУ усмеравају пажњу ка даљим циљевима образовне политике. У новом инклузивном друштву редефинисана је улога васпитача и учитеља у погледу компетенција. Рад приказује редефинисан приступ професионалним компетенцијама васпитача и учитеља усмерених на нову инклузивну климу.

Кључне речи: учитељ, васпитач, професионализам, компетенције, европски концепт образовања, инклузивно друштво.

Vlasta Sucevic, Ph.D.

Preschool Teachers' Training College in Kruševac, The Republic of Serbia

Gordana Budimir-Ninkovic, Ph.D.

Faculty of Pedagogy, University of Kragujevac, Jagodina, The Republic of Serbia

Aleksandar Jankovic, Ph.D.

Faculty of Pedagogy, Sombor, The Republic of Serbia

**TEACHERS' PROFESSIONAL COMPETENCIS FOR
INCLUSIVE EDUCATION**

Abstract: Teachers' professional competences are of great importance when it comes to the society we live in and that leads to inclusive politics. The base of teachers' competencies is a synthesis of many different components: psychological, pedagogical, methodological, communicative, and informational. Nowadays, the concept of European educational workers is based on the new aspect of competence and a high level of professionalism. Modern educational tendencies are inclusion-directed because the main educational task for the 21st century is creating a new society where everyone is equal and has the same rights to education. Education represents the base of progress and therefore the EU countries direct their attention to further goals of their educational politics. In the new inclusive society, the teachers' role is redefined in terms of their competence. This paper shows a redefined approach to teachers' professional competences that is inclusion-directed.

Key words: teacher, professionalism, competences, European educational concept, inclusive society.

Eranda Bilali, Ph.D.

Fatmir Vadahi, Ph.D.

Mehdi Kroni, Ph.D.

Faculty of Educational Sciences, University of Shkodra “Luigj Gurakuqi”,
Albania

erandabilali@yahoo.com

MODERN CONCEPTIONS OF THE ROLE OF TEACHERS IN COMPETENCY-BASED TEACHING

Abstract: Educational reforms recently undertaken in Albania intended to include all components of the curriculum, including the teaching profession. Today the teacher is required to be effective and to possess professional competence, a necessary requirement to establish not only the achievement of students, but also to enhance one’s own professional development. The new approach in education affects the role, nature and importance of required competences for teaching and increases the need to professionalize teaching. New concepts of learning give students responsibility in the learning process and teachers are required to use this approach and new roles in working with them. The design of teaching situations based on professional competences and instruction of groups of students in learning activities, assessment of learning, adapting of teaching methods to the specific needs of students, management of classroom work, collaboration with the school team, with parents and other partners, are activities that require teachers to use a wide range of competences in various professional situations. The paper has as its object of study actual characteristics and roles of teachers in the teaching with competences based on contemporary achievements, national official documentation, and perceptions of education specialists, teachers and students.

Key words: education, competence, teaching, teacher.

Lyudmila Kosikova, Ph.D.

Southern Federal University, Academy of Psychology and Pedagogy, Rostov on Don, Russia

kosikova_l@mail.ru

THE ROLE OF THE TEACHER IN THE DEVELOPMENT OF EMOTIONALLY-VALUABLE SPHERE OF THE CHILD

Abstract: The article deals with the preparation of teachers for activities related to the modernization of the education system in preschool educational institution. In the focus of the author's attention is the development of teacher strategies and technology group and individual work with children aimed at strengthening self-regulation of emotional states, relaxation techniques intended to control their feelings, visualization techniques, and such. Particular attention is paid to the structure of developing the children's classes, forms of psychological voice settings, helping to launch the natural mechanisms of self-regulation of the child. The article emphasizes the possession of psychological and pedagogical technologies needed for working with different groups of children, such as gifted children, children in difficult life situations, migrant children, orphans, children with special educational needs (autism, ADHD, etc.), children with behavior deviations, etc.

The article offers a variety of methods which are used in the preparation of teachers and aim at the ability to recognize emotions in others and to express different emotions. These are psycho and relaxation exercises, mini-lectures, methods of development of critical thinking, project work in groups, and others.

Key words: self-regulation, psychological and pedagogical technologies, groups of children, teachers' training, emotions.

Др Душко Симић

Др Веселин Бунчић

Висока струковна школа за васпитаче и тренере у Суботици, Република Србија

dusko-simic@hotmail.com

Др Ида Кабок

Друштво наставника физичког васпитања Новог Сад, Република Србија

УТИЦАЈ ТРЕНИНГА МИНИ-БАСКЕТА НА СПОСОБНОСТИ И РЕЗУЛТАТЕ КООРДИНАЦИЈЕ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Сажетак: Истраживање је спроведено на узорку од 60 испитаника у Шапцу, узраста 6 година. Циљ истраживања је да се утврди утицај тренинга мини-баскета и тестова за процену координације испитаника. Проблем истраживања је био да се испита колики је утицај тренинга мини-баскета на постигнуте резултате координације.

Кључне речи: тренинг, мини-баскет, утицај, морфолошке димензије, координација, предшколски узраст.

Dusko Simic, Ph.D.

Veselin Buncic, Ph.D.

College for Preschool Teachers and Trainers, Subotica, The Republic of Serbia

Ida Kabok, Ph.D.

Association of teachers of Physical Education from Novi Sad, The Republic of Serbia

THE INFLUENCE OF MINI-BASKETBALL ON THE ABILITIES AND RESULTS OF PRESCHOOL CHILDREN'S COORDINATION

Abstract: This research was done on the sample of 60 respondents from Sabac, aged 6. The research goal was to determine the influence of trainings of mini-basketball on different tests for the assessment of the coordination of respondents. The main research problem was to analyze what is the overall affect of the trainings of mini-basketball on the coordination results achieved.

Key words: training, mini-basketball, influence, morphological dimensions, coordination, preschool age.

Др Војислава Грбић

Висока школа струковних студија за менаџмент и пословне комуникација,
Сремски Карловци, Република Србија

vojislava.grbic@gmail.com

Др Петрија Јовичић

Европски универзитет, Брчко дистрикт; Босна и Херцеговина, Етнографски институт САНУ, Београд, Република Србија

ИНОВАТИВНИ ОБЛИЦИ ИНДИВИДУАЛНЕ И ТИМСКЕ НАСТАВЕ

Сажетак: Нова, смелија решења и оријентацију у организацији и извођењу наставе, која су приближнија, доступнија и применљивија у различитим условима и различитим школама, имају циљ да се на што бољи и модернизованији начин презентују садржаји, облици и методе васпитно-образовног рада, како би се реализовала што квалитетнија настава. Масовно увођење научно-технолошких иновација у систем школске наставе довело је до уплашености од великог одступања и искорака од утемељених традиционалних модела образовања. Присутан је страх од иновација, јер је спровођење иновација увек ризично, пошто нисмо у потпуности сигурни у резултате експерименталне наставе, али смо сигурни да применом нових технолошких достигнућа отварамо нове могућности, у распону од класичне наставе ка радикалној самокреативности и самоодговорности. Измењена настава са компјутерским и електронским помагалима, уноси радикалне промене у целокупној организацији и извођењу наставе. Могући недостаци увођењем иновација у индивидуалној настави могу довести до индивидуализма код појединаца и могу ускратити социјализацију личности и комуникацију у друштвеним односима.

Нова технологија захтева увођење нових метода наставног рада, које захтевају флексибилност мишљења, црпе из ученика и наставника креативност и уклањају ригидност традиционалне наставе која их је спутавала у остварењу циљева.

Кључне речи: настава, научно-технолошка револуција, тимска настава, флуентност, електронска помагала.

Vojislava Grbic, Ph.D.

College of Applied Studies in Management and Business Communication, Sremski Karlovci, The Republic of Serbia

Petrija Jovicic, Ph.D.

European University, Brcko District, Bosnia and Herzegovina, Institute of Ethnography SANU; Belgrade, The Republic of Serbia

INNOVATIVE FORMS OF INDIVIDUAL AND TEAM LEARNING

Abstract: Newer, bolder solutions and orientation in organizing and conducting the teaching process which are closer, more available and more easily applied in different conditions and different schools aim to present the contents, forms and methods of the educational work in a way that is as good and as modernized as possible and to raise the level of the quality of the teaching process. The teachers are well aware of the implementation of the scientific-technical innovations into the school education system, but are still afraid of the significant digressions and moving away from the established traditional models of education. There is fear of innovation, since when implementing innovations we can never fully rely on the results of experimental teaching, but we are sure that by applying new technological achievements we open up new possibilities ranging from classical teaching to radical self-creativity and self-responsibility.

Modified teaching process with the computer and electronic aids brings radical changes in the overall organization and realization of the teaching process. Potential downsides of introducing innovations in individual teaching can lead to individualization of a student and deprive him/her of socialization and communication within relationships.

New technology demands new teaching methods to be introduced, and these methods demand flexibility of thinking, they bring out creativity in both pupils and teachers and dismiss the rigidity of the traditional teaching methods which had restricted them in achieving their goals.

Key words: teaching process, scientific-technical revolution, team learning, fluency, electronic teaching aids.

Др Јасмина Тоцкић-Ћелеш

Драгана Шенда

Селма Ћехић

Педагошки факултет, Универзитет у Бихаћу, Босна и Херцеговина
jasminaim@yahoo.de

МУЛТИМЕДИЈАЛНА УЧИОНИЦА, МУЛТИМЕДИЈАЛНА НАСТАВА И ПОУЧАВАЊЕ НА ДАЉИНУ КАО ЕЛЕМЕНТИ САВРЕМЕНОГ ОБРАЗОВАЊА И УСАВРШАВАЊА НАСТАВНИКА

Сажетак: У оквиру образовања за наставнике на одсјецима: Босанског језика и књижевности, Енглеског језика и књижевности, Математике и информатике, Њемачког језика и књижевности и Разредне наставе, студенти се током студија на Педагошком факултету сусрећу са различитим наставним средствима, како традиционалним као што су табла, графоскоп или плакати, тако и савременим као што су „бела табла“, компјутер, пројектор и интерактивна табла. У настави се ова средства могу вишеструко примијенити. Њихова употреба је повезана са савременим наставним методама. Не само у настави Дидактике и Методике, него и у настави на осталим предметима студенти практично примјењују различита наставна средства. Истраживање о познавању и примјени наставних средстава, укључујући и мултимедијалну учионицу, обухватило је 60 студента 3. и 4. године наведених одсјека. У анкети су студенти дали своје ставове о: познавању наставних средстава, мултимедијалној настави и поучавању на даљину. Анкета је била повод за одржавање радионице о мултимедијалној настави и поучавању на даљину, јер се показало да су студенти веома мало информисани о могућностима те врсте наставе и активне употребе Интернета за предавања по позиву на даљину, нпр. путем Скајпа. У раду су приказани резултати анкете, дискусије анкете и кратак преглед радионице.

Кључне речи: мултимедијална настава, поучавање на даљину, познавање наставних средстава.

Jasmina Tockic-Celes, Ph.D.

Dragana Senda

Selma Cehic

Faculty of Pedagogic, University of Bihac, Bosnia i Herzegovina

MULTIMEDIA CLASSROOM, MULTIMEDIA TEACHING AND DISTANCE LEARNING AS ELEMENTS OF MODERN EDUCATION AND TRAINING OF TEACHERS

Abstract: During the studies at the Faculty of Education, as a part of education for teachers in the departments of Bosnian language and literature, English language and literature, Mathematics and computer science, German language and literature and Class teaching, students meet with various teaching aids: blackboard, overhead projector and posters as the traditional ones, and “white board”, computer, projector and interactive board as modern. These tools can be used several times during the classes. Their use has been associated with modern teaching methods. Students practically apply these different teaching tools not only in the classroom of Didactics and Methodology, but they continue to use them in other classes as well. This research included 60 students of 3rd and 4th year of the departments mentioned. The main task was to find out how much students know about teaching aids and how they are applied, including the multimedia classroom. In the survey, the students offered their views on: knowledge about the teaching tools, multimedia teaching and distance learning. The survey led to the organizing of a workshop about multimedia teaching and distance learning. It has shown that students are very poorly informed about the possibilities of this kind of teaching and active usage of the Internet, such as calling guest speakers to visit from a distance in a synchronous classroom, e.g. via Skype. This paper presents the results of the survey, the survey discussion and the summary of the workshop.

Key words: multimedia teaching, distance learning, knowledge about the teaching tools.

Др Милица Глигоровић**Мр Наташа Буха**

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију у Београду, Универзитет у Београду, Република Србија

natasabuha@fasper.bg.ac.rs

ИНХИБИТОРНА КОНТРОЛА КАО ЧИНИЛАЦ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА У ОБЛАСТИ МАТЕМАТИКЕ

Сажетак: Циљ овог рада је да се утврди однос између нивоа развоја инхибиторне контроле и постигнућа у области математике код деце млађег школског узраста.

Узорком је обухваћено 115-оро деце типичне популације, ученика II и III разреда основне школе. За процену инхибиторне контроле коришћена је Додрилова верзија Струп теста. Мерени су време потребно за довршавање задатка и број грешака. Постигнућа из области математике дефинисана су на основу овладаности општим образовним стандардима и применом дела Упитника за наставничку процену тешкоћа у учењу.

Статистичком анализом података утврђена је значајна корелација ($p \leq 0,000$) између времена решавања Струп теста и свих процењених области математичких вештина. Применом мултиваријантне анализе коваријансе, уз контролу утицаја интелигенције и узраста, утврђено је да је инхибиторна контрола значајан чинилац укупних постигнућа у области математике ($p = 0,001$). Установљено је и да је време решавања Струп теста статистички значајно повезано са наставничком проценом присуства тешкоћа у учењу у домену математике ($p \leq 0,000$).

Може се закључити да инхибиторна контрола, независно од интелигенције и узраста, има значајан утицај на потенцијал за усвајање математичких знања и вештина.

Кључне речи: инхибиторна контрола, Струп тест, математика, млађи школски узраст.

Milica Gligorovic, Ph.D.

Natasa Buha, M.Sc.

Faculty of Special Education and Rehabilitation, University of Belgrade, The Republic of Serbia

INHIBITORY CONTROL AS A FACTOR OF MATHEMATICS ACHIEVEMENT

Abstract: The aim of this research is to determine the relationship between the developmental level of inhibitory control and achievements in mathematics in young school-aged children. The sample consisted of 115 children with typical intellectual abilities, attending 2nd and 3rd grade of primary school. We used the Dodrill's version of the Stroop test for the assessment of inhibitory control, measuring the completion time and the number of mistakes. Achievements in mathematics were based on mastery level of general educational standards and scores from the part of the Teacher Questionnaire for Learning Difficulties Assessment.

Analysis of the results revealed the existence of a statistically significant correlation ($p \leq 0,000$) between time to complete the Stroop test and all assessed areas of mathematical skills. Controlling for the effect of intelligence and age, multivariate analysis of covariance revealed that inhibitory control is a significant factor of total achievement in mathematics ($p = 0,001$). Apart from that, it was determined that time to complete the Stroop test is significantly related with the teacher's assessment of the presence of learning difficulties ($p \leq 0,000$).

We can conclude that inhibitory control, independently of intelligence and age, has a significant effect on the learning potential in the domain of mathematics.

Key words: inhibitory control, Stroop test, mathematics, young school-aged children.

Др Невенка Нићин
Др Анка Булатовић
Мр Добрила Регоје

Факултет за пословно индустријски менаџмент, Београд, Република Србија
Европски универзитет, Брчко дистрикт, Босна и Херцеговина
nicinnevenka@gmail.com

УТИЦАЈ ОБРАЗОВАЊА НА ПОСЛОВНУ СПОСОБНОСТ

Сажетак: Процес модернизације и примене технолошких иновација доводе у непосредну везу међузависности ниво формалног образовања, степен професионалне специјализације и обучености за обављање више послова у току радне каријере, што постаје императив новог начина пословања. Процес професионалног образовања, оспособљавања за једну професију, мора бити замењен, и то у систему образовања, у систем технолошког образовања, оспособљавања за прихватање технолошких промена, за стваралачко понашање у односу на новонастале радне и животне околности.

Оријентација на производњу, односно стварање нове вредности, јесте есенцијални услов за пут ка добу знања. Без производње нема ни иновативности, глобалне конкретности, па производно оријентисане организације бивају успешно угушене или присиљене да се преоријентише на трговину. Главни проблем који треба решавати путем управљања знањем јесте, дакле, оживљавање производње, стварање амбијента за успешну производњу, подстицање креативне иновације, глобалне конкурентности и извозне способности фирме.

Кључне речи: модернизација, специјализација, професија, иновативност, глобална конкурентност.

Nevenka Nicin, Ph.D.

Anka Bulatovic, Ph.D.

Dobriła Regoje, M.Sc.

Faculty for Business-Industrial Management, Belgrade, The Republic of Serbia
European University, Brcko District, Bosnia and Herzegovina

THE EFFECT OF EDUCATION ON WORKING CAPACITY

Abstract: Further development and application of technological innovations have brought into close relationship of interdependence the level of formal education and the degree of specialization and professional ability to perform multiple tasks in the course of one's professional career which is becoming an imperative in the new ways of conducting business.

The process of professional education, training for a single profession, needs to be replaced by the system of technological education, training for accepting technological changes, for creative behavior in the new working and living conditions.

Orientation to production or creation of new values is an essential condition for entering the knowledge era. Without production there can be no innovation, global competitiveness which is the reason why production-oriented organizations often get eliminated or forced to switch to trading. The main problem to be solved through knowledge management is therefore a revival of production, creation of an environment for successful production, encouragement of creative innovation, global competitiveness and export potential of the company.

Key words: modernization, specialization, profession, innovation, global competitiveness.

Др Милица Митровић

Др Кристинка Овесни

Филозофски факултет, Универзитет у Београду, Република Србија
mimitrovic@open.telekom.rs

МУЛТИМОДАЛНОСТ И ВИШЕСТРУКЕ ПИСМЕНОСТИ – НОВИ КОНТЕКСТ ЗА УЧЕЊЕ

Сажетак: У раду се полази од чињенице, да на наглу дигита-

лизацију окружења, формално образовање реагује развијањем програма медијског и дигиталног описмењавања. Овакви програми описмењавање обично свде на овладавање низом вештина. Нашим прилогом проблематизујемо такву праксу у образовању. Традиционално поимање писмености као низа специфичних вештина оспорено је крајем двадесетог века налазима етнографских проучавања писмености. У раду разматрамо образовне импликације нових налаза о писмености: (1) о учествовању у различитим праксама писмености као начину развијања писмености индивидуе; (2) о мулти-модалном учењу као полазишту новог курикулума развијања писмености; (3) о мењању природе писмености и настајању нових врста писмености дигитализацијом окружења; (4) о могућој посредничкој улози образовне институције у развијању писмености индивидуе и нових пракса писмености у друштву. У раду се закључује да нова сазнања о писмености, захтевају развијање курикулума вишеструке писмености, који ће бити осетљиви на нове начине презентовања информација и нове начине сазнавања и учења у контексту нових писмености.

Кључне речи: мултимодалност, вишеструке писмености, контекст, учење, пракса писмености.

Milica Mitrovic, Ph.D.

Kristinka Ovesni, Ph.D.

Faculty of Philosophy in Belgrade, University of Belgrade, The Republic of Serbia

MULTIMODALITY AND MULTILITERACIES – A NEW CONTEXT FOR LEARNING

Abstract: The main idea of this paper is that the system of formal education is responding to the rapid and global digitalization by developing study programs for media and digital literacy. These programs usually reduce the obtaining of literacy to mastering a set of skills. In this paper, we question such an educational practice. In the last decades of the 20th century, ethnographic studies of literacy have proven wrong the traditional understanding of literacy as a series of specific skills. In this paper, we analyze the educational implications of new findings about literacy: (1) participation in different literacy practices as a new method of literacy de-

velopment; (2) multimodal learning as a base for a new curriculum of literacy development; (3) essential changes in literacy and unfolding of new literacy classes caused by global digitalization; (4) a possible role of educational institutions as mediators in the processes of literacy development (at an individual level) and unfolding of new literacy practices (at an overall level). In conclusion, we underlined that new findings about literacy ask for the creation of multiliteracies development curricula which will respond to new modes of presentation and new ways of acquiring knowledge and learning in the context of new multiliteracies.

Key words: multimodality, multiliteracies, context, learning, literacy practices.

Др Драгица Панић-Кашански
Ивана Росић, мастер

Академија умјетности, Универзитет у Бањој Луци, Република Српска
dragicapanic.kasanski@gmail.com

САВРЕМЕНИ ОБЛИЦИ ДЈЕЧИЈЕГ СТВАРАЛАШТВА – ЕТНОМУЗИКОЛОШКА И ЕТНОКОРЕОЛОШКА ВАЛОРИЗАЦИЈА

Сажетак: Игра, као саставни дио дјечијег живота, разматрана је и проучавана са различитих аспектата, како у прошлости, тако и данас. Научне дисциплине као што су педагогија, психологија, антропологија, етнологија и етнокорологија, у бројним научним студијама и расправама бавиле су се феноменом игре код дјеце.

Под савременим дјечијим етномузиколошким и етнокоролошким стваралаштвом у селу и граду, подразумјевамо оне облике пјесамa и игара које дјеца преносе усменим путем, спонтано између себе, с једне генерације на другу, без посредства одраслих. Дјеца игре варирају, одузимајући им или додајући одређене ријечи и дијелове, мијењајући правила или намјену под утицајем медијских и технолошких промјена савременог друштва.

У овом раду говориће се о савременим дјечијим играма забиљеженим на простору Босне и Херцеговине, у градовима Брчко и Бања Лука, као и у селима која их окружују. Неке од игара из дјечијег репертоара носе називе Клиц, клац, клоц; Том и Џери то су фудбалери; У сијенци под палмама; Сон макарон сомбреро; Чоколаде (сла-

долед); Шиц, миц, мицика; My name is; Лист, камен, бунар, маказе и Пинк пантери, Том и Џери.

Кључне речи: етномузиколошка и етнокореолошка валоризација, дјечије стваралаштво, савремене дјечије игре.

Dragica Panic Kasanski, Ph.D.

Ivana Rosic, M.A.

Academy of Fine Arts, University of Banja Luka, The Republika of Srpska

MODERN FORMS OF CHILDREN'S CREATIVITY – ETHNOMUSICOLOGICAL AND ETHNOCHOREOLOGICAL VALORIZATION

Abstract: Children's dances, as an integral part of a child's life, have been observed and studied from different aspects, in the past and today. Numerous scientific disciplines deal with the phenomenon of children's dances: pedagogy, psychology, anthropology, ethnology and ethnochoreology.

Under contemporary children's ethnomusicological and ethnochoreological creativity both in rural and urban areas, we mean those types of songs and dances that children transmit orally. Dances are transmitted spontaneously among children, from one generation to the next, without the intermediation of adults. Children modify the dances, subtract from them or add to them certain words and parts, change the rules or purpose under the influence of media and technological changes of modern society.

This paper presents modern children's dances recorded in Bosnia and Herzegovina, in the towns of Brcko and Banja Luka, as well as in the villages that surround them. Some of the dances from the children's repertoire are called: Klic, klac, kloc; Tom i Dzeri to su fudbaleri; U sijenci pod palmama; Son makaron sombrero; Cokolade (sladoled); Sic, mic, mi-cika; My name is; List, kamen, bunar, makaze and Pink panteri, Tom i Dzeri.

Key words: ethnomusicological and ethnochoreological valorization, children's creativity, modern children's dances.

Др Небојша М. Денић

Факултет информатичких технологија, Алфа Унверзитет, Београд, Р. Србија
denicnebojsa@gmail.com

**МЕСТО И УЛОГА НАСТАВНИКА
У ЗАШТИТИ ДЕЦЕ ПРИ УПОТРЕБИ ИНТЕРНЕТА**

Сажетак: Најновији резултати истраживања у васпитно-образовним установама недвосмислено указују да је поражавајуће стање информатичке писмености просветних радника пропорционално употреби нових информатичких технологија у настави, активности ученика на Интернету са акцентом на опасностима и замкама које прете деци на Интернету, безбедности ученика на Интернету, превенцији насиља на Интернету, правима деце на Интернету, правилима безбедног коришћења Интернета у односу на узраст итд. Циљеви овог истраживачког рада директно проистичу из напред дефинисаног проблема истраживања, а у сврху потврђивања постављених истраживачких хипотеза. Путем анкетних упитника, на репрезентативном броју васпитно-образовних установа, спроведена су одговарајућа истраживања. Резултати спроведених истраживања потврђују теоретска сазнања кроз закључак да је неопходно постојање систематског плана едукације наставног особља у примени савремених образовних технологија, у наставном процесу, у функцији побољшања и унапређивања квалитета наставе, васпитно-образовног рада безбедној употреби Интернета од стране ученика и самој заштити деце на Интернету итд.

Кључне речи: информатичка писменост, просветни радници.

Nebojsa M. Denic, Ph.D.

Faculty of Information Technology, Alfa University, Belgrade, The Republic of Serbia

**THE PLACE AND THE ROLE OF TEACHERS IN
PROTECTING CHILDREN WHEN USING THE INTERNET**

Abstract: The latest results of research in educational institutions clearly indicate that the distressing level of teachers' computer literacy is proportional to the use of new information technologies in teaching, stu-

dents' activities on the internet with an emphasis on the dangers and pitfalls that threaten the children on the internet, the security of students on the internet, the prevention of violence the internet, the rights of children on the internet, the rules of safe use of the Internet in relation to age, etc. The objectives of this studious research work directly arise from a predefined problem of research and aim to verify a set of research hypotheses through survey questionnaires given to a representative number of educational institutions where the research was carried out. Research results confirm the theoretical knowledge through the conclusion that there must exist a systematic plan for training teachers in the use of modern educational technology in the teaching process; in order to improve the quality of teaching, ensure safe use of the Internet by students and protection of children on the Internet.

Key words: computer literacy, teachers.

Anna V. Vinevskaya. Ph.D.

Taganrog Institute of A.P. Chekhov (branch) "RSEU (RINH), Russia
annvinevskaya@hotmail.com

Surina A., student

Taganrog Institute of A.P. Chekhov (branch) "RSEU (RINH)", Russia

FAMILY INFLUENCE ON THE SOCIALIZATION OF PRESCHOOL CHILDREN

Abstract: Family is the main institution of education. Fundamentals of the child's personality are laid during the first years of a child's life in the family. But family does not always act as a positive factor for education; it can also have negative effects on a person's future.

In order to act as a positive experience for the child's development, the family must meet the very high requirements: the maximum effect for the child to cope with the tasks that are assigned to the family; provide for the child a positive role model, to create for each of its members an opportunity to develop as a person.

The family provides the child with all those rules that are needed to become a person and personality.

Key words: family, family education, socialization.

Др Раде Биочанин

Државни универзитет у Новом Пазару, Република Србија
rbiosanin@np.ac.rs

Др Соња Стефанов

Др Митар Лутовац

Српска краљевска академија иновационих наука, Београд, Република Србија

**ИНОВАЦИЈЕ И ОБУКА КАДРОВА ЗА ПОТРЕБЕ У
ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА**

Сажетак: Узроци еко-поремећаја су разноврсни, а њихове последице постају узроци нових проблема. Природне и вештачке катастрофе представљају изненадну непогоду или екстреман несрећан догађај који наноси велику штету, како људским бићима, тако и биљкама и животињама. Обезбеђење система менаџмента заштитом животне средине по захтевима серије стандарда ИСО 14000, мукотрпан је посао и захтева уважавање: специфичности предузећа, специфичности локалитета, уважавање захтева стандарда и уважавање законских прописа и тражи високу обученост кадрова. Овај рад је једно, за савремене услове живота, загађења и деградације животне средине, актуелно, сложено и комплексно подручје образовања и васпитања студената, слушалаца, наставника и осталих припадника у систему школства, еко-безбедности, где нема границе посматрања и истраживања еко-проблематике. У раду је извршена систематизација и дата су објашњења основних појмова, процеса и чињеница и њихово обликовање у дидактичко-методички систем.

Кључне речи: еко-поремећаји, обука кадрова, иновације у раду, еко-безбедност.

Rade Biocanin, Ph.D.

State University of Novi Pazar, The Republic of Serbia

Sonja Stefanov, Ph.D.

Mitar Lutovac, Ph.D.

Serbian Academy of Innovation Sciences, Belgrade, The Republic of Serbia

INNOVATIVE APPROACHES TO TRAINING PERSONNEL FOR EMERGENCY SITUATIONS

Abstract: Causes of eco-disorders are varied, and their consequences often cause new problems. Natural and man-made disasters are sudden catastrophes or extreme unfortunate events that cause great harm to human beings, plants and animals. Series of standards ISO 14000 defines a set of requirements for ensuring a system of managing environmental protection, but it is hard work to meet these demands and implies recognition of the following: the specifics of the company, the specifics of the locality, recognition of the standards' demands and respecting legislation. As such, this process asks for highly skilled personnel.

This paper deals with a contemporary, complicated and complex area of education, very important in these modern times which brought us pollution and degradation of the environment since we need to educate students, listeners, teachers and all the other members of the education system on eco-safety, with no limits to observing and exploring eco-issues. The paper offers systematization and explanations of basic concepts, processes and facts and the ways to embed them all into a didactic-methodological system.

Key words: eco-disorders, corporate training, innovation in work, eco-safety.

Irina Dyshlyuk, Ph.D.

Southern Federal University, Academy of Psychology and Pedagogy, Rostov on Don, Russia

isdyshlyuk@sfedu.ru, irinadyshlyuk@rambler.ru

PROBLEMS OF ORGANIZING PSYCHO-PEDAGOGICAL SUPPORT FOR GIFTED CHILDREN IN THE SPHERE OF HUMANITARIAN KNOWLEDGE

Abstract: Modern school environment should be directed to the support and development of all children, without exception, but especially children gifted in a particular area. In order to do this, you need to create an integrated system of psycho-pedagogical support for a creative personality, intellectual and research activity of gifted children, in this case in the field of humanities.

Gifted child is a child who shows high intelligence and is inherent in thinking outside the box, has a unique creative approach and a high motivation for work.

For children gifted in the humanitarian field, it is necessary to create conditions for the development of their creative gift, literary, research abilities, as the main purpose of the humanities – to help gifted students in the development of their humanitarian thinking, comprehending a coherent picture of the world, identifying semantic dominant liberal education.

The task of educators and psychologists working with these children is to timely notice the child's ability, to support his creative endeavors, find a mentor for the development of a child's need for creativity, and create conditions for creative self-realization.

It is necessary to carry out educational activities in the context of personal development to timely identify, train and develop children talented in humanities.

Key words: psychological and educational support, gifted children, humanities.

Alla Belousova, Ph.D.

Southern Federal University, Rostov-on-Don, Russia
alla-belousova@newmail.ru

DEVELOPMENT OF THINKING ABOUT THEMSELVES BY PARTICIPANTS OF GROUP EDUCATION

Abstract: This article presents the results of a study on the development of thinking about themselves by the participants of the group education. The author believes that in the course of the interaction, the subjects reveal their personality traits through the thinking about themselves. The assessment is one of the components of the thinking about oneself. The aim of this study was to examine the dynamics of assessments as a component of thinking about themselves by the participants of the group education.

The study involved 54 people from 15 to 17 years old. Methods used were: assessment program, group personality assessment. Mathematical treatment was carried out using the program "SPSS 19.0". The participants' assessments were measured at the beginning, in the middle and at the end of the group education. These data show that from the first to the third stages, the participants increased the assessment of their personal qualities as a result of the development of positive thinking about oneself. Thus, the group education leads to changes in assessments where the thinking about oneself takes place and that triggers the value-semantic structure of the participants' consciousness, creating conditions for the positive thinking about oneself and a positive attitude.

Key words: group education, thinking about themselves, assessment.

Ingrit Luani, Ph.D.

Faculty of Educational Sciences, University of Shkodra "Luigj Gurakuqi",
Albania
ingritluani2013@gmail.com

HOW 18-YEARS-OLD TEENAGERS SELECT THEIR CLOSE FRIENDS?

Abstract: Purpose: This study aims to help understand how 18-

years-old adolescents select their close friends, considering their way of conceiving a close friend, the formation of their concepts, the characteristics of their close friends, the expectations from their close friends and the understanding they already have a close friend.

Methodology: This study is qualitative and is conducted with 16 students of XIIs classes in the public middle school “Jordan Misja” of Shkodra (Albania), in November (2014). This middle school has 8 parallels of XIIs classes, and in each of them there was realized an educational hour with the same thematic of this study and in the end of which we randomly selected (optionally) 2 students/class (1 female; 1 male), who were then interviewed individually. The interview contains 5 open questions, where each of them represented a particular field: (1) the conception of a close friend; (2) what has affected the way of conceiving the close friend; (3) the essential characteristics of the close friend; (4) the expectations from the close friend; (5) the concrete process of selecting the close friend. In the end, the data were coded and analyzed, and the appropriate conclusions were drawn.

Conclusions: During the selection of the close friend, 18-years-old teenagers pay more attention to confidence, open communication, understanding in different circumstances, their similarity in various aspects, supporting and providing assistance when they need it and also to the time factor which helps during the process of recognizing him/her and the possibility of having a sustainable relationship with him/her.

Key words: close friend, confidence, open communication, similarity, help,

Maria Vyshkvyrkina, Ph.D.

Department of Psychology of the Academy of Psychology and Pedagogy, Southern Federal University, Rostov-on-Don, Russia
muha81@list.ru

**SOCIAL AND COMMUNICATIVE COMPETENCES OF PUPILS
WITH DIFFERENT THINKING STYLES**

Abstract: In this article, the author presents the results of the research the purpose of which was studying of the peculiarities of social and communicative competences of pupils with different thinking styles. The research tasks included theoretical analysis of the references on the

problem considered, identification of the dominating thinking styles of pupils, as well as studying of the peculiarities of social and communicative competences of pupils.

The issues devoted to development of social and communicative competences of teenagers are considered in the researches of G.N. Artemyeva, B.G. Ananyev, A.N. Leontyev, B.R. Lomov, G.M. Andreev, G. Widdowson, S.V. Znamenskaya, S.Z. Enikeeva, I.P. Kravchenko, I.V. Kuzmenko, etc.

In the course of interpersonal interaction not only social and communicative competences, but also thinking style functions were studied. J. Kagan, H. Witkin, and others were among the first who tried to solve this problem within the framework of cognitive style, and C. Jung, L.N. Sobchik, G.A. Berulava, and others – within the framework of the theory of individuality. Many interesting data were obtained, characterizing individual singularity of human cognitive activity, however thinking style as a problem in psychology began to be studied rather recently (R. Bramson and A. Harrison, A.K. Belousova, M.A. Kholodnaya, etc.).

As a result of our research, general and specific peculiarities of social and communicative competences of pupils with different thinking styles were revealed.

Key words: pupils, senior teenagers, social and communicative competences, thinking style.

Mirela Boncea, Ph.D.

Ramona Mali □ **a-Tanc**

Faculty of Letters, History and Theology, West University of Timisoara, Romania

bonceamirela@yahoo.it

LITERATURE FOR CHILDREN: A TEACHING POINT, OF REFERENCE IN THE ITALIAN LANGUAGE AND CIVILIZATION

Abstract: The paper aims at showing how children's literature is an essential instrument for the education and development of language skills, literary and cultural skills, both for young children and for teenagers.

The topic of literature for children has been addressed since the earliest times to the present days by various Italian writers. In their writings for children, authors proposed as educational examples the following: moral integrity, respect for the family, love for the country, honesty, etc. (Two of the major exponents of the genre in Italy are Edmondo De Amicis and Carlo Collodi, with their works *Cuore* and *Pinnocchio* which were translated into several other languages). The paper describes different activities dedicated to children, from picture books to literary texts available through countless translations, or film adaptations. They are all united by the same idea: to motivate people of all ages for the vast literary treasure dedicated to young people and to emphasize the importance of books in the spread of culture, as well as to develop the passion and the pleasure of reading.

Therefore, the key promoters of reading are not only the school and the library, but especially the family and parents in particular. They are the central figures able to build and strengthen the bond between the child and reading in early years.

Key words: children's literature, language, civilization.

Gabriela Grosseck, Ph.D.

Laura Malita, Ph.D.

Department of Psychology, Faculty of Sociology and Psychology, West University of Timisoara, Romania

gabriela.grosseck@e-uvv.ro

TEACHERS' AIDS ON CREATING CONTENT FOR LEARNING USING URBAN ENVIRONMENTS. STUDY CASE – THE TACCLE2 PROJECT

Abstract: The main aim of authors' communication is to promote engaging activities, methods and strategies of Urban Pedagogy, developed under the umbrella of the second European project „Teachers' Aids on Creating Content for Learning Environments”. The Tackle2.eu wants to be a powerful platform for civic attitude, to link students and staff in debate about what schools and pupils/teachers can do to help transform their own city into a learning city.

Thus, Tackle2 project offers to:

· Teachers: a box of web 2.0 / ICT tools to help community grow, to mo-

tivate students to participate in local activities toward building a learning / smart city.

· Youngsters: to get involved as active citizens of the city, to participate in the urban development.

· Schools: to open up the minds and understanding of what a healthy city means, in order to improve the quality of lives.

· Educational Stakeholders such as universities to teach pedagogy students how to use such activities in the classrooms, and adult education institutions to informally train other persons interested in raising learning cities.

One can find in the Taccle2 activities different ICT tools (audio, photo, video sharing networking sites) related to all disciplines. In particular, the authors will introduce two activities describing the relation of museums and performing and creative arts with technology.

Key words: technology and education, social media, TACCLE2, urban pedagogy, learning cities.

Danciu Elena, Ph.D.

Iovita Cristina, Ph.D.

Department of Educational Sciences, Faculty of Sociology and Psychology, West University of Timisoara, Romania

elena.danciu@e-uvt.ro

PARENTS AS PARTNERS IN THE EDUCATIONAL ACTIVITIES WITH PRESCHOOL CHILDREN

Abstract: The distinct personality of the preschool child of our day requires a special preoccupation of the educators aiming to realize interesting educational and extra-curricular activities with high emotional and informational content. One of the most efficient solutions was considered to be the involvement of the parent, as an equal educational partner, in the teaching and learning processes. In order to determine the cognitive, affective, behavioral and social effects of this partnership, as well as the problems that need solving, and the solutions that can be proven viable at educational communication level we established the following objectives: familiarization of parents with the quality of educational partner and the exercising of this quality in multiple situations; identifying partnership's main aspects at preschool institution level.

Key question: What is the efficiency level of the educational part-

nership in all types of activities and for all types of personality of preschool children?

Which steps were taken, what managerial strategies were adopted, what didactic technologies and methodologies were employed, and what their effect was on the quality of the educational process and preschool children's personalities will represent the contents of the present study.

Key words: educational partnership, partnership-based educational strategies, performance, progress assessment.

Fatmir Vadahi, Ph.D.

Eranda Bilali, M.Sc.

Edit Lezha, M.Sc.

University of Shkodra "Luigj Gurakuqi", Shkoder, Albania

fatmirvadahi@gmail.com

THE ROLE OF SCHOOL, FAMILY AND COMMUNITY IN THE EDUCATION OF GIFTED CHILDREN

Abstract: In practice and in pedagogical theories are encountered in different names of students who are distinguished by their peers for high results in lessons and school activities. These remarkable students occupy an important place in the life of the classroom. Among them stand out gifted students. The right evaluation of intellectual, academic, social and emotional properties helps not only to identify them, but especially in developing o talent fostering of gifted children. The paper focuses on the role of family, school and community in child development talent. The impact of these factors on the development of children's talent will be analyzed separately, but together focusing on the circumstances of the key points of this cooperation that are as useful as they are important for child development talent. Gifted children pose a challenge for society in general and the family in particular school. Important in the paper is the analysis and evaluation of the existing situation of the partnership and recommendations for improvement of this cooperation.

Key words: gifted child, cooperation, school, family, community.

Др Мирјана Николић

Др Маја Цвијетић

Др Гордана Мијаиловић

Висока школа струковних студија за васпитаче и пословне информатичаре
– Сирмијум, Сремска Митровица, Република Србија
vs.mirjana.nikolic@gmail.com

РАЗВИЈАЊЕ КОМПЕТЕНЦИЈА ВАСПИТАЧА ЗА РАД СА ДАРОВИТОМ ДЕЦОМ

Сажетак: Препознавање и подстицање даровитог потенцијала деце, почев од раног узраста, представља важан задатак инклузивног образовања. Један од основних предуслова су компетенције васпитача за рад са даровитом децом које су, по резултатима досадашњих истраживања, спроведених на узорку васпитача сремског округа, недовољно развијене.

У овом раду приказано је истраживање обављено фокусгрупним интервјуом са члановима тима за подстицање когнитивног и креативног развоја у ПУ „Пчелица“ у Сремској Митровици. Циљ истраживања је да се утврде преферабилни начини за развијање компетенција васпитача за рад са даровитом децом. Примена систематског посматрања у препознавању даровитости, планирање, програмирање и евалуација рада са даровитом децом и креирање стимулативне средине за развој и учење препознати су као компетенције које је неопходно развијати.

Резултати истраживања указали су на потребу покретања пројекта за развијање наведених компетенција у оквиру којег би наставници Високе школе за васпитаче и пословне информатичаре – Сирмијум у Сремској Митровици, реализовали различите облике стручног усавршавања васпитача сремског округа: трибине, едукативне радионице из различитих домена даровитости по теорији Хауарда Гарднера, супервизијско праћење рада стручних актива, као и менторски рад у оквиру индивидуализације васпитно-образовног рада са даровитом децом.

Кључне речи: компетенције васпитача, даровити, пројектне активности.

Mirjana Nikolic, Ph.D.

Maja Cvijetic, Ph.D.

Gordana Mijailovic, Ph.D.

Preschool Teachers' Training and Business Informatics College – Sirmium,
Sremska Mitrovica, The Republic of Serbia

DEVELOPING COMPETENCES OF PRESCHOOL TEACHERS FOR WORKING WITH GIFTED CHILDREN

Abstract: Early recognizing and encouraging the gifted potential of children is an important task of inclusive education. One of its basic pre-conditions are the competences of preschool teachers to work with gifted children which are, according to the results of previous research conducted on a sample of preschool teachers in the region of Srem, insufficiently developed.

This paper presents the research conducted by group interviews with members of the team for encouragement of cognitive and creative development in Preschool Institution "Pcelica" in Sremska Mitrovica. The aim of the research was to determine the preferable ways to develop competences of preschool teachers to work with gifted children. Systematic observation in recognizing giftedness, planning, programming and evaluation of work with gifted children, as well as creating a stimulating environment for learning and development, are recognized as required competences.

The research results indicated the need to initiate a project for developing these competences. Within this project, professors at Preschool Teacher Training and Business Informatics College – Sirmium in Sremska Mitrovica would organize different forms of professional training for preschool teachers from the region of Srem, such as public lectures, educational workshops in different domains of giftedness according to Howard Gardner's theory, supervisory monitoring of the activities of professional teams and mentoring the process of individualization of educational work with gifted children within the scope of project activities.

Key words: competences of preschool teachers, gifted children, project activities.

Gezim Dibra, Ph.D.

Edit Lezha, M.Sc.

Eranda Halluni, M.Sc.

Faculty of Educational Sciences, University of Shkodra “Luigj Gurakuqi”,
Albania

editlezha@gmail.com

THE DUAL ROLES OF EDUCATIONAL LEADERSHIP IN RAISING TEACHERS’ COMPETENCES

Abstract: This study aims to give a general theoretical analysis of the dual role of educational leadership for raising the level of teachers’ competences. Many dilemmas arose as the principal attempted to balance these dual roles for educational leadership by blending the managerial responsibilities and the educational role behaviors. Educational leadership includes two integrated roles, one being the managerial role and the other the educational one. Educational standards and performance-based assessment are based on educational leadership practices focused on teaching and learning by sharing power, acting democratically, and encouraging collaboration and participation; while at the same time providing clear leadership and guaranteeing the efficiency of school management processes.

Key words: educational leadership, teachers’ competences, principal.

Сања Гагић, дефектолог

Др Мирјана Јапунца-Милисављевић

Др Александра Ђурић-Здравковић

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Универзитет у
Београду, Република Србија

sanjagagic85@gmail.com

ИМПЛИЦИТНЕ ТЕОРИЈЕ ПРОСВЕТНИХ РАДНИКА О КРЕАТИВНОСТИ

Сажетак: Насупрот експлицитних теорија креативности, развијених од стране експерата који се баве овом проблематиком, стоје одређене имплицитне теорије које свако од нас може да развије. Про-

светни радници, који имају пресудну улогу у подстицању дечје креативности, примењују своје имплицитне теорије у свакодневним педагошким ситуацијама. Будући да њихове имплицитне теорије могу да подстакну или инхибирају креативно мишљење и понашање ученика, сматрамо да је посебно сада, у периоду промовисања инклузивног образовања у нашој средини, битно да се додатно осветли ова проблематика. Циљ рада је да пружи увид у имплицитне теорије просветних радника о креативности. Прегледом електронских база података издвојили смо релевантне емпиријске налазе и извели теоријске и практичне импликације. На основу прегледа резултата истраживања може се рећи да су схватања просветних радника о креативности често оскудна и нетачна, упркос одговорности коју имају у развоју креативности ученика. Иако се у појединим истраживањима истиче велика сличност са формалним научним теоријама о креативности, чињеница је да су имплицитне теорије просветних радника инконзистентне. Просветни радници формулишу разноврсне имплицитне теорије, које нису довољно јасне и одређене, осликавају распрострањене стереотипе о креативности и почивају на дугогодишњим предрасудама и заблудама. Може се закључити да је неопходно стручно усавршавање наставника и њихово упознавање са холистичким теоријама креативности, како би могли да се ангажују у препознавању креативних потенцијала ученика, њиховом континуираном и планском праћењу и подстицању у дужем временском периоду.

Кључне речи: имплицитне теорије, инклузивно образовање, креативност, стручно усавршавање.

Sanja Gagic, defectologist

Mirjana Japundza-Milisavljevic, Ph.D.

Aleksandra Djuric-Zdravkovic, Ph.D.

Faculty of Special Education and Rehabilitation, University of Belgrade, The Republic of Serbia

TEACHERS' IMPLICIT THEORIES ON CREATIVITY

Abstract: In contrast to explicit theories on creativity, developed by experts who deal with this issue, there are also implicit theories that each of us can develop. Teachers, who have a crucial role in encouraging chil-

dren's creativity, apply their implicit theories in their everyday educational experiences. Since teachers' implicit theories can either stimulate or inhibit students' creative thinking and behavior, we believe that, especially nowadays, with the promotion of inclusive education in our community, it is essential to further illuminate this issue. The aim of this paper is to provide insight into teachers' implicit theories of creativity. After reviewing the existing electronic database, we have singled out relevant empirical findings and their theoretical and practical implications. The results of our research show that teachers' perceptions of creativity are often meager and inaccurate, despite the responsibilities they have in students' development. Although some studies show that they are very similar to formal scientific theories on creativity, the fact remains that teachers' implicit theories are inconsistent. Teachers formulate various implicit theories which are not sufficiently clear or precise; they reflect widespread stereotypes about creativity and are based on their long-standing prejudice and misconceptions. We can conclude that it is necessary to provide teachers with professional development and introduce them to the holistic theories of creativity so they can recognize the students' creative potential, monitor it continuously and systematically and encourage their students on a long-term basis.

Key words: implicit theories, inclusive education, creativity, professional training.

Мр Ангела Месарош Живков

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија
angelamesaros.zivkov@gmail.com

РАЗВОЈ МОТОРИЧКИХ СПОСОБНОСТИ КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА КРОЗ МУЗИЧКЕ ПОКРЕТНЕ ИГРЕ

Сажетак: Између игре и развоја постоји међусобна условљеност. Физичке, моторичке, психичке и социјалне промене, које се могу запазити у одређеном периоду развоја детета, најнепосредније зависе од садржаја и интензитета играња.

Проблем истраживања је утврђивање утицаја програмираног физичког вежбања, које садржи музичке покретне игре, на развој моторичких способности код деце предшколског узраста. Предмет

истраживања су моторичке способности: координација, брзина, прецизност, експлозивна снага, равнотежа, репетитивна снага и агилност. Узорак исританика чине деце узраста од 5–6 година, укупно 52 испитаника подељених у експерименталну и контролну групу. Узорак варијабли су тестови за проверу наведених моторичких способности: тапинг руком, стајање попречно на клупици на једној ноzi са отвореним очима, полигон натрашке, скок у даљ из места, дизање и ношење, повлачење рукама уз стрму раван, котрљање лопте испод столице, гађање хоризонталног циља лоптицом, чунасто трчање 4x5 м, подизање трупа. Након примене програмираног вежбања утврђују се разлике у моторичким способностима између и унутар група и ефекти програма.

Кључне речи: предшколски узраст, моторичке способности, музичке покретне игре.

Angela Mesaros Zivkov, M.Sc.

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

THE DEVELOPMENT OF PRESCHOOLERS' MOTOR ABILITIES THROUGH MUSICAL GAMES

Abstract: Since play and development are mutually dependent, the physical, motor, psychological and social changes which can be observed in a certain period of a child's development directly depend on the contents and the intensity of playing.

The problem of this research was the determining of the affect of programmed physical exercise which involves musical games on the development of motor abilities of preschool children. The research subjects are the following motor abilities: coordination, speed, precision, explosive strength, balance, repetitive strength and agility. The research sample consisted of 52 children aged 5–6, divided into two groups, the experimental and the control group. The variable sample were the tests for assessing the motor abilities mentioned: hand tapping, standing on one leg on a low bench with one's eyes open, backwards obstacle course, standing long jump, lifting and carrying, moving along a steep plain, rolling a ball under a chair, shooting a horizontal target with a ball, shuttle run 4x5m, torso lifting. After the programmed exercise, the differences between the motor abilities between the two groups and within the groups

themselves and the effects of the program were determined.

Key words: preschool age, motor abilities, musical games.

Мр Мирослава Којић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија

kojicmb@gmail.com

Сузана Станковић, мастер

Предшколска установа „Вукица Митровић“ у Лесковцу, Република Србија

Марина Аризановић, бечелор

Предшколска установа „Вукица Митровић“ у Лесковцу, Република Србија

ТИМСКИ РАД ЛОГОПЕДА, ЛИКОВНОГ ПЕДАГОГА И ВАСПИТАЧА У ПОДСТИЦАЊУ КОМУНИКАЦИОНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Сажетак: Овај рад има за циљ да укаже на значај и потребу подстицања и развијања комуникационих (вербалних и невербалних) компетенција деце предшколског узраста. Непосредна искуства ауторки указују на могућност организовања тимског рада у саставу: логопед, ликовни педагог и васпитач у примени савременог методичког приступа у организовању ликовних активности у раду са предшколском децом. Предвиђено је да уводни део (мотивациона вербална асоцијација) активности реализује васпитач, главни део (стваралачка акција) организује ликовни педагог, а завршни део (вербални и невербални исказ) остварује логопед. Наведено нас упућује на размишљање о разликама и могућностима овог приступа у односу на традиционалан начин реализације методике ликовног васпитања. Укључивање ликовног педагога и логопеда у реализацију ликовне активности доприноси широком дијапазону могућности користи за децу. Ова три стручњака се консултују пре активности, током активности се допуњују и делују синергично, а након реализоване активности праве критички остврт на усмерену активност. Тимски рад у непосредној реализацији усмерених активности у предшколској установи, представља новину која упућује на размишљање о теми којој се у пракси не поклања довољно пажње. А, сасвим је реално овакве активности организовати током школске године, чиме би се допринело квалитету васпитно-образовног процеса. Поред ових стручних са-

радника, у ликовне активности би могли да се укључе и други сарадници. Добра организација са јасно постављеним циљевима дала би позитивне ефекте у развијању дечјих способности.

Кључне речи: комуникативне компетенције, усмерене ликовне активности.

Miroslava Kojic, M.Sc.

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

Suzana Stankovic, M.A.

Preschool Institution „Vukica Mitrovic“, Leskovac, The Republic of Serbia

Marina Arizanovic

Preschool Institution „Vukica Mitrovic“, Leskovac, The Republic of Serbia

**TEAM WORK OF THE SPEECH THERAPIST, THE ART
PEDAGOGUE AND THE KINDERGARTEN TEACHER IN
ENCOURAGING THE COMMUNICATIVE COMPETENCES
OF PRESCHOOL CHILDREN**

Abstract: This paper aims to emphasize the importance and the need for encouraging and developing communication competences (both verbal and non-verbal) of preschool children. Personal experiences of the authors lead them to believe there is a possibility to organize a team of experts (speech therapist, art pedagogue and preschool teacher) which will apply the contemporary methodological approach in realizing art activities with preschoolers. The idea is for the teacher to realize the introductory part of the class (motivational verbal association), the main part of the class (creative action) would be realized by the art pedagogue, and the final part (verbal and non-verbal children's expression) should be realized by the speech therapist. All this caused us to think through the differences and possibilities of such an approach when compared to the traditional ways of practical realizing of methodology of art education. Including the art pedagogue and the speech therapist into the realization of an art activity opens up a whole range of new possibilities for children to benefit from. The three experts consult each other before the activity, they complement each other and work synergically during the activity, and after the activity is realized, they critically observe the guided activity. The team realizing of guided activities in a preschool institution is still a novelty which calls for thinking about this topic which hasn't been given

much attention so far. On the other hand, it is quite easy to organize such activities during a school year and thus improve the quality of the teaching process. Other expert associates could be involved in such a process besides the two mentioned here. Good organization with clearly defined goals would have positive effects on the development of children's overall abilities.

Key words: communicative competences, guided artistic activities.

Мр Алма Тртовац Дедеић

Учитељски факултет Београд, Универзитет у Београду, Република Србија
alma.trtovac@gmail.com

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА ЗА НЕГОВАЊЕ ФОЛКЛОРА У ПРЕДШКОЛСКОМ УЗРАСТУ ДЕЦЕ

Сажетак: Овај рад темељи се на улози васпитача у препознавању и подстицању неговања фолклора код деце предшколског узраста, пружајући им истовремено слободу извођења, подршку и подстицај. Значајан изазов за васпитача је неговање фолклора код деце предшколског узраста. Музичко стваралаштво код деце се јавља врло рано, али свој врхунац достиже између четврте и пете године, када је дете већ овладало потребном техником певања и једноставним покретима, које може да комбинује у оквиру игара са певањем. Овај рад указује на компетенције васпитача, као и на неке методичке поставке којима се у оквиру васпитно-образованог рада прецизирају задаци из области музичког васпитања. У раду фолклорне групе деце предшколског узраста неопходно је аутентичне игре повезивати у сплетове без већих кореографских захвата. Сама интерпретација деце носи лепоту и шарм, који се ничим, до дечјим, не да надокнадити. Из тих разлога је потребно зналачки одабрати одређен број народних игара различитих по структури, садржају, облицима и повезати их у целину. Лепота при казивању народне игре треба да се састоји у спонтаном извођењу деце, њиховог доживљаја игре и дечјег израза.

Кључне речи: фолклор, народна игра, задаци, предшколски узраст.

Alma Trtovac Dedeic, M.Sc.

Teacher Education Faculty, University of Belgrade, The Republic of Serbia

PRESCHOOL TEACHER'S COMPETENCES FOR NURTURING FOLKLORE IN PRESCHOOL EDUCATION

Abstract: This paper is based on the role of preschool teachers in recognizing and encouraging the nurturing of folklore in preschool education, by giving children the freedom of performance, supporting and encouraging them. Nurturing folklore in preschool education is a considerable challenge for educators. Musical creativity in children occurs very early, but reaches its peak between the ages four and five, when the child has already mastered the necessary singing technique and the simple movements that can be combined within the dances accompanied by singing. This paper indicates the competences of preschool teachers and some methodological guidelines that define the tasks of musical education. When working with a folklore group of preschool children authentic dances should be linked into blends or combinations without making major choreographic interventions. Children's performance in itself is beautiful and charming, which is a quality that must not be ruined. Therefore, it is necessary to expertly select a number of folk dances different in structure, content, forms and combine them into a whole. The beauty of performing a folk dance should lay in the children's spontaneity, their unique expression and experiencing of the dance.

Key words: folklore, folk dance, tasks, preschool age.

Мр Марко Мијатовић

Факултет друштвених знаности др Миленка Бркића, Бијаковићи, Међугорје, Универзитет „Херцеговина“, Босна и Херцеговина
marko.mijatovic@fdzmb.org

Мр Марина Зубац

Факултет природословно-математичких и одгојних знаности, Свеучилиште у Мостару, Босна и Херцеговина

ОДНОС МОТИВАЦИЈЕ И ПОСТИГНУТОГ УСПЈЕХА У МАТЕМАТИЦИ

Сажетак: Овим радом жели се утврдити ступањ мотивације код ученика економске школе за учење математике, као и утјецај мотивације на постигнути успјех из математике. У раду су кориштене метода теоријске анализе, а при обради података статистички програм SPSS. У истраживању је судјеловао 151 ученик Средње школе из Читлука, економског усмјерења. Ученици су били подијељени у три скупине: ученици с мотивацијом испод просјека, ученици просјечне мотивације и скупина с мотивацијом изнад просјека за учење математике. Ова подјела је направљена на основу упитника за мотивацију. Сви испитаници су рјешавали тест из математике. Резултати истраживања показују да постоји статистички значајна разлика између иницијалног и финалног мјерења. Хи-квадрат тест показује да постоји статистички значајна разлика између испитаника у броју ријешених задатака и мотивације за учење математике. Ученици који су мотивирани у рјешавању задатака из математике, постижу и боље резултате. Рјешавање задатака и ступањ мотивације не овисе о spolu испитаника.

Кључне ријечи: мотивација, успјех из математике, ученици.

Marko Mijatovic, M.Sc.

Faculty of Social Sciences dr Milenko Brkic, Bijakovici, Medjugorje, University "Herzegovina", Bosnia and Herzegovina

Marina Zubac, M.Sc.

Faculty of Science and Education, University of Mostar, Bosnia and Herzegovina

RELATION BETWEEN MOTIVATION AND ACADEMIC SUCCESS ACHIEVED IN MATHEMATICS

Abstract: This paper seeks to determine the degree of motivation of Economic high-school students for studying mathematics, as well as this motivation's effect on success they achieve in mathematics. The authors used the method of theoretic analysis in writing this paper, and the SPSS statistic program in data processing. A hundred and fifty-one (151) students of High-school in Citluk, of economic orientation, took part in this research. The students were divided into three groups: students whose motivation for studying mathematics was below average, the average group and the ones whose motivation was above average. This division was made according to a motivation questionnaire. All the examinees were given a mathematics test. The results of the research show a statistically significant difference between the initial and the final measurements. Hi-square test shows that there is a statistically important difference between examinees in the number of tasks solved and their motivation for studying mathematics. Students who are motivated towards success in solving mathematics tasks achieve better results. Tasks solving and the degree of motivation do not depend on the students' gender.

Key words: motivation, success in mathematics, students.

Мр Вероника Катрина-Митровић

Општа болница, одељење психијатрије, Лозница, Република Србија
katrinav1962@gmail.com

Жељко Николић, мастер

Основна школа „Кадињача“, Лозница, Република Србија

**СПРЕМНОСТ НА ПРОМЕНЕ КАО ФАКТОР ЗАДОВОЉСТВА
ПОСЛОМ УЧИТЕЉА И НАСТАВНИКА**

Сажетак: Спремност на промене, флексибилна употреба знања и креативност, представљају најзначајније компетенције људи у савременим организацијама, у којима управљење променама и знањем постају приоритетне друштвене стратегије. Задовољство послом један је од значајних показатеља мотивације запослених и у вези је са њиховом ефикасношћу и ефективношћу.

У истраживању приказаном у овом раду, спроведеном на 350 учитеља и наставника у осам основних школа на територији општине Лозница, циљ је био да се утврди да ли спремност на промене, испитана упитником (Грубић-Нешић, 2005) доприноси разликама у интринзичком и екстринзичком задовољству послом, утврђеног упитником MSQ. Поступком факторске анализе, дефинисана су три фактора спремности на промене: трагање за новим решењима, одржавање статуса quo и отпор према монотонији.

Резултати указујуна то да учитељи и наставници, који су спремни да трагају за новим решењима, имају већи степен и интринзичког и екстринзичког задовољства послом. Отпор према монотонији доприноси вишем степену интринзичког, а потреба за одржавањем статуса што вишем степену екстринзичког задовољства послом.

Добијене резултати треба узети у обзир у планирању стратегија управљања и имплементацији модела мотивисања запослених у школи.

Кључне речи: спремност на промене, основна школа, задовољство послом, управљање.

Veronika Katrina-Mitrovic, M.Sc.

General Hospital, Psychiatry Ward, Loznica, The Republic of Serbia

Zeljko Nikolic, M.A.

Elementary School "Kadinjaca", Loznica, The Republic of Serbia

READINESS FOR CHANGE AS A FACTOR OF TEACHERS' JOB SATISFACTION

Abstract: Readiness for change and flexible use of knowledge and creativity are the most important competences of people in modern organizations, where change and knowledge management represent the most important social strategies. Job satisfaction is one of the key indicators of employee motivation and it is related to their efficiency and effectiveness. The aim of the research presented in this paper, conducted on the sample of 350 teachers in eight primary schools in the municipality of Loznica, was to determine whether their readiness for change, examined by the questionnaire (Grubić-Nesic, 2005) contributes to the differences in their intrinsic and extrinsic job satisfaction, as defined by MSQ. Three factors of readiness for change were defined by factor analysis: search for new solutions, maintaining status quo and resisting monotony.

The results indicate that teachers who are willing to search for new solutions have higher levels of intrinsic and extrinsic job satisfaction. Resistance to monotony contributes to a higher level of intrinsic satisfaction, whereas the need to maintain status quo contributes to a higher level of extrinsic job satisfaction.

The results obtained should be taken into account in management strategy planning and implementation of different models of motivating school teachers.

Key words: readiness for change, primary school, job satisfaction, management.

Мр Весна Миленковић

Основна школа „17. октобар“, Јагодина, Република Србија
vesna.v.milenkovic@gmail.com

Ивана Јовановић мастер

Основна школа „Свети Сава“, Попучке, Ваљево, Република Србија

Вера Симић, мастер

Основна школа „Миодраг Миловановић Луне“, Каран, Ужице, Република Србија

РАД СА ДАРОВИТИМ УЧЕНИЦИМА У ПОЧЕТНОЈ НАСТАВИ МАТЕМАТИКЕ

Сажетак: Ученици показују специфичне способности за математику на бројне начине и на различитим ступњевима развоја. Учитель је тај који је у моралној обавези да идентификује надареност ученика за математику и да је на адекватан начин даље подстиче и развија. Рад са даровитим ученицима је по много чему специфичан, почев од идентификације даровитих ученика, па преко планирања и организације рада са даровитим ученицима, све до реализације планираног. Да би се успешно организовао рад са даровитим ученицима у основној школи, неопходно је познавати индивидуалне особине даровитих ученика, као и начин испољавања тих особина. Особине даровитих се мењају у односу на узраст. Те разлике се уочавају у понашању, интересовању, напредовању. Идентификовање и организовање рада са даровитим ученицима у почетној настави математике је тежак и одговоран посао.

У првом делу рада указује се на појам и врсте даровитости, као и на неке карактеристике даровитих ученика и на могућности подстицања даровитости ученика у почетној настави математике. У посебном делу рада указано је на неке могућности и начине рада са даровитим ученицима у почетној настави математике.

У другом делу рада изнети су резултати спроведеног истраживања које је обављено на узорку од 106 учитеља и којим су испитана мишљења учитеља о могућностима идентификовања даровитих ученика у почетној настави математике, као и о могућностима организовања рада са њима у оквиру редовне и изван редовне наставе.

Кључне речи: даровитост, почетна настава математике, даровити ученици.

Vesna Milenkovic, M.Sc.

Elementary School "October 17th", Jagodina, The Republic of Serbia

Ivana Jovanovic, M.A.

Elementary School "Saint Sava", Popucke, Valjevo, The Republic of Serbia

Vera Simic, M.A.

Elementary School "Miodrag Milovanovic Lune", Karan, Uzice, The Republic of Serbia

WORKING WITH TALENTED STUDENTS IN THE EARLY TEACHING OF MATHEMATICS

Abstract: When it comes to mathematics, pupils show their specific skills in various ways and at different levels of development. The teacher is the one who is morally responsible to identify the pupils talented for mathematics and to work effectively on encouraging and developing this talent. All the phases of the work with talented pupils are rather specific, starting from the identification of talented pupils, the planning and organization of the work with talented pupils, and the realization of everything planned. In order to successfully organize work with talented pupils in primary schools, the teacher needs to know the individual characteristics of talented pupils, as well as the manner in which they express those characteristics. The characteristics of talented pupils differ according to their age. The differences are manifested in their behavior, interests, and progress. Identification of the talented pupils and the organization of work with them in the early teaching of mathematics is a difficult and responsible task.

The first part of this paper refers to the term and type of talent, as well as some characteristics of talented pupils and the possibility of encouraging the pupils' talent in the early teaching of mathematics. A separate part of the paper points out some of the possibilities and ways of working with talented pupils in the early teaching of mathematics. The second part of the paper refers to the results of the survey conducted on the sample of 106 teachers, asked to state their opinions regarding the possibilities of identifying talented pupils in the early teaching of mathematics, as well as the possibilities for further working with them within the regular and extracurricular activities.

Key words: talent, early teaching of mathematics, talented pupils.

Arlinda Hallunovi Ymeri, M.Sc.

Psychologist at Psychiatric Hospital in Shkodër, Lgj: Skenderbeg, Shkoder, Albania

arlindahallunovi@live.com

**THE ROLE OF LEADERSHIP STYLES IN
THEACHERS MOTIVATION**

Abstract: Aspects that have the ability to create satisfaction or dissatisfaction at work are internal factors, which include recognition/evaluation, professional development and responsibilities, and external factors, which include wages, working conditions, school management and policy school. Teachers who feel comfortable with the school community are more likely to display social responsibility featuring multi-discipline, autonomy and the will to implement forms and values set. In moments when teachers have control over their environment they are likely to be satisfied, and just when taking pleasure from work, they are also more productive. When working environment meets their needs, as a change coming through initiatives directors, teachers take as an indicator of support from the principals and this increases the job satisfaction, which also affects the productivity growth at work. This study aims to analyze the role of school leadership and policies taken to develop competencies in management level to motivate teachers in the workplace.

Key words: teacher, motivation, leadership style, school policy.

Мр Мирослава Којић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија

kojicmb@gmail.com

Споменка Ђуровић

Предшколска установа „Милица Ножица“, Ваљево, Република Србија

**КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА И ЛИКОВНОГ ПЕДАГОГА У
ПОДСТИЦАЊУ ЛИКОВНОГ ИЗРАЗА И ВЕРБАЛНОГ
ИСКАЗА КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА**

Сажетак: Ауторке се у раду фокусирају на уводни и завршни део усмерених ликовних активности. Оне износе значај вербалне

асоцијације као подстицаја мотивације деце на акцију – ликовни израз. Али, наглашавају и значај завршног дела ликовне активности у којој деца анализирају своје ликовне радове. У овом делу деца богате речник, код њих се подстичу толеранција и давање подршке вршњацима, јачају се компетенције у јавном наступу, развијају самопоштовање и самопоуздање, прихватају се аргументоване критике и развијају вербалне способности. Посебност завршног дела односи се на могућност да дете, анализирајући рад васпитачу и ликовном педагогу, износи информације које могу бити сигнал да дете има нетипичне проблеме и да је код детета развој почео да стагнира или да назадује. Искусни васпитач и ликовни педагог у децем вербалном исказу, који одступа од дететове уобичајене синтаксе и семантике, могу релативно лако да препознају проблем детета и да интервенишу.

Циљ рада је подстицање ликовног израза деце путем вербалне асоцијације и развијање вербалног исказа на основу сопственог деце ликовног израза. Савремени контекст вртића подразумева подстицање развоја детета у складу са његовим биолошким потенцијалима, а управо су ликовни израз и вербални исказ у каузалном односу. Ауторке, поткрепљујући своја искуства у активностима ликовног васпитања, налазе упориште у научном корпусу релевантних истраживања о повезаности ових делова ликовне активности у целину (Којић, 2013). Ликовна и језичка синтакста у равни су функције развоја деце.

Кључне речи: вербални исказ, ликовни израз.

Miroslava Kojic M.Sc.

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

Spomenka Djurovic

Preschool Institution „Milica Nozica“, Valjevo, The Republic of Serbia

COMPETENCES OF A PRESCHOOL TEACHER AND ART PEDAGOGUE IN SUPPORTING ARTISTIC EXPRESSION AND VERBAL UTTERANCES IN PRESCHOOL CHILDREN

Abstract: In this article, the authors focus on the introductory and final part of guided art activities in kindergarten. They state the significance of verbal association as an encouragement which motivates children to act, i.e. to express themselves artistically. However, they also

emphasize the importance of the final part of a guided art activity in which children analyze their works. During this part, the children enrich their vocabulary, tolerance and support for their peers are developed, their competences for public performance are strengthened, they develop self-respect and self-assurance, they learn to accept conclusive critique and they develop their verbal skills. The final part of a guided art activity is especially important because it provides the child with an opportunity to explain their art work to their teacher and art pedagogue and give information which can signal that the child is experiencing atypical problems or that their development started to stagnate or regress. If a child's verbal expression differs from their usual syntax and semantics, an experienced teacher and art pedagogue can with relative ease recognize the child's problem and intervene.

This article aims to support artistic expression in children by using verbal association and to develop their verbal expression based on their own artistic expression. The modern-day context of the kindergarten implies the encouraging of the development of the child in accordance with their biological potential, and artistic and verbal expression relate in a precisely causal way. The authors are experienced educators and they find support for their professional experience in the theoretical corpus of relevant researches into the integration of these two parts of art activity into a whole. Artistic and linguistic syntax are positioned in the level of the function of child's development.

Key words: verbal expression, artistic expression.

Мр Алма Тртовац Дедетић

Учитељски факултет Београд, Универзитет у Београду, Република Србија
alma.trtovac@gmail.com

Др Адмира Конићанин

Државни Универзитет у Новом Пазару, Република Србија

БРОЈАЛИЦЕ ЗА РАЗВОЈ РИТМА КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Сажетак: Ауторке у раду указују на значај бројалица у васпитно-образовном смислу, као популарног облика пребројавања у дејим играма, који има задатак да на најуспешнији начин одреди оног учесника у игри који ће имати одређено задужење у наставку.

Циљ активности је да ритмичка стимулација у виду извођења бројалица, подстакне децу на креативни музички израз и при томе има релаксирајуће дејство.

У уводном делу бројалице се свеобухватније дефинишу као омиљене дечје игре које се организују као увод у остале игре, а користе се за развијање ритма и неговање васпитних особина. Пракса показује да деца воле бројалице и да их са великим интересовањем изводе. То се посебно односи на узраст од три до пет година, а радо их користе и старији, па и школарци.

Ауторке у раду на примерима реализованих бројалица, потврђују релаксирајућу функцију ове активности која, при том, развија и богати говор, креативно мишљење, подстичући позитивним дејством целокупни васпитно-образовни развој предшколског детета. С обзиром на то да деца радо изводе бројалице, због наглашене ритмичности, њихови текстови говоре баш о ономе што деца највише воле: животињама, цвећу, сунцу, звездама, о свему оном што је деци блиско.

Кључне речи: бројалице, ритам, дечје игре, предшколски узраст.

Alma Trtovac Dedic, M.Sc.

Teacher Education Faculty, University of Belgrade, The Republic of Serbia

Admira Koničanin, Ph.D.

University of Novi Pazar, The Republic of Serbia

COUNTING RHYMES FOR RHYTHM DEVELOPMENT IN PRESCHOOL CHILDREN

Abstract: The authors of the paper point out the importance of counting rhymes in education, as a popular form of counting in children's games, used as the most effective way to determine the tasks which each of participants of the game will have. The aim of the activity is to use the rhythmic stimulation of the counting rhyme to encourage children to creative musical expression and thereby has a relaxing effect. In the introductory part of this paper, counting rhymes are broadly defined as the favorite children's games organized as an introduction to other games, and are used to develop rhythm and nurture the educational qualities. Practice shows that kids love nursery rhymes and they perform them with great

interest. This particularly applies to children aged three to five, and even older pupils are happy to use them.

The authors of the paper use examples of counting rhymes to confirm the relaxing effect of this activity which in addition to that develops and enriched children's speech, creative thinking, and has a positive effect on the overall educational development of the preschool child. Given that children enjoy reciting counting rhymes, due to their appealing rhythm, their texts talk about exactly the things children love most: animals, flowers, sun, stars, and everything else familiar to children.

Key words: counting rhymes, rhythm, children's games, preschool age.

Мр Славица Димитријевић

Дом за децу и омладину „Петар Радовановић“, Ужице, Република Србија
dimitrijevicg73open.telekom.rs

Мр Љубица Аничкић

Основна школа „Слободан Секулић“, Ужице, Република Србија

Мр Бојана Лутовац

Факултет за менаџмент, Херцег Нови, Република Црна Гора

БОЛЕСТИ И МОРБИДИТЕТ СТАНОВНИШТВА КАО ПОСЛЕДИЦА НЕЗНАЊА И ЗАГАЂЕНОСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Сажетак: Неподузимање мера заштите на раду и еколошки немар директно узрокују повећану болест и морбидитет становништва. Подаци о томе намећу императив подузимања конкретних мера еко-безбедности, које су управо и садржај друштвене одговорности субјеката друштва и одрживог развоја. Ове мере морају бити истовремене и међусобно се прожимати у заштити на раду и у заштити животне средине, уз очување здравља и квалитета живота. Васпитно-образовне установе у томе имају превасходну улогу и значај, посебно на пољу еко-образовања и јачања свести младих.

Кључне речи: заштита животне средине, загађивачи, морбидитет, еко-безбедност, одрживи развој, друштвена одговорност.

Slavica Dimitrijevic, M.Sc.

Residential Educational Institution for children and pupils “Petar Radovanović“, Uzice, The Republic of Serbia

Ljubica Anicic, M.A.

Elementary School “Slobodan Sekulic”, Uzice, The Republic of Serbia

Војана Lutovac, M.A.

Faculty of Management in Herceg Novi, Montenegro

**DISEASES AND MORBIDITY OF A NATION
AS A CONSEQUENCE OF IGNORANCE
AND ENVIRONMENTAL POLLUTION**

Abstract: The disregard of occupational safety and environmental negligence directly cause the increased illness and morbidity of the population. Statistic data which confirm these facts impose an imperative to undertake concrete eco-security measures, which are the basic social responsibilities of society members and sustainable development. These measures must be simultaneous and mutually permeated in occupational health maintenance and environmental protection, alongside health and life quality preservation. Educational institutions have the primary role and importance in these strivings, particularly in the field of eco-education and raising young people’s awareness of these issues.

Key words: environmental protection, pollutants, morbidity, eco-security, sustainable development, social responsibility.

Мр Наташа Буха

Др Милица Глигоровић

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију у Београду, Универзитет у Београду, Република Србија

natasabuha@fasper.bg.ac.rs

**ВЕРБАЛНА РАДНА МЕМОРИЈА КАО ЧИНИЛАЦ
ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА У ОБЛАСТИ МАТЕМАТИКЕ**

Сажетак: Циљ овог рада је да се утврди однос између капацитета вербалне радне меморије и постигнућа у области математике код деце млађег школског узраста.

Узорком је обухваћено 115-оро деце типичне популације, уче-

ника II и III разреда основне школе. За процену вербалне радне меморије коришћени су задаци распона речи и распона цифара уназад. Постигнућа из области математике дефинисана су на основу овладаности општим образовним стандардима за математику и применом дела Упитника за наставничку процену тешкоћа у учењу, сачињеног из 12 ајтема који се оцењују на скали Ликертовог типа.

Анализом резултата утврђена је статистички значајна корелација ($p \leq 0,000$) између вербалне радне меморије и свих процењених области математичких вештина. Применом мултиваријантне анализе коваријансе, уз контролу утицаја интелигенције и узраста, утврђено је да је вербална радна меморија значајан чинилац укупних постигнућа у области математике ($p=0,041$), као и у свим испитаним областима појединачно. Осим тога, установљено је да су постигнућа на задацима вербалне радне меморије статистички значајно повезана са наставничком проценом присуства тешкоћа у учењу ($p=0,003$).

Може се закључити да индивидуалне разлике у капацитету вербалне радне меморије, независно од интелигенције и узраста, имају значајан утицај на потенцијал за усвајање математичких знања и вештина.

Кључне речи: вербална радна меморија, математика, млађи школски узраст, математички стандарди.

Natasa Buha, M.Sc.

Milica Gligorovic, Ph.D.

Faculty of Special Education and Rehabilitation, University of Belgrade, The Republic of Serbia

VERBAL WORKING MEMORY AS A FACTOR OF MATHEMATICS ACHIEVEMENT

Abstract: The aim of this research is to determine the relationship between verbal working memory capacity and achievement in the area of mathematics in young school-aged children.

The sample consisted of 115 children with typical intellectual abilities, attending 2nd and 3rd grade of primary school. For the assessment of verbal working memory we used the word span and backward digit span tasks. Achievements in mathematics were based on mastery level of general educational standards and scores from the part of the Teacher

Questionnaire for Learning Difficulties Assessment, consisting of 12 items rated on the Likert type of scale.

Analysis of the results revealed the existence of a statistically significant correlation ($p \leq 0,000$) between verbal working memory and all the assessed areas of mathematical skills. Controlling for the effect of intelligence and age, multivariate analysis of covariance revealed that verbal working memory is a significant factor of total achievement in mathematics ($p=0,041$), as well as of all the assessed individual areas. Apart from that, it was determined that achievements in the verbal working memory tasks were significantly related with the teacher's assessment of the presence of learning difficulties ($p=0,003$).

We can conclude that individual differences in the capacity of verbal working memory, independently of intelligence and age, have a significant impact on the learning potential in the domain of mathematics.

Key words: verbal working memory, mathematics, young school-aged children.

Мр Валерија Вечеи-Фунда

Др Миладин Калинић

Др Радован Владисављевић

Висока школа струковних студија за менаџмент и пословне комуникације
у Сремским Карловцима, Република Србија
valerijave58@gmail.com

УСВАЈАЊЕ ВЕШТИНА КОМУНИКАТИВНОСТИ И ТИМСКОГ РАДА СПРОВОЂЕЊЕМ МЕЂУНАРОДНОГ ПРОГРАМА ЕКО-ШКОЛЕ

Сажетак: Међународни програм Еко-школе представља велики изазов за установу и појединце укључене у сам програм и/или пројекте који произилазе из њега. Тежиште свих активности је на образовању за одрживи развој. Све активности су усмерене на ученике/студенте, али готово једнако и на предаваче. Мало активности у програму, а посебно у пројектима, може се реализовати самостално, па су тимски рад и добра комуникација предуслов успешности. Циљ рада је представљање новог модела образовања за одрживи развој, управљања пројектима, као и неких бенефита које он пружа. Искуство наших студената и предавача, потврдило је како рад на зајед-

ничком циљу у оквиру пројеката побољшава комуникацију међу свим учесницима. Све активности, промене и резултати у спровођењу програма и пројеката, излазе из установе и налазе своје место и у локалној заједници.

Кључне речи: управљање пројектима, Еко-школа, одрживи развој, комуникација, локална заједница.

Valerija Vecei-Funda, M.Sc.

Miladin Kalinic, Ph.D.

Radovan Vladislavljevic, Ph.D.

College of Applied Studies in Management and Business Communication, Sremski Karlovci, The Republic of Serbia

ADOPTION OF COMMUNICATION AND TEAMWORK SKILLS BY IMPLEMENTATION OF THE INTERNATIONAL ECO-SCHOOLS PROGRAM

Abstract: International Eco-Schools program is a major challenge for institutions and individuals involved in the program and/or projects that derive from it. The focus of all activities is on education for sustainable development. All activities are aimed at pupils / students, but almost equally to the lecturers. Few activities in the program, especially in projects, can be implemented independently so teamwork and good communication is a prerequisite for success. The aim of the paper is to present a new model of education for sustainable development, project management, as well as some of the benefits it provides. The experience of our students and lecturers confirmed that work on a common goal within a project improves communication among all the participants. All activities, changes and results in the implementation of programs and projects come out of the institution and find their place in the local community.

Key words: project management, eco-school, sustainable development, communication, community.

Гордана Рогановић, мастер

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија
gordana.roganovic021@gmail.com

**УЧЕЊЕ И ПРИМЕНА ТРАДИЦИОНАЛНИХ
НАРОДНИХ ИГАРА**

Сажетак: Аутор(ка) у свом раду истиче значај учења и примене традиционалних народних игара у васпитно-образовном раду. Истакнути су педагошки трендови у свету ка систематизовању и развоју стручних програма усмерених ка примени игре у склопу редовних или изборних активности деце у оквиру предшколских и школских наставних програма. Кроз кратак историјски преглед сагледавају се тенденције ка укључивању народних/традиционалних игара у наставни процес кроз досадашње системе предшколског и основношколског образовања на нашем подручју. Како се на Високој школи струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, од школске 2006/2007. године, реализује специфичан и јединствен студијски програм на простору Републике Србије, под називом Струковни васпитач за традиционалне игре, ауторка жели да истакне озбиљност, значај, потенцијал и перспективу примене стручних садржаја у раду са најмлађима. Сумирајући досадашња искуства и рад на усавршавању овог смера у оквиру акредитованог студијског програма, сагледавају се вештине, сазнања и потенцијал студената овог смера, њихов статус и могућности у примени стечених вештина у пракси и раду са децом предшколског, основношколског и старијег дечјег узраста.

Кључне речи: Струковни васпитач за традиционалне игре, аматеризам и сцена, фолклор, традиционална и народна игра, примена традиционалних игара, примена знања, компетенције.

Gordana Roganovic, M.A.

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

LEARNING AND APPLICATION OF TRADITIONAL FOLK DANCES

Abstract: In her paper, the author emphasizes the significance of learning and applying traditional folk dances in education. She focuses on pedagogical trends existing worldwide which strive towards systematization and development of the study programs aimed as applying dance within the teaching process or extracurricular activities of children in preschool institutions or elementary schools. Thorough a brief historical overview, the author describes the tendencies to implementing folk/traditional dances into the teaching process through the existing systems of preschool or elementary school education in our country. As a teacher in Preschool Teachers' Training College in Kikinda, and at the Department of Preschool Teacher of Traditional Dance, the author wishes to emphasize the seriousness, significance, potential and perspective of expert knowledge and skills in working with the youngest pupils. By summing up the previously gathered experience and contribution to improving this department within the accredited curriculum, the author analyzes the skills, knowledge and the potential of students of this department, their status and opportunities to apply the acquired skills and knowledge in practice and working with preschool and elementary school children.

Key words: Preschool teacher of traditional dance, amateurism and scene, folklore, traditional and folk dances, application of traditional dances, application of knowldge, competences.

Jonida Lesha, M.Sc.

Ardita Koplaku

Diana Kastrati

Faculty of Educational Sciences, University of Shkodra “Luigj Gurakuqi”,
Albania

THE IMPACT OF COMMUNICATION COMPETENCES AND EXPRESSION IN LEARNING OUTCOMES IN HIGHER EDUCATION

Abstract: Education is the development of a human personality as well as an investment in human capital. In order for students to develop their personality, learn and actively participate in a society, it is important to understand the messages and express themselves appropriately through language, symbols, signs, codes and artistic forms. To become effective communicators, students get helped to independently use critical and creative tools and possibilities of communication and expression. It is very important that at the end of the study process students can communicate and express themselves through language, symbols, signs and codes; speak, listen, read and write fluently and in academic terms in their mother tongue and in (at least) one foreign language; engage in and contribute to respectful and productive dialogue; give and receive information in a constructive and creative way; respect the general rules of communication / interaction and at the same time are creative; use ICT and media effectively as an important means of information, communication and interaction. The good communication competency should enhance students' written and oral communication skills. Students can examine and show their competence through the use of different types of communication appropriate in professional and academic settings. Students can assess what communication is appropriate for certain audiences and ethical issues that arise from communicating with others. Students also should be able to effectively communicate through oral and written communication methods.

Key words: impact, competence, communication, learning outcomes, higher education.

Магдалена Ивковић, мастер

Учитељски факултет, Универзитет у Београду, Република Србија
magdalenaivkovic@gmail.com

**СТАВОВИ УЧЕНИКА ЧЕТВРТОГ РАЗРЕДА
ОСНОВНЕ ШКОЛЕ ПРЕМА ЧИТАЊУ**

Сажетак: Читање има важно место у животу сваког појединца. Оно је не само извор задовољства, већ и омогућава појединцу да закорачи у свет знања, да разуме свет око себе и успостави комуникацију са тим светом. Зато је важно пратити однос деце и младих према читању. Тим пре што је транзиција, која је проузроковала велику друштвену и економску кризу, сасвим пореметила систем вредности и угрозила положај књиге. Уз то, нови начини сазнања које омогућавају савремени медији све више одвлаче пажњу ученика од књиге. Стога смо одлучили да спроведемо емпиријско истраживање којим бисмо испитали ставове ученика четвртог разреда основне школе према читању. Истраживањем је обухваћен 161 ученик четвртог разреда из пет основних школа: четири у Београду и једне у Крушевцу. Добијени резултати показују да савремени медији и бурне друштвене промене нису битно утицали на однос ученика према књизи, те да већина ученика четвртних разреда и даље има позитивне ставове о читању.

Кључне речи: читање, ученици четвртог разреда, ставови, друштвене промене, савремени медији.

Magdalena Ivkovic, M.A.

Teacher Education Faculty, University of Belgrade, The Republic of Serbia

ATTITUDES OF FOURTH GRADERS TOWARDS READING

Abstract: Reading holds an important place in the life of every individual. It is not only a source of pleasure, but also allows the individual to step into the world of knowledge, to understand the world around them and establish communication with that world. Therefore, it is important to monitor the attitudes of children and young people towards reading, especially after the transition which has caused great social and economic crisis and has completely disrupted the system of values and threatened the

position of the book in our society. Moreover, new ways of gaining knowledge, enabled by the modern media, are increasingly distracting pupils from books. Therefore, we decided to conduct an empirical research which would examine the attitudes of the fourth graders towards reading. The survey involved 161 fourth graders from five elementary schools, four from Belgrade and one from Kruševac. In this paper we will present the results. In short, they show that modern media and major social changes have not significantly impacted the pupils' attitudes towards books, and that the majority of fourth graders continue to have positive attitudes about reading.

Key words: reading, fourth-grade pupils, attitudes, social changes, new media.

Desara Agaj, M.Sc.

Faculty of Social Sciences, Albanian University, Tirana, Albania

desara_agaj@live.it

THE RELATIONSHIP BETWEEN INTERNET ADDICTION AND LONELINESS IN ADOLESCENTS, CASE OF ALBANIA

Abstract: Background: Nowadays most youngsters spend a considerable amount of time in online communication. Very often this can lead to an addiction to it. This is a new phenomenon in our country, but it is rapidly spreading. Internet Addiction is mainly related to social aspects of the Web, especially among adolescents, who predominantly use the Internet for interpersonal communication. The empirical link between poor social skills and Internet Addiction is well documented; especially the relationship between Internet addiction and loneliness has been discussed in several studies in the world.

Aim of the study: This study aimed to give an overview of the literature about the internet addiction and loneliness in adolescents, to give an overview of how this phenomenon is seen in the world, specifically in the developed countries, to examine the level of internet addiction of the adolescents in our country and specifically to examine the relationship between internet addiction and loneliness in adolescents.

Methods: The sample of the study consisted of 120 adolescents, aged 15-18, in the city of Tirana. The data was collected through the application of the "Internet Addiction Scale", by Kimberly Young, which

was composed of 20 question items, and the total score determined one's state of addiction. Also, the author used the "UCLA Loneliness Scale", a 20-item scale designed to measure one's subjective feelings of loneliness as well as feelings of social isolation. The data obtained was analyzed with SPSS program. This study is a part of a doctoral thesis.

Key words: adolescents, internet addiction, loneliness.

Радмила Хоманов, мастер

Предшколска установа „Драгољуб Удицки“, Кикинда, Република Србија
radmilahomanov@yahoo.com

ЕКОЛОШКА ЕДУКАЦИЈА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ – МОДЕЛ ДВОСТРУКОГ ПРИСТУПА

Сажетак: Еколошка едукација деце и одраслих једна је од најважнијих тема за одрживи развој сваког друштва. Постепеним схватањем њеног значаја и развијањем еколошке свести у нашем друштву, долази до промена у образовним институцијама које све више пажњу поклањају еколошком васпитању и образовању. С обзиром на то да не постоји уређен систем еколошког образовања који би документовано и обавезујуће обухватио образовање од предшколског до универзитетског, оно се углавном спроводи према личним афинитетима појединаца и институција. Пример двоструког приступа еколошком васпитању и образовању, представља модел и даје преглед реализованог начина ангажовања ресурса предшколске установе у циљу васпитања и образовања за заштиту животне средине и одрживи развој. Значај ове теме огледа се у потреби размене искустава у унапређивању васпитно-образовне праксе у области екологије и развијања еколошких васпитно-образовних модела који ће допринети одрживом развоју друштва.

Кључне речи: екологија, едукација, модел, двоструки приступ.

Radmila Homanov, M.A.

Preschool Institution „Dragoljub Udicki“, Kikinda, The Republic of Serbia

ENVIRONMENTAL EDUCATION IN PRESCHOOL INSTITUTION – DUAL APPROACH MODEL

Abstract: Environmental education of children and adults is one of the most important topics for sustainable development of any society. Gradual understanding of its importance and the raising of environmental awareness in our society has brought changes in educational institutions since now more attention is given to environmental education. Since there is no organized system of environmental education that would document and regulate it on all education levels, from preschool to university, it is mainly conducted according to personal preferences of individuals and institutions. The example of dual approach to environmental education represents a model and gives an overview of the existing ways to utilize the kindergartens' resources in order to educate children for environmental protection and sustainable development. The importance of this topic is reflected in the need for the exchange of different experiences in improving the educational practice in the field of ecology and environmental development and the need for the development of new environmental education models that will contribute to the sustainable development of society.

Key words: ecology, education, model, dual approach.

Edit Lezha, M.Sc.

Faculty of Educational Sciences, University of Shkodra “Luigj Gurakuqi”,
Albania

editlezha@gmail.com

THE ROLE OF ORGANIZATIONAL CLIMATE FACTORS IN TEACHERS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT

Abstract: Many studies on school effectiveness emphasize the importance of organizational climate in which effective teaching and learning occur. Several factors have a crucial role in defining a successful school climate but four organizational climate factors were chosen for this study; organizational structure, collegial support, student relationships and

principal role. The aim of this research was to explore how teachers perceive their school climate in terms of their professional development. A qualitative research design was carried out to collect data with a group of 12 teachers who were selected based on their participation in extra curriculum courses for professional development offered by the faculty of Educational Sciences at University of Shkodra. Also, this paper attempted to offer some kind of an alternative for assessing the school climate in order to review teacher's training plan for professional development.

Key words: organizational climate, teacher, professional development, training plan.

Драгица Станковић, мастер

Интернационални универзитет, Нови Пазар, Република Србија
dragicastankovic85@gmail.com

ВАСПИТАЧ И РОДИТЕЉИ НАДАРЕНОГ ДЕТЕТА

Сажетак: У раду се полази од анализе појмова и ставова о надареној деци. Наглашава се важност улоге родитеља и васпитача у подршци развоја, као и васпитању надарене деце. Полазна основа рада јесте претпоставка да је за развој надарености важнији активан ангажман родитеља у васпитању деце, него њихов степен образовања или економски статус.

Ауторка у раду наводи примере добре праксе програма рада васпитача са надареном децом у предшколској установи, са посебним освртом на циљеве, задатке, садржаје и евалуацију програма у односу на дете и родитеље.

Кључне речи: васпитач, родитељи, надарено дете.

Dragica Stankovic, M.A.

International University, Novi Pazar, The Republic of Serbia

PRESCHOOL TEACHER AND PARENTS OF A GIFTED CHILD

Abstract: This paper starts from the analysis of concepts and attitudes about gifted children. The importance of the role of the parents and educators in supporting the development and education of a gifted child

is stressed. The starting point of this paper is the assumption that for the development of talent active involvement of parents in the education of children is more important than their level of education or their economic status. The author of the paper refers to several examples of good practice of working with gifted children in preschool with a special emphasis on the goals, tasks, content and evaluation of the program in relation to the child and parents.

Key words: teacher, parents, gifted child.

Маргарета Башарагин, мастер

Центар за родне студије, АЦИМСИ, Универзитет у Новом Саду
Основна школа „Јован Јовановић Змај“, Суботица, Република Србија
margareta.basaragin@gmail.com

ИНТЕРКУЛТУРАЛНОСТ ОСНОВНОШКОЛСКЕ ОБРАЗОВНЕ ПРАКСЕ – ПРИМЕР ШКОЛСКИХ ПРИРЕДБИ

Сажетак: Облици извођења двојезичне наставе нису до сада детаљније истраживани са становништа изграђивања родне, језичке и културне међузависности током формирања индентитета ученика и ученица. Док мултикултурализам афирмише културни плурализам и права и задржавање културних специфичности, интеркултуралност подржава отвореност култура, међусобни дијалог и прожимање (Кокковић, 2011). Феминистички приступ интеркултуралности укључује принцип једнакости и уважавања сваког члана друштва као морално једнаког другима. (Картаг, Одри, 2011).

Циљ рада је да се утврди како садржај и облик основношколских приредби као врсте образовне праксе, утиче на формирање културних, родних и етничких идентитета ученика и ученица, у смислу развијања интеркултуралности. Корпус чине два видео записа школске приредбе поводом дана школе једне двојезичне основне школе у Суботици, са наставом на српском и мађарском језику.

У истраживању користила се дискурс анализа (Савић, 1993) и феминистички метод анализе садржаја (Реинхарз, Давидман, 1996). Анализирала се: заступљеност ученика и ученица из виших и нижих одељења на српском и мађарском језику, врста и садржај програмске тачке, дужина трајање прилога, реакција публике. Посебно се зучавала употреба родно осетљивог језика у обраћању директорке школе.

У појединим елементима анализе постоји тенденција развоја интеркултурног дијалога, док у другим сегментима такве тендеције нема.

Кључне речи: идентитет, интеркултуралност, двојезична основна школа, родно осетљив језик, школска приредба.

Margareta Basaragin, M.A.

University of Novi Sad, ACIMSI, Center for gender studies, The Republic of Serbia

Elementary School „Jovan Jovanovic Zmaj“ Subotica, Novi Sad, The Republic of Serbia

INTERCULTURALITY IN PRIMARY SCHOOL – THE EXAMPLE OF SCHOOL CELEBRATIONS

Abstract: So far, the forms of bilingual education haven't been researched in detail from the point of the forming of gender, linguistic and cultural interdependence during the process of identity formation in pupils. While multiculturalism promotes cultural pluralism and rights and the maintaining of cultural specificities, interculturality supports openness of cultures, dialogue and interaction (Kokovic, 2011). The feminist approach to interculturality also involves the principle of equality and respect for every society member as morally equal to others. (Kartag, Audrey, 2011).

The aim of this paper is to determine how content and form of elementary school celebrations as a form of educational practice affect the formation of cultural, gender and ethnic identity of pupils in terms of developing interculturality. The corpus consists of two videos of a school day celebration organized in one bilingual elementary school in Subotica with Serbian and Hungarian as teaching languages.

In this research, I use discourse analysis (Savic, 1993) and the feminist method of content analysis (Reinharz, Davidman, 1996). I analyze the number of male and female participants from higher and lower grades taught in Serbian and Hungarian, the type and content of program numbers and their duration, and the audience reactions. I pay special attention to the use of gender sensitive language in the speech delivered by the school principal.

In some elements of the analysis there is a tendency towards the development of intercultural dialogue, while in other segments such a ten-

dency does not exist.

Key words: identity, interculturality, bilingual primary school, gender sensitive language, school celebration.

Силвиа Гладић, мастер

Милош Васиљевић, мастер

Висока школа струковних студија за образовање васпитача, Нови Сад, Република Србија

silviagladic@yahoo.com

ВАСПИТАЧИ И ПРОСТОРНО-ПЛАСТИЧНО ОБЛИКОВАЊЕ

Сажетак: Просторно-пластично обликовање је ликовно подручје које се нешто ређе спроводи у предшколским ликовним активностима. Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Новом Саду, у сарадњи са Предшколском установом „Радосно детињство“ из Новог Сада, организовала је семинар (програм стручног усавршавања васпитача) из ове области. Учесници семинара били су васпитачи (њих осамнаесторо) и један стручни сарадник из ликовне области. Семинар је обухватао четири практичне вежбе просторно-пластичног обликовања а све вежбе биле су фокусиране на глину и гипс као вајарске материјале (вајање, отискивање природних и вештачких материјала и ливење у гипсу). Већина васпитача упозната је са глином као вајарским материјалом, али велики број њих (изузимајући једног искусног васпитача и стручног сарадника) имају мало предзнање о гипсу као материјалу. Такође, на основу спроведених анкета, може се закључити да се ликовне активности из подручја вајања ретко организују (само једном или два пута годишње).

У раду су приказане практичне вежбе просторно-пластичног обликовања као и резултати спроведених анкета о просторно-пластичном обликовању, теорији и историји вајарства као ликовне дисциплине, организовању ликовних активности у предшколским установама, као и најчешћим техникама и материјалима из области просторно-пластичног обликовања.

Кључне речи: васпитачи, ликовне активности, вајање, глина.

Silvia Gladic, M.A.**Milos Vasiljevic, M.A.**

Preschool Teachers' Training College in Novi Sad, The Republic of Serbia

PRESCHOOL TEACHERS AND SPATIAL-PLASTIC MODELLING

Abstract: Spatial-plastic modeling is a visual arts form seldom practiced in preschool art activities. Preschool Teacher Training College from Novi Sad organized a seminar (a program of professional development for teachers) on this topic together with the preschool institution "Happy Childhood" from Novi Sad, with 18 teachers and one expert associate in the arts field participating. The seminar consisted of four practical exercises of spatial-plastic modeling, all of which were focused on clay and plaster as sculpting material (sculpting, printing of natural and artificial materials and casting in plaster). Most of the educators participating were familiar with clay, but a large number of them (with the exception of one experienced educator and the expert associate) had little knowledge about plaster as material. Also, surveys show that sculpting is rarely part of fine arts activities in kindergarten (it is done only once or twice a year).

The paper presents practical exercises of spatial-plastic modeling and the results of the surveys done on the topics of spatial-plastic modeling, theory and history of sculpting as an art discipline, organization of arts activities in preschools, as well as the most common techniques and materials used in spatial-plastic modeling.

Key words: preschool teachers, art, sculpting, clay.

Марија Цвијетић, мастер

Основна школа „6. октобар“ Кикинда, Република Србија
maja.flower@yahoo.com

ПРОФЕСИОНАЛНЕ УЛОГЕ И САРАДЊА ВАСПИТАЧА И ДЕФЕКТОЛОГА У ИНКЛУЗИВНОМ СИСТЕМУ ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА

Сажетак: Инклузивно образовање, као део шире филозофије друштвене инклузије особа са тешкоћама у развоју, последњих го-

дина је у све већој мери присутно у нашој земљи. На нивоу предшколског васпитања и образовања оно подразумева, између осталог, укључивање деце са тешкоћама у развоју у редовне васпитне групе и њихово учествовање у активностима заједно са вршњацима типичног развоја.

Законска регулатива и системске промене у концепцији васпитно-образовног рада на раном узрасту постављају пред стручњаке захтев за редефинисање професионалних улога и преиспитивање компетенција и представљају изазов за свакодневни рад. У циљу оптималне стимулације развоја и социјализације деце са тешкоћама у развоју у оквиру редовне васпитне групе, потребна је свеобухватна процена потреба и могућности ове деце, као и континуирани, темељно структурисан и програмиран рад на постављеним развојним и васпитним циљевима.

Значајан фактор успешности инклузивне васпитно-образовне праксе на раном узрасту представља тимски, интердисциплинарни приступ свим аспектима овог процеса. У светлу наведеног, сарадња васпитача, као стручњака за васпитно-образовни рад на раном узрасту, и дефектолога, који поседују специјализована знања и вештине за рад са децом са тешкоћама у развоју, представља важан чинилац у планирању, реализацији и евалуацији рада са овом популацијом деце.

Кључне речи: предшколско васпитање, инклузија, улоге, сарадња.

Marija Cvijetic, M.A.

Elementary School „October 6th“ Kikinda, The Republic of Serbia

PROFESSIONAL ROLES AND COOPERATION OF TEACHERS AND SPECIAL EDUCATION TEACHERS IN AN INCLUSIVE SYSTEM OF PRESCHOOL EDUCATION

Abstract: In recent years, inclusive education, as part of a wider philosophy of social inclusion of people with disabilities, has been increasingly present in our country. At the preschool education level it includes, among other things, inclusion of children with disabilities in regular educational groups and their participation in activities with their typically developed peers.

Legislation and systemic changes in the concept of educational

work at an early age put before the experts a request for redefining their professional roles and reviewing their competences and challenging their daily work. In order to stimulate optimal development and socialization of children with disabilities within regular educational groups, a comprehensive assessment of the needs and abilities of these children, as well as continuous, thoroughly structured and programmed work on the set developmental and educational goals is required.

Team-based, interdisciplinary approach to all aspects of this process represents a significant factor which determines the success of inclusive educational practices at an early age. In light of the above, the cooperation of teachers, as experts in the educational work at an early age, and special education teachers who possess specialized knowledge and skills for working with children with disabilities, is an important factor in the planning, implementation and evaluation of the work with this population of children.

Key words: preschool education, inclusion, roles, cooperation.

Lidia Lacaj, M.Sc.

International Relations Office, University of Shkodra “Luigj Gurakuqi”,
Albania

lidia_laca@yahoo.com

COMPETENCES OF COMMUNICATING IN FOREIGN LANGUAGES

Abstract: Communication in foreign languages broadly shares the main skill dimensions as communication in the mother tongue: it is based on the ability to understand, express and interpret concepts, thoughts, feelings, facts and opinions in both oral and written form (listening, speaking, reading and writing) in an appropriate range of societal and cultural contexts (in education and training, work, home and leisure) according to one's wants or needs. There are many practical reasons why people can benefit from learning another language. Since language both shapes and reflects culture and human experience, learning another language opens a door to understanding the people who speak that language and the culture in which they live, in ways that cannot be replicated by any other means. Employment is increasingly global in nature, and those who speak more than one language may have greater opportunities than those who do not.

Communication in foreign languages also calls for skills such as mediation and intercultural understanding. Starting from this analysis, this study aims to analyze the communicative competence and what it means to understand a foreign language. Studying other cultures gives people a deeper appreciation for their home culture and the values that affect their interactions with others.

Key words: communication, competences, intercultural understanding, foreign languages.

Валентина Ђекић, мастер

ПУ „Сунцокрети“, Владимирци, Република Србија
vanja.mladja@gmail.com

Тијана Пешић, мастер

Универзитет у Новом Саду, АЦИМСИ, Центар за родне студије, Република Србија

ПРЕДСТАВЕ О МАЈЦИ У ДЕЧЈИМ ПЕСМИЦАМА С ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА 8. МАРТ

Сажетак: Идеологија материнства вековима се конструише уз помоћ различитих система вредности, морала и норми. Различита друштва су на различите начине идеализовала материнство, а једно од средстава свакако јесу и представе о мајци у дечјим песмицама. Дечје песмице са којима деца предшколског узраста данас долазе у додир, креирају код њих представе о свету, друштву, моралу, улогама. Представе о женама најјасније се могу сагледати кроз дечје песмице које деца уче и репродукују поводом 8. марта.

Циљ рада је сагледати представе о женама у дечјим песмицама, са освртом на дечје приредбе у вртићу поводом 8. марта. Иако деца песмице посвећене мамама током образовно-васпитног рада чују, илуструју и уче више пута током године, поводом приредбе за 8. март, уче их напамет и слушају скоро сва деца. Корпус истраживања чине песмице са приредбе одржане у Предшколској установи „Сунцокрети“ у Владимирцима. Резултати показују да су улоге жена у песмицама у потпуности традиционалне, те да у потпуности поддржавају патријархалне друштвене обрасце.

Кључне речи: деца, дечије песмице, васпитање, жене.

Valentina Djekic, M.A.

Preschool Institution “Suncokreti”, Vladimirci, The Republic of Serbia

Tijana Pesic, M.A.

ACIMSI, Center for gender studies, University of Novi Sad, The Republic of Serbia

DIFFERENT REPRESENTATIONS OF MOTHER IN CHILDREN’S SONGS WITH SPECIAL REFERENCE TO MARCH 8TH

Abstract: For centuries, the ideology of motherhood has been constructed by different systems of values, morals and norms. Different societies have idolized motherhood in different ways, and one of the tools to achieve this are the different notions of mother existing in children’s songs. Children’s songs create a child’s notions of the world, society, morality, and roles. The images of women in songs can best be analyzed through analysis of the songs that children usually learn and recite on International women’s day.

This article aims to study the different representations of women in children’s songs, especially those performed in kindergartens for Women’s day. Songs about mother are often listened to, illustrated and learned by children several times per year in the kindergarten, but the events organized to celebrate Women’s Day are the occasions in which almost all the children get to learn and hear these songs. The corpus of this research consists of children’s songs performed at a children’s play organized and performed in the kindergarten “Sunflowers” in Vladimirci. The results show that the roles of women in these songs are purely traditional, and fully support patriarchal social patterns.

Key words: children, children’s songs, education, women.

Miran Muhic, M.A.Faculty of Pedagogy, University of Maribor, The Republic of Slovenia
miran.muhic@um.si**EXPECTED, DESIRED AND ACTUAL COMPETENCES OF
EARLY CHILDHOOD EDUCATION OF STUDENTS IN THE
FIELD OF PRESCHOOL SPORTS**

Abstract: This paper presents a study in which we wanted to determine what importance students attribute to teacher competences in the field of sports, what their desired competencies are and how they assess the actual competences in this field obtained during their studies. In this study we employed a causal-nonexperimental method. The sample of a specific population consisted of 73 students of the old study program and 39 students of a Bologna study program entitled Pre-school Education. The measuring instrument was a questionnaire containing 40 specific competences in the field of sport in kindergartens. For the calculation of statistically significant differences between the average score of competences of students we used the t-test for independent samples. The research results show that students of the old program attach greater importance to teacher competences in the field of sports. The difference found when compared with students of the new program is statistically significant ($p=0.030$). Students of the old program have also expected to gain more competence in this field during their studies, and here the difference in comparison with the students of the new program is also statistically significant ($p=0.001$). The assessment of actual competences in sport they have acquired during their studies does not differ between students of both programs ($p=0.174$).

Key words: preschool period, kindergarten, sports, motor development, kindergarten teacher's competences.

Слађана Марић, мастер

Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, Република Србија
sladjana.elt@gmail.com

НОВИ ПРАВЦИ УПОТРЕБЕ ИКТ У КОНТИНУИРАНОМ ПРОФЕСИОНАЛНОМ РАЗВОЈУ НАСТАВНИКА (КПР)

Сажетак: Поред пружања могућности за дијалог, технологија је постала саставни део учења и наставе. Информационе и комуникационе технологије (ИКТ), као медијум за наставу и професионални развој, постају све више признате. Овај рад се фокусира на новим правцима у коришћењу ИКТ за потребе наставника у континуираном професионалном развоју (КПР). Циљ је да информишемо наставнике о новим могућностима и да их охрабримо да користе типове веб заснованог окружења у стицању знања и вештина на њиховом путу професионалног развоја. Сагледане су различите врсте виртуелног окружења за континуирано учење: онлине конференције, вебинари, вебкасти, подкасти, друштвене мреже, блогови, онлајн тродимензионално синхронно окружење познато и као MUVE (Multi-User Virtual Environment), отворени онлајн образовни извори и материјали, као и масовни отворени онлајн курсеви (MOOCs).

Кључне речи: дигиталне компетенције, иновације, континуирани професионални развој (КПР), виртуелно окружење за учење (ВЈЕ).

Sladjana Maric, M.A.

Faculty of Philosophy in Novi Sad, University of Novi Sad, The Republic of Serbia

NEW DIRECTIONS OF THE USE OF ICT IN TEACHERS' CONTINUING PROFESSIONAL DEVELOPMENT (CPD)

Abstract: In addition to providing opportunities for dialogue, technology has become an integral part of learning and teaching. Information and Communication Technology (ICT) as a medium for teaching and professional development is becoming more and more acknowledged. This paper focuses on the new directions in using ICT for the purposes of teach-

ers' Continuing Professional Development (CPD). The aim is to inform teachers about the new possibilities and encourage them to use the different types of web-based environment in acquiring knowledge and skills on their path of professional development. Therefore, we shall examine different types of virtual environments for continuous learning applicable in CPD: online conferences, webinars, webcasts, podcasts, social networks, blogs, online three-dimensional synchronous environment also known as Multi-User Virtual Environment (MUVE), Open Online Educational Resources and Materials, and MOOCs (Massive Online Open Courses).

Key words: continuous professional development (CPD), digital competences, VLE (Virtual Learning Environment).

Julia Tushnova, M.Sc.

Federal Autonomous Institution of Higher Professional Education "Southern Federal University", Academy of Psychology and Education, Russia
trubulya@yandex.ru

CHARACTERISTICS OF REPRESENTATION OF "EDUCATION" CATEGORY IN THE SYSTEM OF MEANINGS OF BACHELORS OF PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL EDUCATION

Abstract: The education sphere acts as a formative factor of college-age (Feldstein, D.I., 1999; Klimov, E.A., 1996). The development of psychological and pedagogical direction places specific demands on the personality of the student. In relation to this, it is interesting to analyze the representation of the category of "education" in the minds of students which is reasonable to carry out through the study of the subject layer of consciousness. The meanings embodied in the objects of material and spiritual culture, traditions, rules of conduct and, above all, language, comprise the subject layer of consciousness. According to A.N. Leontiev (1979), socially developed modes of operation with reality and in reality are fixed in the meaning. Associative experiment serves in this case as an appropriate method for studying the representation of the "education" category. We used the form of free association experiment. The study involved 47 undergraduates of psychological and pedagogical direction (mean age = 20.5). With the participation of 3 experts, there were selected 27 stimulus words related to education, followed by the verification of

the coherence degree of expert opinions ($\div 2=54,672$; $p=0,000$). The study results showed that “education” is more represented in the abstract notions; it is dominated by themed characteristics, and conceptual-descriptive characteristics.

Key words: world image, subject layer of world image, meaning, associative experiment.

Senada Duli, M.Sc.

Albanian University, Tirana, Albania

nada_duli@hotmail.com

PROFFESIONAL BURNOUT AND PROACTIVE COPING OF SPECIAL EDUCATION PROFFESIONALS

Abstract: This study investigates the relationship between Proactive coping and Professional burnout, according to Maslach’s Theory on Burnout. Data are analyzed to examine statistically significant correlations between Proactive Coping Subscales and Professional Burnout levels in special education professionals working with disabled children. Working with disabled children is really challenging. Literature provides information about the correlation between proactive coping and burnout. Proactive coping consists of attempts to build general resources that facilitate challenging goals attainment and promote personal growth. The processes people use to anticipate the stressors, and act continually to prevent them, can be seen as a proactive behavior. The proactive behavior may eliminate a great amount of stress, before it happens. Skills of proactive behavior include planning, setting goals, organizing and mental simulation. This is a correlational study. The main aim of this study is to examine significant correlations between proactive coping and professional burnout.

The hypothesis of this study is: “High levels of proactive coping correlate with low levels of professional burnout”. The author used Maslach’s Burnout Inventory to measure the burnout levels and PCI Proactive Coping Inventory to measure proactive coping strategies used by special education professionals. It was found that there exist strong correlations among proactive coping subscales.

Special education professionals integrate proactive coping strategies as they work with disabled children. This study is an initiative to con-

sider burnout from a new perspective and an important baseline for strategy building within special education services.

Key words: burnout, proactive coping.

Станислава Марић Јуришин, мастер

Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, Република Србија

stashamaric@gmail.com

УСТАНОВЕ ЗА ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ ДЕЦЕ КАО ПРЕДУСЛОВ ЗА РАЗВОЈ ОДРЖИВОГ ДРУШТВА¹

Сажетак: Током последњих деценија, у оквиру установа за предшколско васпитање и образовање деце, све је актуелнија тематика везана за еколошке проблеме и њихово разрешавање. Међу бројним стратегијама које се баве овом проблематиком важно место припада образовању и васпитању, чији је циљ решавање еколошких проблема, развијање еколошке културе и изграђивање одрживог друштва. Квалитет рада установа, које се баве васпитањем и образовањем предшколске деце, зависи од два кључна фактора – курикулума и васпитача – који по принципу повратне спреге, утичу један на други. Предуслов квалитетног, адекватног и одрживог рада једне такве установе јесте добар курикулум. То, међутим, не имплицира нужно да ће добар, ваљано теоријски утемељен курикулум дати такве резултате и у пракси. Свака, па и „најбоља“ теорија, у пракси постане онаква каквом је васпитач учини, односно како је он разуме, перципира, а затим на основу тога модификује и примени у свом раду, што је свакако условљено, пре свега, његовим личним концепцијама и компетенцијама. Стога смо у раду анализирали значј обе ове компоненте појединачно, а затим и у синергији њихових утицаја на продукт васпитно-образовног процеса и изградњу и оснаживање одрживог друштва.

Кључне речи: курикулум, васпитач, еколошко васпитање и образовање, имплицитна педагогија, одрживо друштво.

¹ Рад је настао као резултат истраживања у оквиру пројекта „Квалитет образовног система Србије у европској перспективи“ (КОССЕР) (бр. 179010), који финансира Министарство за науку и технолошки развоја Републике Србије.

Stanisalava Maric Jurisin, M.A.

Faculty of Philosophy in Novi Sad, University of Novi Sad, The Republic of Serbia

PRESCHOOL INSTITUTIONS AS A PREREQUISITE FOR THE DEVELOPMENT OF A SUSTAINABLE SOCIETY

Abstract: Over the past decades, the topics related to environmental problems and their solving have been more and more present in preschool institutions. Among numerous strategies for dealing with these issues, a significant place belongs to education aimed at solving environmental problems, developing environmental culture, and building a sustainable society. The quality of work of preschool institutions depends on two key factors, the curriculum and preschool teachers, which influence each other by the principle of feedback loop. A good curriculum is a prerequisite for high-quality, appropriate, sustainable work of such institutions. However, this does not necessarily imply that a good, valid, and theoretically founded curriculum will give such results in practice. Any theory, even the 'best' one, in practice takes the form which a teacher gives to it, in accordance with how they understand and perceive it. Based on such perceptions, the preschool teachers modify the theories and apply them in their work in various ways, which again are conditioned by their personal concepts and competences. Therefore, we analyzed the importance of those two components first individually, and then in synergy of their impacts both on the product of the educational process, and the development and strengthening of a sustainable society.

Key words: curriculum, preschool teacher, environmental education, implicit pedagogy, sustainable society.

Miran Muhic, M.A.

Urska Sovic, B.Sc.

Faculty of Pedagogy, University of Maribor, The Republic of Slovenia

miran.muhic@um.si

FOLK DANCES AS A MEANS TO DEVELOP COORDINATION AND BALANCE IN THE PRESCHOOL PERIOD

Abstract: This paper presents a study in which we wanted to determine how the exercise of folk dances impacts the development of coordination and balance in the preschool period. We used a causal-experimental method of research. Data was collected using quantitative techniques (motor tests, which presumably explain the balance and coordination skills) on a sample of 120 children aged 4-6 years. Using the quantitative method of data processing based on the results, we found that exercising folk dances has a positive impact on the development of coordination and balance in the preschool period. For children who are involved in the training of folk dances, we also found that there are no statistically significant differences between the sexes when it comes to the impact that the practicing of folk dances has on the development of coordination and balance. The effect of exercising folk dances on the development of coordination and balance in the preschool period is independent of the age of child.

Key words: children, folk dances, coordination, balance.

Bujanë Topalli, M.Sc.

Faculty of Educational Sciences, University “Luigj Gurakuqi”, Albania

bujane.topalli@yahoo.com

SCHOOL, SOCIAL MEDIA AND PUPILS’ BENEFITS

Abstract: New media offer potential to support learning in ways that are not restricted by time and place (Contreras-Castillo et al. 2006; Hrastinski 2006). Social media also have the potential to support learning in new ways, but many educators have created a lot of speculation on how the social media can be used to support learning. Examples of suggested benefits, reviewed by (Maloney, 2007, p. 26), promote “critical thinking

in learners” (Bugeja, 2006), offer educators a forum for “easy networking and positive networking with pupils” (Lemeul, 2006) and will “radically change the educational system ... to better motivate pupils” (Ziegler, 2007). This study is a qualitative one, based on literature review and semi-structured interview with children (12–15 years old) and teachers that work with this group of children. It aims to explore if children and teachers in Albania use social networks for study questions. The 10 interviews study helps exploring how children and teachers perceive using social media to support studies and the perceived benefits and limitations. Some of the questions of the semi-structured interview with children were: How do you use these media to support your studies? What are the benefits of using these media to support your studies? What are the limitations of using these media to support your studies?, etc. In conclusion, we argue that teaching strategy plays a key role in supporting pupils to use social media not only for coordination and information but also for collaborative learning, when appropriate. The teachers will play significant roles in supporting learners in using social media to support short questions and answers and especially in collaborative learning such as working on group projects.

Key words: online education, social media, teacher and student perception.

Драгана Стојадиновић Рудњанин, мастер

Александар Ракић, мастер

Габријела Чмерић, мастер

Предшколска установа „Олга Јовичић – Рита“, Краљево, Република Србија
gabrijelakv@hotmail.com

КОМПЕТЕНЦИЈА ВАСПИТАЧА ЗА РАД СА ДАРОВИТОМ ДЕЦОМ У САРАДЊИ СА РОДИТЕЉИМА

Сажетак: Компетенције су способности којима се успешно, према одређеном стандарду, обавља одређени посао или радни задатак. Васпитач испољава личне, социјалне, развојне, акционе и стручне компетенције. Бити добар васпитач, у најширем смислу те речи, значи овладати педагошким компетенцијама које имају диверзификациону улогу у подршци развоју даровите деце. Дете, иако је млађе, за васпитача представља личност са свим својим специфи-

чним развојним потенцијалима који су вредни уважавања, па се у складу са тим и понаша. Често чујемо приче о деци изузетних способности коју многи називају натпросечним, вансеријским, генијалцима. Како васпитачи гледају на такву децу и да ли схватају њихове праве могућности? У непосредном раду са даровитом предшколском децом најчешће се издваја компетенција из реда развојних компетенција – вредновање постигнућа детета. Даровиту децу треба препознати као покретачку снагу нашег друштва и треба им омогућити развој склоности уз пуно уважавање њихових интелектуалних потенцијала, тј. даровитој деци омогућити целокупан развој.

Аутори рада указују на то да је за успешан рад са даровитом децом предшколског узраста најважније повезати све наведене компетенције, јер се на такав начин омогућава детету да долази до нових идеја из различитих извора, да долази до оригиналних решења и заузима нове перспективе у личном размишљању. Васпитач мора бити едукован за рад са даровитом децом да би био компетентан за успешно идентификовање даровитог детета и да познаје карактеристике различитих типова даровитости. Конструктивном комуникацијом остварује се узајамно задовољство и разумевање деце и васпитача. Намеће се сарадња свих оних који учествују у васпитању детета, а то је пре свега сарадња васпитача и родитеља. Нагласак у тој сарадњи треба да буде обострана информисаност о потребама даровитог детета како би се та сарадња усмерила на дететове потенцијале.

Кључне речи: компетенције, даровито дете, васпитач, потенцијали, комуникација.

Dragana Stojadinovic Rudnjanin, M.A.

Aleksandar Rakic, M.A.

Garbijela Cmeriæ, M.A.

Preschool Institution "Olga Jovicic – Rita", Kraljevo, The Republic of Serbia

COMPETENCE OF EDUCATORS FOR WORKING WITH GIFTED CHILDREN IN COLLABORATION WITH PARENTS

Abstract: Competences are abilities which enable a successful performing of a specific job or a task according to a certain standard. A preschool teacher exhibits personal, social, developmental, action and professional competences. Being a good educator in the broadest sense of

the word, means to master the pedagogical competences that serve to diversify in supporting the development of gifted children. Although young, the child is for the teacher a person with all its specific developmental potentials that are worthy of respect, and the teacher acts in line with the aforementioned. We often hear stories about children of exceptional ability that many refer to as above average, extraordinary, or genius. But how do educators see such children and do they realize their true capabilities? When a teacher is directly working with gifted preschoolers, usually the most prominent competence belongs to the group of developmental competences – the one of evaluating the child's achievements. Gifted children should be recognized as the driving force of our society and be enabled to develop their preferences with full respect for their intellectual potential, i.e. they need to be enabled overall development.

The authors of this paper suggest that successful work with gifted preschool children asks for linking all the competences mentioned because in this way the child is allowed to come up with new ideas from various sources, to come up with original solutions and take up new perspectives in personal reflection. The teacher must be trained to work with gifted children in order to be competent to successfully identify a gifted child and know the characteristics of the different types of giftedness. Constructive communication enables mutual satisfaction and understanding of children and teachers. Working with gifted children demands cooperation of all those involved in the upbringing of the child, primarily the cooperation of teachers and parents. The emphasis in this cooperation should be on mutual awareness of the needs of the gifted child in order for this cooperation to focus on the child's potential.

Key words: competences, gifted child, teacher, potentials, communication.

Јасмина Стојковић, спец.
Снежана Милојковић, мастер
Јасмина Мишић, бечелор

Основна школа „Иво Лола Рибар“, Велико Градиште, Република Србија
jacastojkovic17@gmail.com

НАСТАВНИК – ЛИДЕР

Сажетак: Будућност нашег друштва зависи од квалитета образовања наше деце. У таквом друштву наставник је централна личност у васпитно-образовном процесу и стварању подстицајне климе за учење. образовање у 21. веку од наставника очекује да постане лидер, неко ко непрекидно истражује и примењује иновације ради стварања нових знања. Наставник-лидер сарађује, креира, доприноси напредовању професионалних знања, како у својој школи, тако и глобално. Захваљујући наставнику-лидеру, школе постају отворене, развијају се, сами наставници постају креатори сопствене праксе, а ученици постају проналазачи, лидери, јачи и већи од самих наставника. Да би у свему томе били успешни, наставници својим компетенцијама треба да одговоре изазовима које савремено друштво пред њих поставља.

Кључне речи: наставник, лидер, менаџер, компетенције.

Jasmina Stojkovic, Specialist
Snezana Milojkovic, M.A.
Jasmina Mistic

Elementary School „Ivo Lola Ribar“, Veliko Gradiste, The Republic of Serbia

TEACHER – LEADER

Abstract: The future of our society depends on the quality of education of our children. In that society, the teacher is the central figure and the one who is responsible for creating a stimulating environment for learning. When it comes to the education in the 21st century, the teacher is the one who is expected to become a leader, someone who is constantly researching and applying innovation in order to create new knowledge. A teacher-leader collaborates, creates and contributes to the advancement of professional knowledge, both in his school and globally. Thanks to that

kind of teachers, schools become more open and developed, and the teachers themselves become creators of their own practice while the students become inventors and leaders, even stronger and better than the teachers themselves. In order to achieve this, teachers should be provided with competences that will help them to respond to the challenges that modern society places before them.

Key words: teacher, leader, manager, competences.

Кристина Крстић, мастер

Марија Лукић, мастер

Висока школа струковних студија за васпитаче у Шапцу, Република Србија
kkrstic84@yahoo.com

УМРЕЖАВАЊЕ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИХ ИНСТИТУЦИЈА КАО ПРЕДУСЛОВ У ОСТВАРИВАЊУ ЦЕЛОВИТОГ РАЗВОЈА ДЕЦЕ

Сажетак: Савремена предшколска установа као средина за формирање осећаја прихваћености и сигурности код детета, стицања позитивног искуства, као и идентитета и самопоштовања – има задатак да деци обезбеди повољну друштвену и материјалну средину у остваривању ових циљева. Ефикасност деловања предшколске установе могућа је, ако се, поред значајне сарадње са породичном средином, умрежи са осталим институцијама локалне заједнице. Тада, на тај начин, институционално васпитање и образовање предшколске деце, добија друштвену форму и карактер. У раду ће бити дат пример добре праксе у виду приказа пројекта „Младишин и Младинин рођендан“, који је реализован у организацији Високе школе струковних студија за васпитаче у Шапцу, а у сарадњи са Предшколском установом „Наше дете“ и Канцеларијом за младе, путем радионица, односно кроз центре интересовања којима су обухваћене све методичке области.

Кључне речи: Предшколска установа, локална заједница, сарадња, пројекат, радионице.

Kristina Krstic, M.A.

Marija Lukic, M.A.

Preschool Teachers' Training College in Sabac, The Republic of Serbia

NETWORKING EDUCATIONAL INSTITUTIONS AS A PREREQUISITE FOR ACHIEVING THE COMPREHENSIVE DEVELOPMENT OF CHILDREN

Abstract: Modern preschool institution, as the environment for creating in a child the feeling of being accepted and safe, the environment for gaining positive experience, identity and self-respect – has a duty to provide children with a favorable social and material setting for achieving these goals. The efficiency of the functioning of a preschool institution is possible if there is a significant cooperation with the family environment as well as if it is networked with other institutions of the community. Then, in that way, institutionalized education of preschool children receives a social form and character. This paper will give an example of good practice through the presentation of the project “Mladisa’s and Mladina’s Birthday”, which was organized by the Preschool teachers’ training college in Sabac, in cooperation with the preschool institution “Our child” and the local Youth Office, through workshops, i.e. activity centers which covered all methodical areas of preschool education.

Key words: preschool institution, local community, collaboration, project, workshops.

Татјана Станковић, мастер

Висока школа струковних студија за васпитаче у Шапцу, Република Србија
tatjanajstankovic@gmail.com

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА ЗА ПОДРШКУ РАЗВОЈУ ПОТЕНЦИЈАЛНО ДАРОВИТЕ ДЕЦЕ

Сажетак: Циљ овог рада је анализа професионалних компетенција васпитача за рад са потенцијално даровитом децом у предшколској установи. Полазна основа рада је претпоставка да виши ниво професионалних компетенција васпитача за рад са даровитом децом доприноси успешнијем социјалном функционисању деце у вршњачкој групи.

Овај рад предлаже идеју иновативног рада васпитача са даровитом децом. С тим у вези ауторка нуди смернице за унапређење рада васпитача за подршку развоју потенцијално даровите деце у савременој предшколској установи.

Кључне речи: васпитач, компетенције, потенцијално даровито дете.

Tatjana Stankovic, M.A.

Preschool Teachers' Training College in Sabac, The Republic of Serbia

tatjanajstankovic@gmail.com

COMPETENCES OF TEACHERS FOR SUPPORTING THE DEVELOPMENT OF POTENTIALLY GIFTED CHILDREN

Abstract: The aim of this paper is to analyze the professional competences of teachers for working with potentially gifted children in a preschool institution. The starting premise of this paper is the assumption that a higher level of professional competence of teachers for working with gifted children contributes to the successful social functioning of these children in their peer group. This paper proposes to preschool teachers an innovative idea for working with gifted children. In this regard, the author offers guidelines for improving the work of teachers to support the development of potentially gifted children in a modern preschool institution.

Key words: teacher, competence, potentially gifted child.

Љубица Павловић, мастер

Основна школа „Стојан Новаковић“, Шабац, Република Србија

ljubica1701@yahoo.com

КОМПЕТЕНЦИЈЕ НАСТАВНИКА ЗА САВРЕМЕНУ НАСТАВУ

Сажетак: Интензиван научни и технолошки развој, прелазак у информатичко друштво и експанзија нових сазнања у свим сферама друштва, наметнули су нове захтеве у сфери образовања. Један од њих се односи на промене у стручном оспособљавању наставника

које треба да буде усмерено на друштво знања, јер на стицање и развој компетенција младих и њихово успешно индивидуално и социјално функционисање у највећој мери утиче школовање.

Узимајући у обзир промењену улогу наставника и његовог целокупног односа и стила рада, у раду су презентовани савремени погледи на улогу и начин рада наставника у школи. У савременој школи ученик се доводи у позицију субјекта и равноправног наставничковог партнера. То значи да ученик добија исту улогу коју има и наставник у образовно-васпитном процесу. Од стила и начина рада наставника у великој мери зависи и успех ученика. Успешни наставници, наставници који уважавају ученике и њихово мишљење, организоваће наставни рад тако да и ученици и он сам теже истом циљу.

Од самог наставника, његовог стручног квалитета, његовог стила рада, у многоме зависи да ли ће се достигнути ниво педагошког знања адекватно спровести у пракси. Циљ рада је да покаже колико наставници у основним школама поседују и адекватно користе своје компетенције у процесу образовања, односно колико су наставници спремни и способни да организују савремену наставу. Рад представља анализу резултата, добијених истраживањем, колико наставници основних школа познају и примењују основне постулате савремене наставе.

Кључне речи: савремена настава, иновативне методе, компетенције наставника.

Ljubica Pavlovic, M.A.

Elementary School "Stojan Novakovic", Sabac, The Republic of Serbia

COMPETENCES OF TEACHERS FOR MODERN-DAY EDUCATION

Abstract: The intensive scientific and technological development, the transition to the information society and the expansion of new knowledge in all spheres of the society has imposed new requirements in the field of education. One of them is related to the changes in the training of teachers, which should be directed to the knowledge society, since the acquisition and development of young people's competences and their successful individual and social functioning is principally affected by education. Taking into account the changing role of the teacher and his

whole attitude and work style, the paper presents modern views on the role and work of the teacher in the school. In a modern school, the student is in the position of the subject and the teacher's equal partner. This means that the student is given an equal role as the teacher in the education process. The style and mode of teachers' work largely affects the success of their students. Successful teachers, teachers who respect their students and their opinions, will organize teaching activities in such a way that they and their students strive towards the same goal.

Whether the achieved level of pedagogical knowledge will be adequately implemented in practice largely depends on the teacher, his professional qualities, and his style of work. The aim of this paper is to show what competences primary school teachers possess and how appropriately they use them in the educational process, and how many teachers are willing and able to organize modern teaching.

The paper presents an analysis of the results gathered in the research on how much elementary school teachers know about the basic principles of modern teaching and how they apply these principles.

Key words: modern teaching, innovative methods, teacher competence.

Тијана Пешић, мастер,

Универзитет у Новом Саду, АЦИМСИ, Центар за родне студије, Република Србија

tijana.peshic@gmail.com

Валентина Ђекић, мастер

ПУ „Сунцокрети“, Владимирци, Република Србија

ЦРТАНИ ФИЛМОВИ КАО РЕФЛЕКСИЈА ПАТРИЈАРХАЛНОГ ДРУШТВЕНОГ ОБРАСЦА

Сажетак: Цртани филмови су важан фактор за креирање дејче културе. Веома су присутни у васпитно-образовном раду, као жеља деце у слободним активностима, али и као део дидактичког средства које ће их увести у свет образовних садржаја (математички појмови, развој говора, свет око нас, ликовне активности...), што даје бројне могућности васпитачима да путем цртаног филма утичу на развој дејче личности. Компетенције васпитача за медијску писменост неопходне су како би се код деце развио критички начин

посматрања масмедија.

Циљ овог рада је да на примеру анализираних цртаних филмова, укажемо на значај компетенције васпитача за медијску писменост из угла родности. Предмет истраживања рада је приказивање стереотипа и вредности у дугометражним цртаним филмовима са антропоморфним ликовима насталим у 20. и 21. веку. Резултати показују да ови цртани филмови преносе патријархалне друштвене обрасце, што се одражава на родну социјализацију деце. Ипак, примећен је и изванредан помак у корист родне осетљивости, који указује на сазревање значаја појма родности и родне осетљивости у друштву.

Кључне речи: деца, медији, цртани филмови, васпитање, род.

Tijana Pesic, M.A.

ACIMSI, Center for gender studies, University of Novi Sad, The Republic of Serbia

Valentina Djekic, M.A.

Preschool Institution "Suncokreti", Vladimirci, The Republic of Serbia

CARTOONS AS A REFLECTION OF PATRIARCHAL SOCIAL FORMS

Abstract: Cartoons are an important factor in the creation of children's culture. Cartoons are present in the educational work, as the usual choice of children in their free time, but also as a didactic resource that introduces them into the world of education (mathematical concepts, language development, the world around us, arts activities...). As such, cartoons provide the teacher with a number of opportunities to affect a child's personality. The teachers' competence in media literacy is essential for helping the children develop the ability to critically observe mass media.

This paper aims to use cartoons as an example through which we can point to the significance of the teachers' competences in media literacy from the aspect of gender. The authors researched the representations of stereotypes and values in cartoons with anthropomorphic characters created in the 20th and 21st century. The results of the research show that these cartoons reflect patriarchal social patterns, which affects the gender socialization of children. However, there can also be noted a certain shift

in favor of gender sensitivity, which indicates the maturing of the significance of the concept of gender and gender sensitivity in society.

Key words: children, media, cartoons, education, gender.

Татјана Михајлов, мастер

Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Школска управа у Зрењанину, Република Србија
mihajlov.tatjana@gmail.com

СПОЉАШЊЕ ВРЕДНОВАЊЕ УНУТАР НОВЕ ОБРАЗОВНЕ ПАРАДИГМЕ

Сажетак: Суочавајући се са изазовима који су проистекли из процеса европских интеграција, у оквиру међународног пројекта Праћење квалитета рада школа под покровитељством Владе Краљевине Холандије и уз подршку стручњака из Инспектората образовања Министарства образовања, културе и науке Краљевине Холандије и Академије међународног Удружења образовних инспектората земаља Европе (SICI Inspectors Academy – The Standing International Conference of Inspectorates), Република Србија је Законом о основама система образовања и васпитања (*Сл. гласник РС*, бр. 72/09) у образовни систем унела новине с циљем остварења квалитетног, праведног и ефикасног образовног система, а који предвиђа мере које се односе на унапређење квалитета наставе, рада наставника и управљања школом, увођења нових механизма сарадње са родитељима и ученицима, као и унапређење надзора над функционисањем система у целини. Према овом Закону, вредновање квалитета рада установа представља процену квалитета рада и подразумева два облика вредновања, а врши се на два начина: кроз самовредновање и спољашње вредновање.

Потреба за спољашњим вредновањем настала је из свести о потреби сталног унапређивања образовно-васпитног процеса, праћења и сагледавања јасне слике о школи.

Кључне речи: квалитет рада установа, вредновање, спољашње вредновање.

Tatjana Mihajlov, M.A.

Ministry of Education, Science and Technological Development, School Administration Office in Zrenjanin, The Republic of Serbia
mihajlov.tatjana@gmail.com

EXTERNAL EVALUATION WITHIN THE NEW EDUCATION PARADIGM

Abstract: Facing the challenges that have risen from the process of the European integrations, within the international project Monitoring the quality of work in schools under the auspices of the Government of the Kingdom of the Netherlands and with the support of the experts from the Inspectorate of education of the Ministry of education, culture and science of the Kingdom of the Netherlands and the Academy of the International Association of educational inspectorate of the countries of Europe (SICI Inspectors Academy – the Standing International Conference of Inspectorates), the Republic of Serbia has entered new items into the educational system by the Law on the Foundations of Education System (“Official Gazette of the Republic of Serbia”, no.72/09), with the aim of accomplishing the high quality, fair and efficient educational system which envisages the measures that relate to the improvement of the quality of teaching, of the teachers’ work and school management, of the introduction of a new mechanism of cooperation with parents and pupils, as well as the improvement of the supervision under the system functioning on the whole. According to the law, the evaluation of the quality of work of the institutions presents the estimation of the work quality and implies two forms of evaluation, i.e. it is done in two ways: through self-evaluation and external evaluation.

The need for external evaluation has arisen from the need for constant improvement of educational-pedagogical process, monitoring and envisaging a clear image of the school.

Key words: quality of the work of institutions, evaluation, external evaluation.

Драган Киурски, бечелор**Катарина Драгин**

Народни музеј, Кикинда, Република Србија

dkiurski@yahoo.com

МУЗЕЈСКА ПЕДАГОГИЈА

Сажетак: Музејска педагогија је област музеологије која има задатак да промовише наслеђе, информише и едукује. Општи циљ рада је презентовање педагошке службе институције музеја, њених задатака, активности и програма намењених предшколској популацији. Специфични циљ рада је дубља анализа потенцијала музејске педагогије на примеру добре праксе педагошке службе Народног музеја у Кикинди. Педагошка служба Народног музеја у Кикинди осмишљава и реализује едукативне програме за децу различитих узраста и сарађује са вртићима и школама. Рад приказује и анализира широку лепезу активности и манифестација репертоара педагошке службе, као што су Мамутфест – дводневни фестивал који се састоји из великог броја изложби за децу, радионица, квизова, драмских и музичких тачака; преко радионица и посета изложбама – на сталној поставци Музеја и на повременим изложбама организују се едукативне, креативне и истраживачке радионице на одређену тему; све до летњих и зимских кампова који се одржавају за време распуста у циљу популаризације старих, заборављених игара (летњи камп) и сталне поставке (зимски камп). Рад потом приказује три програма намењених предшколцима: Музеј као учионица – програм радионица које су својим садржајем у корелацији са васпитно-образовним областима и темама, Кикин забавни програм – бојанка намењена предшколској популацији у оквиру које се на забаван начин развијају моторика и когнитивне способности и Музејска потрага – детективска радионица на сталној поставци у којој деца, у улози детектива, откривају експонате и уче. Сваки од приказаних програма и активности методички омогућају да деца истражују наслеђе и уче кроз игру.

Кључне речи: наслеђе, едукација, забава, истраживање, музеј.

Dragan Kiurski, B.A.**Katarina Dragin**

National Museum in Kikinda (Pedagogical Department), The Republic of Serbia

MUSEUM PEDAGOGY

Abstract: Museum Pedagogy is the field of museology whose tasks are to promote heritage, to inform and to educate. The overall aim of this paper is presenting the pedagogical department of the museum, its tasks, activities and programs dedicated to pre-school population. The specific objective of this paper is a deeper analysis of the museum pedagogy's potential in the case of good practice of the pedagogical department of the National Museum of Kikinda. Department of Education of the National Museum in Kikinda develops and implements educational programs for children of different ages and cooperates with kindergartens and schools. The work presents and analyzes a wide range of activities and events of the pedagogical department, such as Mamutfest – a two-day festival, which consists of a large number of exhibitions for children, workshops, quizzes, drama and musical performances; workshops and visits to exhibitions – educational, creative and research workshops are organized as additions to the permanent exhibition and the temporary ones; and also summer and winter camps that are held during the school holidays in order to popularize the old, forgotten games (summer camp) and the permanent exhibition (winter camp). The paper further presents three programs aimed at working with preschool kids: Museum as a classroom – a program of workshops that correlate with educational areas and topics by their content, Kika's entertainment program – a coloring book designed for pre-school population for developing motor skills and cognitive abilities in a fun way and Museum search – Detective workshop on permanent display in which children, in the role of a detective, discover artifacts and learn. Each of the featured programs and activities methodically allows children to explore the heritage and learn through play.

Key words: heritage, education, fun, exploring, museum.

Јелена Ананић, бечелор

Тамара Ал-Саади, бечелор

Александра Малиновић, бечелор

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија

sandramalinovic@yahoo.com

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИНКЛУЗИВНОГ ВАСПИТАЧА У ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ ДЕЦЕ СА ТЕШКОЋАМА У РАЗВОЈУ

Сажетак: Основни циљ рада је да се прикажу компетенције инклузивног васпитача у светлу савремених педагошких токова. Савремени систем предшколског васпитања и образовања подразумева прихватање особености детета и прилагођавање вртића дечјим интересовањима и способностима. У том контексту улога и компетенције инклузивног васпитача су веома видљиве. Инклузивни васпитач посматра и документује развој деце и при томе уочава разлике у њиховом напредовању обавештавајући чланове инклузивног тима о ефектима ИОП-а. Такође, открива који стил подучавања детету највише одговара усмеравајући га на групни, индивидуални, или рад у пару. Остварује сарадњу са породицом, која се пре свега заснива на поверењу и подршци родитељима у васпитању и образовању деце. Инклузивни васпитачи сензибилишу породице деце опште популације и тиме доприносе сузбијању предрасуда према деци са тешкоћама у развоју.

Кључне речи: деца, васпитач, инклузивни тим.

Jelena Ananic, B.A.

Tamara Al-Saadi, B.A.

Aleksandra Malinovic, B.A.

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

TEACHERS' COMPETENCES FOR INCLUSIVE EDUCATION

Abstract: The main aim of this paper is to describe the teachers' competences for inclusion in the light of contemporary pedagogical practices. The contemporary system of preschool education implies the ac-

ceptance of the uniqueness of a child and the adjusting of the kindergarten to the child's needs and competences. In this context, the role and the competences of the inclusive educator are clearly visible. The inclusive educator observes and documents the development of each child, keeps a record on the differences in their improvement, and informs the members of the IEP team about the effects of the IEP. Also, he/she discovers which teaching style best suits the child, directing the child towards group, individual or pair work. Furthermore, the educator establishes cooperation with families which is, above all, based on trust and support to the parents in educating their children. Inclusive educators reason with the families of children of the general population, thus helping to eliminate prejudices directed towards children with developmental delays and disorders.

Key words: children, educator, inclusive education task team.

Светлана Дробњак, бечелор

Основна школа „Бранко Радичевић“, Нови Београд, Република Србија
cesadrobnjak@gmail.com

ДРАМА У ИНТЕРПРЕТАЦИЈИ КЊИЖЕВНИХ И ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ВАСПИТНИХ САДРЖАЈА

Сажетак: У раду се разматрају могућности имплементације драмског приступа при тумачењу књижевног стваралаштва у редовној настави. Мотив за настанак пројекта је појачано ученичко интересовање за драму и њено проучавање, али и отежане ученичке могућности за самосталну анализу књижевних дела. Препрека у виду све сиромашнијег фонда речи, врло често је присутна у комуникацији. Идеја је искористити сцену и позориште као вечити интересантни простор како би се јасније водила ученичка мисао кроз интерпретацију књижевних дела, али и указати на начин слободнијег изражавања мисли и емоција. Могуће је на различитим пољима у школи користити драму и глуму. Како наш школски систем и дозвољава, полази се од драмске секције. Друга фаза је имплементација драмских садржаја у наставу и час, тако што се укључују већ обучени ученици са секције. Може се наставити са реализацијом корелативним приступом са другим предметима, као и са разредним часовима у виду форум театра за решавање различитих проблемских ситуација. Ученицима је овај вид комуникације лако приближити кроз нове

технологије (Facebook, блог, интернет, паметне телефоне), чиме се повезују садржаји енглеског језика и информатике са наставом књижевности. Оваквом интердисциплинарном наставом долази се до реализације савремених захтева наставе. Препознају се вршњачка едукација, корелација, инклузија, пројектна настава као остварени циљеви који првобитно нису постављени као приоритетни.

Кључне речи: драма, књижевност, технологија, интерпретација.

Svetlana Drobniak, B.A.

Elementary School “Branko Radicevic“, Novi Beograd, The Republic of Serbia

DRAMA IN THE INTERPRETATION OF LITERARY TEXTS AND THE IMPLEMENTATION OF TEACHING CONTENTS

Abstract: The possibilities of the implementation of the dramatic approach in the interpretation of literary works in the educational process are analyzed in this paper. The motive for starting this project was the enlarged students' interest in drama and its study, but also the difficulties that the students encountered when analyzing the literary works on their own. Obstacles like limited choice of words can often be seen in the communication. The author's idea was to use the stage and the theatre as an always interesting space for leading the students' thinking through the process of literary interpretation, but also point to a possible way to express one's thoughts and emotions. Drama and acting can be used in school in many different ways. As our school system will allow it, the first step is a drama club. In the second phase, we implement drama into the teaching contents in class with the help of the already trained students from the club. This process can be continued through correlation with other subjects, as well as within class meetings by organizing a theatre as a stage for solving the problem situations. This type of communication can be easily made familiar to students (through Facebook, blogs, internet, smart phones) and in this way the teaching of English and Information and Technology is connected with the teaching of Literature. With such an interdisciplinary approach, the demands of modern education are easily met. We can easily recognize peer education, correlation, inclusion, and project classes as the goals achieved but goals which were not previously defined as priorities.

Key words: drama, literature, technology, interpretation.

Емилија Мерли, бечелор

Висока школа струковних студија за образовање васпитача Кикинда, Република Србија
meremika13@gmail.com

ЗНАЧАЈ ОЧИГЛЕДНОСТИ У УСВАЈАЊУ САДРЖАЈА СВЕТА КОЈИ НАС ОКРУЖУЈЕ

Сажетак: Овај рад истиче значај очигледности коју би васпитачи требало да користе у свом раду, како би стицање знања код деце било што лакше, а понуђене активности што подстицајније и интересантније. Поред теоријског оквира истраживања, у раду је дат и методички приступ, који представља огледе и примере које васпитачи могу да реализују у својим васпитним групама. Ово су предлози аутора, а од маштовитости сваког васпитача зависи како ће осмислити сваки експеримент и које материјале ће успети да припреми.

Кључне речи: очигледност, оглед, дете, васпитач, мотивација.

Emilija Merli, B.A.

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

THE IMPORTANCE OF OBVIOUSNESS IN ACQUIRING KNOWLEDGE ABOUT THE ENVIRONMENT

Abstract: The paper proves the importance of obviousness which preschool teachers should use when working with children in order to make their acquiring of knowledge easier and the planned activities more challenging and appealing to children. Beside the theoretical framework, the author also provides the methodological approach which consists of experiments and examples which preschool teachers can use in their groups. These are my suggestions, and the creativity of the teacher will decide on the form of each experiment and the preparation of the materials needed.

Key words: obviousness, experiment, child, teacher, motivation.

Весна Мазинјанин, бечелор

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија
vesna.mazinjanin@gmail.com

**ДОПРИНОС МАРИЈЕ МОНТЕСОРИ У РАЗВОЈУ
МЕТОДИКЕ УПОЗНАВАЊА ОКОЛИНЕ**

Сажетак: Овим радом приказан је допринос Марије Монтесори у развоју методике упознавања околине. Истицање кључног проблема, по Марији Монтесори, јесте значајна васпитно-образовна концепција која је заснована на дечјој природи. Циљ васпитања и образовања, по Марији Монтесори, јесте да свако дете у току похађања вртића, у односу на себе, развија своје способности до максимума у темпу који њему највише одговара. То захтева услове учења где ће свако дете за себе наћи одговарајући прибор, материјал, технику учења.

Методе које Марија Монтесори користи у свом раду су проблемска, откривачка уз усмеравање васпитача. У раду је приказан методички приступ кроз организоване активности са децом у редовним вртићима. У прилогу су фотографије из активности у редовним вртићима по методама Марије Монтесори, као и фотографије из вртића који раде по методи Марије Монтесори.

Као најважнији закључак, Марија Монтесори истиче да је дете активан учесник у односу на избор проблема, у односу на избор метода, у односу на вредновања. То обезбеђује успех, помаже у развијању способности самосталног учења и развија жељу за учењем.

Кључне речи: Марија Монтесори, дете, Монтесори амбијент, Монтесори методе, Монтесори материјал, васпитач.

Vesna Mazinjanin, B.A.

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

MARIA MONTESSORI'S CONTRIBUTION TO THE DEVELOPMENT OF THE ENVIRONMENTAL STUDIES METHODOLOGY

Abstract: This paper aims to describe Maria Montessori's contribution to the development of the environmental studies methodology. The key notion, according to Montessori, is children's nature, which is the basis of her educational concept. The aim of upbringing and education is for every child in the kindergarten to develop their abilities to the fullest extent, at their own pace. This requires such learning conditions in which every child finds tools, materials and learning techniques which suit them best.

Montessori methods are based on problem solving, and guided discovery. In order to illustrate the given methodological concept, this paper offers examples of organized activities for children in traditional kindergartens. In the appendix, there are photographs of the activities from traditional kindergartens, as well as those which follow Montessori methods. Finally, Montessori points out that the child should actively participate in the choice of the study problem, the method and the evaluation of the learning process. This ensures success and helps develop independent learning and the thirst for knowledge.

Key words: Maria Montessori, child, Montessori environment, Montessori methods, Montessori materials, educator.

Весна Мајсторовић, дипломирани струковни васпитач

Предшколска установа „Драгољуб Удицки“, Кикинда, Република Србија
nemanjamajstorovic88@gmail.com

ПРИПЕМА ДЕЦЕ СА ТЕШКОЋАМА У РАЗВОЈУ ЗА ПОЛАЗАК У ШКОЛУ У ОКВИРУ РЕДОВНОГ ВРТИЋА

Сажетак: Припрема деце за полазак у школу је врло комплексан процес када говоримо о деци опште популације. Припрема деце са сметњама у развоју, по мишљењу и на основу искуства ауторке, представља поред комплексности и професионални изазов за

васпитаче и стручни тим. Ауторка полази од тезе да су деца са смењма у развоју и поред исте дијагнозе значајно различита у погледу био-психо-социјалног статуса. Због тога заговара идеју да о детету, које има тешкоће у развоју, васпитач треба да има што више информација о његовим способностима, навикама, интересовањима и потребама. Први корак у припреми детета за полазак у вртић је остваривање комуникације (вербалне/ невербалне) у којој ће дете васпитача доживети као блиску особу која задовољава његове потребе. Ауторка ће дати примере деце са тешкоћама у развоју, које је уз подршку тима, припремала за полазак у школу. Поред препрека на које је наилазила у подучавању деце, тежиште рада је усмерено ка професионалном изазову и хуманости васпитача за којег и мали корак у напретку детета представља значајан успех. Индивидуални приступ деци од стране стручњака инклузивног тима и организовање индивидуализованог васпитно-образовног процеса у вртићу су, након успостављања комуникације са дететом, следећи корак у припреми деце за полазак у школу. У овом раду припрема за школу биће фокусирана на аспект подршке васпитача деци уз прилагођавање облика и метода рада.

Кључне речи: васпитно-образовна подршка, предшколска деца, васпитач.

Vesna Majstorovic

Preschool Institution „Dragoljub Udicki“, Kikinda, The Republic of Serbia

PREPARING CHILDREN WITH DEVELOPMENTAL DIFFICULTIES FOR SCHOOL

Abstract: Preparing children for school is a very complex process if we think about general population of children. As an experienced preschool teacher, the author believes that preparing children with developmental difficulties for school is not only a complex process, but also a professional challenge for kindergarten teachers and their teams. The author relies on the fact that although children with developmental difficulties may have the same diagnosis, they are all very much different when it comes to their bio-psycho-social status. The author thinks that kindergarten teachers should have as much information as possible about these children's abilities, interests and needs. The first step in preparing

children with developmental difficulties for kindergarten is to establish (verbal or non-verbal) communication with them since in this way the teacher can be accepted as a friendly person who meets all their needs. The author will also give some examples of her and her team's previous work with children with developmental difficulties. Although she has come across certain obstacles while teaching these children, she focuses on her work and accepts it as a professional challenge and a way to express her humanity as a kindergarten teacher. Even the smallest step in the progress of these children represents a significant success. After establishing communication, the next step in preparing children with developmental difficulties for school would be approaching each of these children individually by the experts of inclusive team and providing them with individualized education system in kindergartens. This article focuses on preparing children for school mainly by supporting them through adjusting the teaching process and methods.

Key words: teachers, educational support, preschool children, preschool teacher.

Тереза Ландека

Предшколска установа „Вера Гуцуња“, Сомбор, Република Србија
landeka.tereza@gmail.com

ПРИМЕНА ИГРЕ У МЕТОДИЦИ УПОЗНАВАЊА ОКОЛИНЕ

Сажетак: Игра је основна активност деце. Дете изражава себе кроз игру, упознаје себе, свет око себе и помоћу ње одраста. За одрасле је игра извор сазнања о развоју детета. Она дете води ка истраживачким активностима, што резултира развојем целокупних дечјих способности и доприноси хармоничном физичком развоју, јачању здравља, складном интелектуалном, моралном и социјалном развоју детета. Игра прати дете кроз његове развојне фазе и трансформише дете у зрелију особу, која активно сарађује и делује у својој околини.

Одрасли систематски усмеравају игру у одређеном правцу да би усмерено деловали на развој целокупне дечје личности. Дете тако превазилази раскорак између сопствених могућности и стварности којом постепено овладава.

Пошто је игра основна активност деце, вртић је место где је

игра водећа активност. Корисна је и применљива у области упознавања околине. Васпитач, као централна личност, има значајну улогу у начину организовања игара: организује простор, материјал и време за игру, помаже у остваривању социјалних контаката, омогућава успех деце, објашњава правила игре, води рачуна о достигнутом нивоу групе, подстиче самосталност и иницијативу.

Игра је као метод флексибилна и прилагодљива. На предшколском узрасту деца највише истражују путем истраживачких игара и активности. Игре мотивишу децу на учешће у активностима, подстичу радозналост и пажњу, те су погодне за подстицање дечијег сазнања.

Кључне речи: дете, игра, вртић, активност, истраживање.

Tereza Landeka

Preschool Institution "Vera Gucunja", Sombor, The Republic of Serbia

USING GAMES IN THE ENVIROMENTAL STUDIES METHODOLOGY

Abstract: Playing games is an intrinsic activity for children. Through games, they express themselves, they get to know the world around them and they grow up. For adults, games are a source of knowledge about the child's development. They lead the child towards explorative activities which results in the complete development of the child's abilities, and contributes to a balanced physical development, health reinforcement and a stable intellectual, moral and social development of the child.

The activity of playing games takes the child through his or her development stages and transforms them into more mature persons who actively participate and work within the environment.

Adults systematically direct the child's play in a certain direction to actively influence the child's personality formation. In this way, a child gradually surpasses the gap between his or her abilities and the reality that is to be mastered.

Being the basic children's activity, play is the lead activity in kindergartens. It is valuable and appropriate for children to get to know their surroundings. Preschool teachers, as central figures, play a significant role at organizing the playtime: they organize the space, material and time

for playing, they help the children establish social contacts, and they enable children's success. Furthermore, they explain the rules of the games, take care of the level of achievement of the group, and incite autonomy and initiative.

Play as a teaching method is flexible and adaptable. At preschool age, children mostly explore through exploration games and activities. These motivate children to participate in the activities, they stimulate curiosity and attention and are, as such, suitable for activating children's learning.

Key words: child, play, activities, kindergartens, exploration.

Јелена Шијачки, студент

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија

sijacki.jelena@gmail.com

СОЦИЈАЛНО-ЕМОЦИОНАЛНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ДЕЦЕ СА ДАУНОВИМ СИНДРОМОМ У ОДНОСУ НА ВРСТУ ПОДРШКЕ КОЈОМ СУ ОБУХВАЋЕНИ

Сажетак: У раду се испитују социјалне-емоционалне компетенције троје деце која имају Даунов синдром. Једно дете иде у редовни вртић, односно обухваћено је инклузивним васпитањем и образовањем. Друго дете је обухваћено радном терапијом у дневном центру. Трећи испитаник није обухваћен ниједном врстом институционалне подршке, већ се од рођења налази у породичном окружењу. Сва три испитаника живе у биолошким породицама које им пружају адекватну подршку на социо-емоционалном плану.

Поред посматрања понашања деце у социјалном окружењу, за испитивање социо-емоционалних компетенција испитаника коришћене су социометријске анализе и интервјуи на које су одговарали васпитачи који пружају подршку овој деци у оквиру институција, а за дете које није обухваћено институционалном подршком интервјуирана је мајка.

Циљ овог испитивања је да се утврде социјалне компетенције деце са Дауновим синдромом у односу на врсту подршке која им се пружа.

Кључне речи: деца са Дауновим синдромом, социјализација, васпитачи, породица.

Jelena Sijacki, student

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

SOCIAL-EMOTIONAL COMPETENCES OF CHILDREN WITH DOWN SYNDROME IN RELATION TO THE TYPE OF SUPPORT THEY ARE INCLUDED IN

Abstract: This paper examines the social-emotional competences of three children with Down syndrome. One child goes to a regular kindergarten, and is therefore covered by inclusive education. The second child is covered by occupational therapy at a day center. The third respondent is not covered by any institutional support, but has been living in a family environment since birth. All of the respondents live in their biological families that provide adequate socio-emotional support.

Besides observing the behavior of the children in their social settings, the research results were obtained by using sociometric analysis and interviews answered by the teachers who provide support to these children in the institutions, and for the child who is not covered by institutional support, the mother was interviewed.

The aim of this research was to determine the social competences of children with Down syndrome in relation to the type of support they are included in.

Key words: children with Down syndrome, socialization, teachers, family.

Марија Минић, студент

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија

minicmijic@gmail.com

УЛОГА ЛИЧНОГ ПРАТИОЦА ДЕЦЕ У ОРГАНИЗАЦИЈИ ИНКЛУЗИВНОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ

Сажетак: У свом раду ауторка покушава да укаже на компетенције личног пратиоца деце са сметњам у развоју у организовању васпитно-образовног процеса у вртићу. Поред непосредне помоћи ометеној деци, лични пратилац деце треба да има шири увид у кон-

текст вртића, односно да сагледа целокупну организацију слободних и усмерених активности и да у складу са могућностима детета омогући његово потпуно или делимично укључивање у васпитно-образовни рад. Задаци личног пратиоца детета су: ојачавање социјалних компетенција, подстицање когнитивних потенцијала, подстицање емоционалног развоја код деце са сметњама у развоју. Сарадња са васпитачем, педагошко-психолошком службом, породицом деце и локалном заједницом, такође су приоритети личног пратиоца детета.

Циљ рада је да се укаже на значај овог лица у развоју биолошких потенцијала детета са тешкоћама у развоју. Ауторка као компетентне личне пратиоце деце, сматра васпитаче са додатним обукама, које се односе на развојну сметњу детета.

Кључне речи: деца, компетенције, породица.

Marija Minic

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

THE ROLE OF PERSONAL ASSISTANT IN THE ORGANIZATION OF INCLUSIVE PRESCHOOL EDUCATION

Abstract: In her paper, the author tries to draw attention to the competences of the personal assistant of children with disabilities in the organization of the educational process in kindergarten. In addition to direct assistance to handicapped children, the personal assistant should have a broader insight into the kindergarten context, i.e. to understand the overall organization of both free and guided activities and assess the child's capabilities and enable his/her full or partial inclusion in the educational work. The tasks of the child's personal assistant include: strengthening the child's social skills, fostering their cognitive potential, encouraging their emotional development, etc. The cooperation with educators, pedagogical and psychological services, family, children and the local community are also priorities for the child's personal assistant.

This paper aims to highlight the role of personal assistant in the development of the biological potential of children with disabilities. The author finds that preschool teachers who have successfully completed supplementary training related to developmental delays and disorders in children are competent to be their personal assistants.

Key words: children, competences, family.

Тијана Бајкучин, студент

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија
tijanabajkucin@mail.com

**СОЦИЈАЛНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА ЗА РАД СА
ДЕЦОМ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ**

Сажетак: Савремено друштво и иновативни приступ у предшколском васпитању и образовању предвиђа целоживотно учење за васпитача. То подразумева да се васпитач усавршава и на пољу стицања социјалних компетенција за рад са децом са сметњама у развоју. Различите врсте и категорије тешкоћа у развоју, за васпитаче представљају велики професионални и људски изазов. У том смислу, неопходне су додатне едукације у виду обука, стручних скупова и сл., у циљу стицања потребних социјалних компетенција васпитача за рад са децом са тешкоћама у развоју. Оно што је такође потребно како би рад са децом са посебним потребама био продуктиван јесте да васпитач, осим на развијању социјалних вештина, ради и на емпатији, и на развијању емпатијског односа према тој деци, али и њиховим родитељима.

Циљ овог рада јесте да укаже на комплексност васпитачког позива. Постоји потреба за реформисањем наставних планова васпитачких школа, у чијем средишту би се нашле педагошка и методичка пракса студената. Ови планови рада били би квалитетна база за целоживотно учење васпитача у стицању социјалних компетенција за рад са децом са тешкоћама у развоју.

Кључне речи: васпитачи, деца предшколског узраста, реформа.

Tijana Bajkucin

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

**SOCIAL COMPETENCES OF EDUCATORS FOR WORKING
WITH CHILDREN WITH DISABILITIES**

Abstract: The modern-day society and the innovative approach to preschool education require preschool teachers to accept the concept of lifelong learning. That also implies improving their social competences

for working with children with disabilities. Different types and categories of difficulties in children's development present a huge professional and human challenge for every teacher. Therefore, it's necessary for them to participate in various forms of education, such as trainings, round tables, or conferences aimed at gaining the social competences needed for working with children with disabilities. Besides developing their social skills, in order to work with children productively, preschool teachers also need to develop an emphatic relation towards these children and their parents. This paper aims to show how complex a preschool teacher's profession is.

There is a need to reform the curricula and the system of educating preschool teachers and make them center around pedagogical and methodical practice of students. The reformed curricula would then present an excellent base for preschool teachers' lifelong learning and acquiring social competences for working with children with disabilities.

Key words: teachers, preschool children, reform.

Лидија Јанић, студент

Марија Мијуц, студент

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија

lidija.janic@hotmail.com

СОЦИЈАЛНЕ И ОБРАЗОВНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА ЗА РАД СА ПРЕДШКОЛСКОМ ДЕЦОМ У УСТАНОВАМА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ЗА ДЕЦУ БЕЗ РОДИТЕЉСКОГ СТАРАЊА

Сажетак: Васпитачу у социјалним установама припада кључна улога у стварању позитивне климе у интерперсоналним односима међу предшколском децом. Деца лишена родитељске бриге у најранијем периоду живота, како то показују студије, често имају последице у каснијем животу. Циљ ауторки рада јесте да укажу на могућности ублажавања последица раног лишавања родитељске љубави. У фокус тих могућности стављају васпитача у социјалним установама. Васпитач овог профила, савременим методичким приступом, подучава децу стварајући међу њима подстицајну социјалну климу. Поред социјално-образовне подршке васпитача, деца се подстичу да дају подршку једни другима, у зависности од узраста и способности.

На овакав начин међу децом се стварају чврсте социјалне везе које им олакшавају боравак у социјалној установи, а такође се припремају за даљи живот. Васпитач прати напредовање деце у васпитно-образовном и социјалном аспекту, тако што документује њихов развој и интервенише када запази стагнацију или регресију у њиховом развоју. У развијању дечјих социјалних и образовних компетенција, васпитач консултује и према потреби укључује стручни тим у рад са децом лишеном родитељског старања.

Кључне речи: деца без родитељског старања, васпитачи.

Lidija Janic, student

Marija Mijuc, student

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

SOCIAL AND EDUCATIONAL COMPETENCES OF TEACHERS WORKING WITH PRESCHOOL CHILDREN IN SOCIAL INSTITUTIONS FOR CHILDREN DEPRIVED OF PARENTAL CARE

Abstract: A teacher in institutions of social welfare has the key role in creating a positive climate in interpersonal relations among preschool children. Deprivation of parental care in early childhood often has its consequences later in life, as indicated by studies. The aim of the authors of this paper is to point to the possibilities of mitigating the effects of early deprivation of parental love. One of the central figures that can do this is the teacher educated for work in social institutions. An educator of this profile teaches children by using contemporary methodological approach, thus creating a supportive social climate. In addition to being provided socio-educational support, children are also encouraged to support each other to the extent allowed by their age and abilities. In this way, children create strong social ties which make their stay in a social institution more bearable, and serve as a preparation for future life. The teacher monitors the educational and social aspects of the children's progress by documenting their development and intervening when stagnation or regression is noticed. In trying to develop children's social and educational competences, the educator consults and possibly engages a professional team for working with children deprived of parental care.

Key words: children deprived of parental care, educators.

Драгана Будимир, студент
Јосипа Јездимировић, студент

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија budalegenda93@gmail.com

ОБРАЗОВНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА У ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА

Сажетак: Визија савремене педагогије идентификује васпитача за рад са децом у здравственим установама као незаобилазног члана стручног тима. Његова улога је видљива у болничким установама и амбулантама. У овом раду ауторке ће истаћи значај образовних компетенција ових стручњака у болничким вртићима. Разматраће примену и реализацију васпитно-образовних планова за рад са децом која се налазе на дужем болничком лечењу. Основни циљ рада је да се спозна значај континуитета васпитно-образовног рада за време боравка деце у болничким установама. Концепцијом савременог вртића, који функционише у оквиру болнице, сузбијају се образовне баријере које нарушавају интегритет детета. Ауторке полазе од ставовишта да је дете због болести ускраћено у погледу целокупног развоја. Због тога је друштво дужно да му пружи адекватну образовну подршку од стране стручног лица – васпитача у здравственим установама за време боравка у болници.

Кључне речи: деца, подршка, вртићи у болничким установама.

Dragana Budimir, student
Josipa Jezdimirovic, student

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

EDUCATIONAL COMPETENCE OF TEACHERS IN HEALTHCARE INSTITUTIONS

Abstract: The vision of contemporary pedagogy identifies the teacher who works with children in healthcare institutions as an indispensable member of the professional team. His or her role is evident in hospitals and clinics. In this paper, the authors will highlight the importance of educational competence of these professionals in hospital nurs-

eries. The authors will also examine the application and implementation of educational plans for working with children admitted for extended hospital treatment. The main objective of this work is to recognize the importance of continuity of educational activities for children during their stay in hospitals. The concept of the modern kindergarten, which operates within the hospital, is used to suppress the educational barriers that impair the integrity of the child. The authors claim that, due to an illness, a child suffers in terms of overall development. Therefore, the society is required to provide the child with adequate educational support given by a professional – an educator in healthcare facilities who will work with the child during their stay in hospital.

Key words: children, support, hospital nurseries.

Тамара Тодоров, студент

Ања Гверо, студент

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди,
Република Србија

tamara.todorov91@gmail.com

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ПЕДАГОШКОГ АСИСТЕНТА У РАДУ СА ДЕЦОМ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Сажетак: У овом раду ауторке отварају значајна питања у вези са стручним компетенцијама струковних васпитача – педагошких асистената. У првом делу рада оне се ослањају на релевантну литературу, а у другом делу износе искуства о раду овог стручњака у вртићу. У сфери њиховог интересовања је индивидуални рад са децом са сметњама у развоју и из маргиналних група, индивидуализовано организовање активности у вртићу и сарадња инклузивног тима. О сарадњи са породицом говоре као интегралном тимском раду у оквиру инклузивног тима.

Циљ овог рада је да у највећој могућој мери расветли компетенције едукованих педагошких асистената који ће наредне године појавити на тржишту рада као високообразовани стручњаци. У закључку ауторке наводе широк дијапазон компетенција ових стручњака и скрећу пажњу стручној јавности на могућности запошљавања педагошких асистената у раду са децом са сметњама у развоју, из маргиналних група, дисфункционалних породица, са хроничним боле-

стима и другом децом која имају различите проблеме.

Кључне речи: индивидуални рад, предшколска деца, тимски рад.

Tamara Todorov, student

Anja Gvero, student

Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

COMPETENCES OF A PEDAGOGICAL ASSISTANT FOR WORKING WITH PRESCHOOL CHILDREN

Abstract: In this paper, the authors raise significant questions related to the professional competences of vocational kindergarten teachers - pedagogical assistants. In the first part of the text, they rely on referential literature, and in the second they elicit practical experiences of these experts in kindergartens. The scope of their interest is individual work with children with difficulties and those from marginal groups, as well as personalized organizing of activities at the kindergarten, and the cooperation between the members of the inclusive team. They speak of cooperation with the family as of integral team work within the team for implementing the inclusion program.

The aim of this paper is to clarify the competences of educated pedagogical assistants as much as possible, and to serve as an announcement of their entering the labor market as highly educated professionals next year. As a conclusion, the authors list a wide range of competences of these professionals, drawing the attention of the professional public to the upcoming possibilities of hiring pedagogical assistants for working with children with difficulties, children from marginal groups or dysfunctional families, children with chronic diseases and other children in need.

Key words: individual work, preschool children, team work.

Милица Ђујић, студент

Учитељски факултет, Универзитет у Београду

Центар за научноистраживачки рад студената, Београд, Република Србија
sujicmilica@yahoo.com**СТАВОВИ ВАСПИТАЧА О ИНОВАЦИЈАМА У
ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ**

Сажетак: Истраживање представљено овим радом имало је за циљ да проучи како васпитачи схватају иновације и да утврди да ли васпитачи поимају иновације једнако ономе како се оне дефинишу у педагошкој теорији, те да на основу емпиријских показатеља укаже на најчешће примењивани тип иновација, зависно од области примене. Такође, истраживањем је истражен мотив за иновативно понашање васпитача. Истраживачки инструмент који смо користили је упитник. Дескриптивном методом је описан актуелан проблем, интерпретирани добијени резултати и извучени закључци. Нашим истраживањем показало се да васпитачи имају позитиван став према иновацијама у васпитно-образовном раду. Међутим, показала су се предвиђања да су васпитачи слабо упућени у теоријске токове ове проблематике.

Кључне речи: иновације, исходи, вредност, промена.

Milica SujicTeacher Education Faculty, University of Belgrade, The Republic of Serbia
Center for Students' Scientific Research Work, Belgrade, Serbia**TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS INNOVATION IN
PRESCHOOL INSTITUTION**

Abstract: Research described in this paper aimed at studying how kindergarten teachers understand innovation and determining whether they accept innovation in accordance with the way innovation is defined in pedagogical theory. The author also tried to use the empirical indicators to point to the most often applied form of innovation depending on the area of application. Furthermore, the research was used to examine the teachers' motivation for innovative behavior. The research instrument used was a questionnaire. The descriptive method was used to describe the

problem at hand, the results gained were interpreted and the conclusions drawn. Our research showed that preschool teachers have a positive attitude towards innovation in educational work. On the other hand, it also confirmed our presumption that teachers know little about the theoretical developments within this field.

Key words: innovation, outcomes, value, change.

**Далиборка Сретеновић, струковни васпитач – специјалиста
Весна Јовановић, струковни васпитач**

Предшколска установа „Драгољуб Удицки“, Кикинда, Република Србија
dacaema@gmail.com

**МЕДИЈСКО ОПИСМЕЊАВАЊЕ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ
УЗРАСТА КРОЗ ДЕЧЈЕ ЕМИСИЈЕ**

Сажетак: Ауторке у свом раду представљају део садржаја додатне активности Предшколске установе „Драгољуб Удицки“ у Кикинди, под називом „Мали конферансије“. Циљ реализоване активности био је успостављање и развој сарадње ПУ са телевизијом, културним институцијама града, као и увођење иновација у васпитно-образовни рад, развој говора, јавног наступа и говорног стваралаштва, комуникације, културних навика деце на раном узрасту и њихова едукација.

Резултат који је постигнут реализацијом поменуте активности јесте медијско образовање на специфичан начин, а при том, створен је и вртић као отворен систем. Такође, остварен је и циљ примене припремно-предшколског програма путем пројекта – перманентно осавремењавање васпитно-образовног рада са предшколском децом.

У раду је представљен сам процес, начин организације и реализације активности, као и њени производи, тачније део серијала дечјих емисија насталих кроз реализацију додатне активности.

Кључне речи: предшколско дете, телевизија, дечја емисија, развијање говорног стваралаштва.

Daliborka Sretenovic, Specialist**Vesna Jovanovic**

Preschool Institution „Dragoljub Udicki“, Kikinda, The Republic of Serbia

SPREADING MEDIA LITERACY IN KINDERGARTEN THROUGH CHILDREN’S TV SHOWS

Abstract: This paper presents a review of a part of the contents of an extracurricular activity of Kikinda’s preschool institution “Dragoljub Udicki”. The activity was called “Young show host” and its aim was to establish and develop cooperation of our preschool institution with the local television station and the local cultural institutions, as well as to enrich and innovate the educational work in the area of speech development, public speaking and verbal creativity, communication, strengthen the cultural habits of children at an early age and improve the quality of their education.

The result achieved by the realization of the activity mentioned was media education done in a specific way, and creation of a nursery as an open system. One of the goals of applying the preparatory preschool programs through projects – permanent modernization of educational work with preschool children, was also achieved.

The paper describes the process of this activity, its organization and realization, as well as its direct product – a part of a series of children’s TV shows created within this extracurricular activity.

Key words: preschool child, television, children’s shows, development of verbal creativity.

Данијела Миличић Требатицки, васпитачПредшколска установа „Радост“, Србобран, Република Србија
danijela.nadalj@gmail.com

ДЕЦА У ИНТЕРАКЦИЈИ СА ПРИРОДОМ

Сажетак: С обзиром да процес учења код деце треба да буде холистички, стога на то учење треба да реагује дететово цело тело. То значи да оно укључује све своје сазнајне, емоционалне, вољне и социјалне потенцијале. У складу са тим, конципирала сам програмске, еколошке садржаје и начин њихове реализације тако да они буду

усмерени ка детету, да подстичу креативност, да допуштају различита културна искуства, да се не усмеравају само ка сазнајној страни детета, да развијају свест о различитим процесима у вези са природним окружењем. Они су усмерени ка развијању љубави код деце према природи, уочавању своје непосредне околине, путем сензибилизације свих чула за доживљаје окружења, кооперативности и заједничким акцијама, комуникативности, развијању комплексног мишљења, стицању искуства у решавању проблема, развоју креативног мишљења, учвршћивању самопоштовања. То се постиже ако децу вратимо природи да је истражују и осећају свим чулима. Они ће је гледати, слушати, окусити, додирнути, у њој се кретати. Тако ће се ступити у интеракцију са природом главом, срцем, рукама, па чак и стомаком. Оваквим едукативним приступом деца уче радећи. Тако стечена знања и вештине имају трајност и употребљивост и у другим животним ситуацијама изван природе. Радионичарским радом, који се спроводи у реализацији садржаја, подстиче се развој свих способности сваког детета понаособ.

Кључне речи: дете, екологија, природа, сазнање.

Danijela Milicic Trebaticki

Preschool Institution "Radost Srbobran", Srbobran, The Republic of Serbia

CHILDREN'S INTERACTION WITH NATURE

Abstract: Since the children's learning process is supposed to be holistic, a child's whole body should react to learning, meaning that a child should activate all its cognitive, emotional, voluntary and social potentials. Accordingly, I designed programmed environmental activities and suggested a way of their realization. These activities are directed towards the child, they stimulate creativity and allow different cultural experiences. These activities are not directed solely towards the child's cognitive side, but also towards developing their awareness of the different processes related to their natural environment. These activities aim to develop children's love for nature and help them become aware of their closest environment through sensitization of all senses, cooperation and joint actions, communication, development of complex thinking, gaining experience in problem solving, development of creative thinking, strengthening of self-esteem. This can be achieved by taking children back to nature,

where they will be able to investigate and feel it with all their senses. They will watch, listen, taste, and touch. In this way, they will interact with nature with their heads, hearts, hands, and even their bellies. In an educational approach like this, children learn by doing. Knowledge and skills acquired in this way are lasting and can be used in different life situations. Workshops carried out during the realization of these contents encourage development of all abilities of each child.

Key words: child, ecology, nature, cognition.

УПУТСТВО ЗА САРАДНИКЕ

Сви текстови треба да буду куцани фонтом Times New Roman, величина слова 12, проред 1,5. Радови треба да буду обима од 10.000 до 20.000 знакова, укључујући и размак између знака, сажетак, резиме и литературу.

Текстови треба да буду написани на српском или енглеском језику. Текстови писани на српском језику, екавским или ијекавским наречјем, треба да буду писани ћирилицом. Рад може бити штампан и латиничним писмом, ако аутор то захтева. Страна имена аутора која се спомињу у тексту на српском језику треба да буду транскрибована и исписана ћирилицом, а приликом првог помена, треба да буду написана у загради оригиналним језиком и писмом. Презимена аутора у заградама, приликом харвардског начина навођења, такође треба да буду написана на језику и писму на којима је изворник. Поједине речи и изрази могу бити, из научно-стручних потреба, писани на оригиналном језику и писму. Сви цитати на српском језику треба да буду писани ћирилицом.

Рад треба да буде исправан у погледу правописа, граматике и стила. Текстови треба да буду написани у складу с *Правописом српскога језика* Митра Пешикана, Јована Јерковића и Мата Пижурице (Матица српска: Нови Сад 1993). Рукопис понуђен за штампу треба да има следеће елементе: име и презиме аутора, наслов рада, сажетак, кључне речи, текст рада, резиме на енглеском језику (укључујући и наслов рада) и научни апарат (редоследом којим су овде наведени).

Заглавље:

1. Звање аутора, име и презиме аутора, установа у којој је аутор запослен и контакт (е-адреса), на почетку рада у левом блоку

2. Наслов рада – пише се на средини, великим словима (фонт 14) и болдом. Поднаслови се пишу на средини, малим словима и болдом и нумеришу се арапским бројевима. Уколико у поднаслову има више целина, оне се такође означавају арапским бројевима (нпр. 1.1., 1.1.1., итд.).

Сажетак (начин писања: САЖЕТАК:) (фонт 10) би требало да садржи прецизно одређене спознајне и интерпретативне циљеве рада, сажето дефинисане поступке и методе и резултате рада. Сажетак не

треба да буде дужи од 1400 знакова с размацама (до 250 речи) и не би требало да премаши 10% дужине текста рада.

После сажетка следе кључне речи (начин писања: КЈБУЧНЕ РЕЧИ:) (фонт 10). У кључним речима, којих не би требало да буде више од десет, треба указати на главне проблеме истраживања.

Извори се цитирају или наводе у тексту, у округлим заградама, на следећи начин: презиме аутора књиге или рада и година издања – нпр. (Радовановић, 1986); ако се жели упутити на одређену страницу – нпр. (Радовановић, 1986: 58); ако има више аутора са истим презименом – (Ивић, П. 1998: 89) (Ивић, М. 1970: 45); ако аутор има више радова из исте године – нпр. (Бугарски, 1996а) (Бугарски, 1996б).

У фуснотама дају се само коментари аутора.

Литература (библиографија, извори) наводи се по азбучном реду на следећи начин:

Бугарски, Р. (1996а). *Језици*. Нови Сад: Матица српска.

Бугарски, Р. (1996б). *Писмо*. Нови Сад: Матица српска.

Ивић, М. (1970). „О употреби глаголских времена у зависној реченици: презент у реченици са везником да“. *Зборник за филологију и лингвистику*. XIII/1: 43-53.

Ивић, П. (1998). *Преглед историје српскохрватског језика*. Целокупна дела. VIII. Нови Сад – Сремски Карловци: Издавачка књижевна заједница Зорана Стојановића.

Радовановић, М. (1986). *Социолингвистика*. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада. Дневник.

Текстови доступни on-line у попису литературе се наводе на следећи начин:

Монографске публикације: Презиме и име аутора, наслов у курзиву (италику), интернет адреса с које је текст преузет, датум преузимања.

Пример: Stephens, James. *Irish Fairy Tales*.

<<http://www.surlalunefairytales.com/books/ireland/jamesstephens.html>> 2. 9. 2010.

Периодична публикација: Име и презиме аутора, наслов текста под наводима, наслов периодичне публикације курзивом (италиком), број и датум публикације (само ако није садржана у интернет адреси),

интернет адреса, датум преузимања.

Пример: Орачић, Zorana. „Odrastanje u multikulturalnim sredinama u srpskoj književnosti za decu i mlade“. *Detinjstvo*
<http://www.komunikacija.org.rs/komunikacija/casopisi/Detinjstvo/XXXV_4/index_html?stdlang=ba_rs> 2. 9. 2011.

Уредништво задржава право да прилагођава рад општим правилима уређивања публикације и стандардима српског језика.

Уредништво

INSTRUCTIONS FOR SUBMITTING A PAPER

All texts are in font Times New Roman, font size 12, line spacing 1,5. The papers should fit the 10000-20000 characters limit, with spaces, abstract, and literature.

The papers can be written in Serbian or in English.

The text submitted for printing should consist of the following: name and surname of the author, the paper title, abstract, key words, and text of the paper, written and formatted in accordance with the guidelines given below.

Heading:

1. The author's affiliations, name and surname, the institution in which the author works and an e-mail address, at the beginning of the paper, in the left block

2. The title of the paper – written in the center, in uppercase (font size 14) and bold. Subtitles are written in the center, in lower case and bold and are numbered by Arabic numbers. In case a subtitle has more than one section, these are also numbered by Arabic numbers (e.g. 1.1., 1.1.1., etc.)

Abstract (written as ABSTRACT:) (font size 10) should contain precisely defined cognitive and interpretative goals of the paper, concisely defined procedures and methods and the paper's results. The abstract should not be longer than 1400 characters with spaces (no more than 250 words) and should not exceed 10% of the length of the paper.

After the abstract, key words should be written (written as KEY WORDS:) (font size 10). The list of key words should contain no more than 10 words and the words should point out the main problems and researches.

The sources should be quoted or cited in the paper in parentheses in the following way: surname of the author of the book/paper and the year of publication – e.g. (Radovanović, 1986); if the author wishes to point to a specific page – e.g. (Radovanović, 1986: 58); if there are more authors with the same surname – e.g. (Ivić, P. 1998: 89) (Ivić, M. 1970:45); if the same author has several papers published in the same year – e.g. (Bugarski, 1996a) (Bugarski, 1996b).

Only the author's comments can be given in the footnotes.

Literature (bibliography, sources) is listed alphabetically in the following way:

Bugarski, R. (1996a). *Jezici*. Novi Sad: Matica srpska.

Bugarski, R. (1996b). *Pismo*. Novi Sad: Matica srpska.

Ivić, M. (1970). „O upotrebi glagolskih vremena u zavisnoj rečenici: prezent u rečenici sa veznikom da“. *Zbornik za filologiju i lingvistiku*. XIII/1: 43-53.
Ivić, P. (1998). *Pregled istorije srpskohrvatskog jezika*. Celokupna dela. VIII. Novi Sad – Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
Radovanović, M. (1986). *Sociolingvistika*. Novi Sad: Književna zajednica Novog Sada. Dnevnik.

Texts available online are listed in the following way:

Monographs: Surname and name of the author, title in italics, the title of the web page, the date of accessing the page.

Example: Stephens, James. *Irish Fairy Tales*.

<<http://www.surlalunefairytels.com/books/ireland/jamesstephens.html>> 2. 9. 2010.

Periodicals: Name and surname of the author, text title in quotation marks, title of the periodical in italics, issue number and the date of publication (in case it is not contained in the Internet address), the title of the web page, the date of accessing the page.

Example: Opačić, Zorana. „Odrastanje u multikulturalnim sredinama u srpskoj književnosti za decu i mlade“. *Detinjstvo*

<http://www.komunikacija.org.rs/komunikacija/casopisi/Detinjstvo/XXXV_4/index_html?stdlang=ba_rs> 2. 9. 2011.

The Editing board reserves the right to make any necessary changes to the papers.

Editing Board

Четврта међународна научностручна конференција
КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА ЗА ДРУШТВО ЗНАЊА

Књига резимеа
Кикинда 2015.

Главни и одговорни уредник
Др Зоран Мијић

Уредници
Др Тамара Грујић
Др Јасмина Арсенијевић

Уредништво

Проф. др Милица Андевски (Филозофски факултет, Нови Сад, Универзитет у Новом Саду, Република Србија), проф. др Радмила Живковић (Факултет за туристички и хотелијерски менаџмент, Универзитет Сингидунум, Република Србија), доц. др Јелена Гајић (Факултет за туристички и хотелијерски менаџмент, Универзитет Сингидунум, Република Србија), проф. др Оља Арсенијевић (Факултет за пословне студије и право, Универзитет „Унион – Никола Тесла“ у Београду, Република Србија), др Загорка Марков (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), др Тамара Грујић (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), др Јасмина Арсенијевић (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), мр Мирослава Којић (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), мр Стеван Илић (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Тања Бркљач, мастер (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија).

Уредништво из иностранства

Проф. др Михај Радан (Филолошки, историјски и теолошки факултет, Депарتمان за модерне језике и књижевности, Српски и хрватски језик и књижевност, Западни универзитет, Темишвар, Румунија), проф. др Михаела Радуца (Факултет за социологију и психологију, Катедра за педагогију, Западни универзитет, Темишвар, Румунија), проф. др Митја Крајнчан (Педагошки факултет, Универзитет у Љубљани, Словенија), проф. др Марчела Батистић Зорец (Педагошки факултет, Универзитет у

Љубљани, Словенија), проф. др Роби Крофлич (Филозофски факултет, Катедра за педагогију и андрагогију, Универзитет у Љубљани, Словенија), проф. др Арјана Миљак (Филозофски факултет, Свеучилиште у Загребу, Република Хрватска), др Дејан Михајловић (Технолошки институт „Монтереј“ у Суидаду, Мексико), проф. др Зоран Трпутец, декан (Факултет за менаџмент ресурса ЦКМ, Свеучилиште „Херцеговина“, Мостар, Босна и Херцеговина), доц. др Жељко Пожега (Економски факултет, Осиек, Република Хрватска), проф. др Весна Бедековић, декан (Висока школа за менаџмент и туризам, Вировитица, Република Хрватска), проф. др Габор Боднар (Катедра за музикологију, Филозофски факултет, Универзитет „Етвош Лоранд“, Будимпешта, Мађарска), проф. др Александар Федоров, проректор (Педагошки институт „Антон Чехов“, Таганрог, Русија), проф. др Ала Белусова, шеф Катедре за психологију образовања (Факултет за педагогију и практичну психологију, Јужни државни универзитет, Ростов, Русија), проф. др Јон Думитру, шеф Катедре за педагогију (Факултет за социологију и психологију, Западни универзитет у Темишвару, Румунија).

Издавач

Висока школа струковних студија за образовање васпитача
у Кикинди
Светосавска 57, 23300 Кикинда
vsov@businter.net
www.vaspitacka.edu.rs

За издавача

Др Зоран Мијић, в.д. директора

Превод

Тања Бркљач, мастер

Лектура и коректура

Др Тамара Грујић

Прелом и штампа

Штампарија „Бис“, Кикинда

Корице

Миомирка Меланк

Тираж

150

The Fourth International Scientific Conference
**COMPETENCES OF PRESCHOOL TEACHERS
FOR THE KNOWLEDGE SOCIETY**

The Book of Abstracts
Kikinda, 2015

Chief Editor

Zoran Mijic, Ph.D.

Editors

Tamara Grujic, Ph.D.
Jasmina Arsenijevic, Ph.D.

Editorial Board

Milica Andevski, Ph.D. (Faculty of Philosophy in Novi Sad, The Republic of Serbia), Radmila Zivkovic, Ph.D. (Faculty of Tourism and Hospitality Management, Singidunum University, Belgrade, The Republic of Serbia), Jelena Gajic, Ph.D. (Faculty of Tourism and Hospitality Management, Singidunum University, Belgrade, The Republic of Serbia), Olja Arsenijevic, Ph.D. (The Faculty of Business Studies and Law, University "Union – Nikola Tesla" in Belgrade, The Republic of Serbia), Zagorka Markov, Ph.D. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Tamara Grujic, Ph.D. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Jasmina Arsenijevic, Ph.D. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Miroslava Kojic, M.Sc. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Stevan Ilic, M.Sc. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Tanja Brkljac, M.A. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia).

International Editorial Board Members

Mihai Radan, Ph.D. (West University of Timisoara, Romania), Mihaela Raducea, Ph.D. (West University of Timisoara, Romania), Mitja Krajncan, Ph.D. (Faculty of Education, University of Ljubljana, Slovenia), Marcela Batistić Zorec, Ph.D. (Faculty of Education, University of Ljubljana, Slovenia), Robi Kroflic, Ph.D. (Faculty of Philosophy, Department of Educational Sciences, University of Ljubljana, Slovenia), Arjana Miljak, Ph.D. (Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Croatia), Dejan Mihajlovic, Ph.D. (Institute of Tehnology Monterrey in Siudad, Mexico), Zoran Trputec,

Dean of the Faculty of Resource Management CKM (University “Hercegovina”, Mostar, Bosnia and Herzegovina), Zeljko Pozega, Ph.D. (Faculty of Economy, Osijek, Croatia), Vesna Bedekovic, Ph.D., Dean of College for Management in Tourism and Informatics (Virovitica, Croatia), Gábor Bodnár, Ph.D., Head of the Music Department of “Eötvös Loránd” University (Faculty of Philosophy, Budapest, Hungary), Alexander Fedorov, Ph.D., pro-rector (“Anton Chekhov” Taganrog State Pedagogical Institute, Russia), Alla Belousova, Ph.D., Head of Department of Educational Psychology (Faculty of Pedagogics and Practical Psychology, Southern Federal University, Russia), Ion Dumitru, Ph.D., Head of Department of Educational Sciences (Faculty of Sociology and Psychology, West University of Timisoara, Romania).

Publisher

Preschool Teachers’ Training College in Kikinda
Svetosavska 57, 23300 Kikinda, Serbia
vsov@businter.net
www.vaspitacka.edu.rs

For Publisher

Zoran Mijic, Ph.D., Principal

Translation

Tanja Brkljac, M.A.

Proofreading

Tamara Grujic, Ph.D.

Typesetting and printing

„Bis“, Kikinda

Cover Design

Miomirka Melank

Circulation

150

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

373.21(048.3)
373.211.24(048.3)

**МЕЂУНАРОДНА научно-стручна конференција Методички дани
(4 ; 2015 ; Кикинда)**

Компетенције васпитача за друштво знања : књига резимеа / Четврта међународна научно-стручна конференција Методички дани 2015, Кикинда, мај 2015 ; [организатори Висока школа струковних студија за образовање васпитача, Кикинда ... [и др.] ; главни и одговорни уредник Зоран Мијић ; превод Тања Бркљач]. - Кикинда : Висока школа струковних студија за образовање васпитача, 2015 (Кикинда : Бис). - 222 стр. ; 24 cm

Упоредо срп. и енгл. текст. - Тираж 150.

ISBN 978-86-85625-19-0

1. Висока школа струковних студија за образовање васпитача (Кикинда)

- а) Предшколска настава - Методика - Апстракти
- б) Васпитачи - Стручно усавршавање - Апстракти

COBISS.SR-ID 296840199

